

**UNKARI UNKARILAISILLE, EUROOPPA
EUROOPPALAISILLE!**

Miksi Unkari ei halunnut turvapaikanhakijoita vuonna 2015?

Antti Seppälä

Pro gradu -tutkielma

Yhteiskuntatieteiden

ja filosofian laitos

Jyväskylän yliopisto

Kevät 2017

TIIVISTELMÄ

Unkari unkarilaisille, Eurooppa eurooppalaisille! Miksi Unkari ei halunnut turvapaikanhakijoita vuonna 2015?

Antti Seppälä
Pro gradu -tutkielma
Valtio-oppi
Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Ohjaaja: Pekka Korhonen
Kevät 2017
75 sivua + liitteet

Tässä pro gradu -tutkielmassa tarkastellaan Unkarin pääministeri Viktor Orbánin vuonna 2015 pitämien puheiden analyysin kautta Unkarin tiukkana pidetyn maahanmuuttopolitiikan syytä. Tutkielmassa selvitetään, miksi Unkari ei halunnut vuonna 2015 vastaanottaa turvapaikanhakijoita ja kuinka maan hallitus perusteli tuolloin harjoittamaansa politiikkaa.

Tutkimusaineisto koostui pääministeri Orbánin puheista, joiden kautta tutkin Unkarin hallituksen toimintaa yhtäältä eksplisiittisen argumentaation, toisaalta implisiittisen ideologisen operaation perspektiiveistä. Aineistoa analysoidaan retoriikantutkijoiden Kenneth Burken, Roderick P. Hartin ja Patrick T. Jacksonin teorioiden avustuksella, sekä Ruth Wodakin, Eric Hobsbawmin ja Benedict Andersonin aiempaan nationalismi- ja populismitutkimukseen tukeutuen. Johtuen tutkimuksen tekijän taustasta, tutkimus hyödyntää kirjoittajan omaa kokemusta ja siinä on vahvasti läsnä myös kulttuuriantropologinen ja kokemushistoriallinen näkökulma.

Orbánin maahanmuuttoaiheisissa puheissa toistuivat tietyt argumentit, joilla hän perusteli hallituksen silloista linjaa. Jotkut niistä, kuten taloudellisiin syihin tai kulttuurieroihin vetoaminen, osoittautuivat sinänsä melko yllätyksettömiksi ja tyypillisiksi. Osa argumenteista oli suunnattu tiettyjä hallituspuolue Fideszin sisäpoliittisia kilpailijoita, lähinnä Unkarin sosialistipuolue MSZP:tä vastaan.

Puheissa suoraan ilmenneiden argumenttien lisäksi tutkielmassa tarkastellaan hallituksen maahanmuuttovastaista politiikkaa kokonaisuutena, sen vuoden 2015 tärkeintä sisäpoliittista kilpailijaa, suosiotaan jatkuvasti Fideszin kustannuksella kasvattanutta, äärioikeistolaista Jobbik-puoluetta vastaan käytynä kampanjana. Analyysin tuloksista voidaan päätellä kilpailun poliittisen kentän äärioikean laidan äänestäjistä olleen yksi hallituksen maahanmuuttopolitiikan päämotiiveista. Toisena piilevänä tavoitteena näyttäytyy pääministeri Orbánin pyrkimys nousta EU-tasolla Angela Merkelin, sekä EU:n virallisen maahanmuuttolinjan merkittäväksi vastavoimaksi ja sitä kautta jonkinlaiseksi EU:n maahanmuuttokriittisen siiven mielipidejohtajaksi.

Avainsanoja: Unkari, Viktor Orbán, Fidesz, Jobbik, pakolaisuus, maahanmuutto, populismi, nationalismi, EU.

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	4
Lyhyt johdatus Unkarin järjestelmänmuutoksen jälkeiseen sisäpoliittiseen kenttään	7
PÄÄMINISTERIN ARGUMENTIT MAAHANMUUTTOA VASTAAN	18
Kansan tahto	18
Euroopan talous ei kestä pakolaisia – varsinkaan elintasopakolaisia	25
Yhteensovittamattomat kulttuurierot ja inhimillinen vastuunkanto	30
Terrorismi ja muu rikollisuus	31
EU:n maahanmuuttopolitiikka – lännen vasemmistoliberaalien salajuoni	36
Vaihtoehtoiset ratkaisut EU:n maahanmuuttopolitiikalle	41
MAAHANMUUTTOPOLITIikka SISÄPOLIITTISEN KILPAILUN VÄLINEENÄ	44
Oikealta ohi – hallitus opposition asialistan toteuttajana	46
Fideszin ja Jobbikin lähentyminen ideologisella tasolla	52
Fideszin ja Jobbikin toiminta EU:ssa	59
YHTEENVETO	64
LÄHDELUETTELO	68
Aineisto	68
Tutkimuskirjallisuus	70
Keskustelu- ja uutissivustot	74
LIITTEET	76
LIITE 1: Tutkielmassa mainitut Unkarin poliittiset puolueet	77
LIITE 2: Jobbikin vaalilupaukset 2010	79
LIITE 3: Kansallinen konsultaatio	81

JOHDANTO

Vuonna 2015 Eurooppa kohtasi suurimman pakolaiskriisin sitten toisen maailmansodan. Yksi Lähi-idästä ja Pohjois-Afrikasta lähteneiden turvapaikanhakijoiden suosituista kauttakulkureiteistä kohti Saksaa ja pohjoista Eurooppaa kulki Unkarin läpi. Vuoden ensimmäisen puoliskon aikana monien eurooppalaisten maiden johtajat toivat puheissaan julki auttamishalunsa. Saksan liittokansleri Angela Merkel toivotti syyrialaiset pakolaiset tervetulleiksi Saksaan ja Suomen pääministeri Juha Sipilä lupasi majoittaa turvapaikanhakijoita tyhjillään olevaan kotitaloonsa, toivoen kansalaisten seuraavan hänen esimerkkiään. Unkarin valtion virallinen suhtautuminen turvapaikanhakijoita kohtaan oli puolestaan kriisin alusta lähtien ehdottoman kielteinen.

Kesällä 2015 Unkarin hallitus päätti sulkea maan etelärajan piikkilanka-aidalla ehkäistäkseen luvattoman maahantulon. Samalla myös laitton rajanylitys kriminalisoitiin. Aidan rakentamisen jälkeen maahantulo etelärajan yli on ollut edelleen mahdollista laillisten rajanylityspaikkojen kautta. Näyttäisi kuitenkin siltä, että Lähi-idästä ja Afrikasta läntiseen Eurooppaan pyrkijät eivät ole halunneet käyttää tätä mahdollisuutta hyväkseen. Suuret ihmismassat eivät aidan rakentamisen jälkeen enää kulkeneet Unkarin lävitse matkallaan kohti Länsi- ja Pohjois-Euroopan maita, mikä voidaan tulkita Unkarin hallituksen ajaman politiikan kannalta onnistumiseksi.

Loppuvuodesta 2015 turvapaikanhakijoiden valtavasta määrästä, sekä muista syistä johtuen monet Länsi- ja Pohjois-Euroopan maat muuttivat politiikkaansa ja aiemmin paljon turvapaikanhakijoita vastaanottaneet maat, kuten Ruotsi ja Tanska alkoivat sulkea rajojaan. Alkuvuodesta 2016 kävi ilmi, etteivät edes Juha Sipilän kodin ovet olisi enää avoinna turvapaikanhakijoille. Olipa Unkarin virallisesta maahanmuuttopolitiikasta mitä mieltä tahansa, kiistatonta on ainakin se, että verrattuna monen läntisen Euroopan maan kriisin aikana suhdanteesta toiseen poukkoilleisiin kantoihin verrattuna, on Unkarin vetämä linja ollut kaikessa kielteisyydessäänkin johdonmukainen ja looginen.

Oma innostukseni Unkaria ja maan politiikkaa kohtaan sai alkusysäyksensä vuonna 2005, jolloin vietin edellistä yliopistotutkintoa opiskellessani antoisan Erasmus-vaihtolukukauden Budapestin

teknillisessä yliopistossa. Vaihtolukukauden jälkeen yhteys maahan säilyi ja syveni: erinäisten työharjoittelu- ja kielikurssimatkojen myötä kielitaitoni karttui ja Unkarin ajankohtaisia asioita oli yhä helpompaa seurata maan omalla kielellä. Myöhemmin, perhesiteiden solmimisen myötä, olen myöskin asunut ja työskennellyt Unkarissa useita vuosia, samalla maan sisäpolitiikkaa aktiivisesti tarkkaillen. Tämän tutkielman tekoa aloittaessani olin ehtinyt kartuttaa maan- ja kulttuurintuntemustani yli kymmenen vuoden ajan. Tutkimusaineiston tulkintaan olenkin pystynyt lähdekirjallisuuden lisäksi ammentamaan paljon myös omasta kokemuksestani: Gradun kuvitus koostuu pääsääntöisesti itse ottamistani valokuvista. Tutkielman käännökset unkarista ja muista kielistä ovat myöskin omiani, ellei niiden yhteydessä nimenomaan toisin mainita.

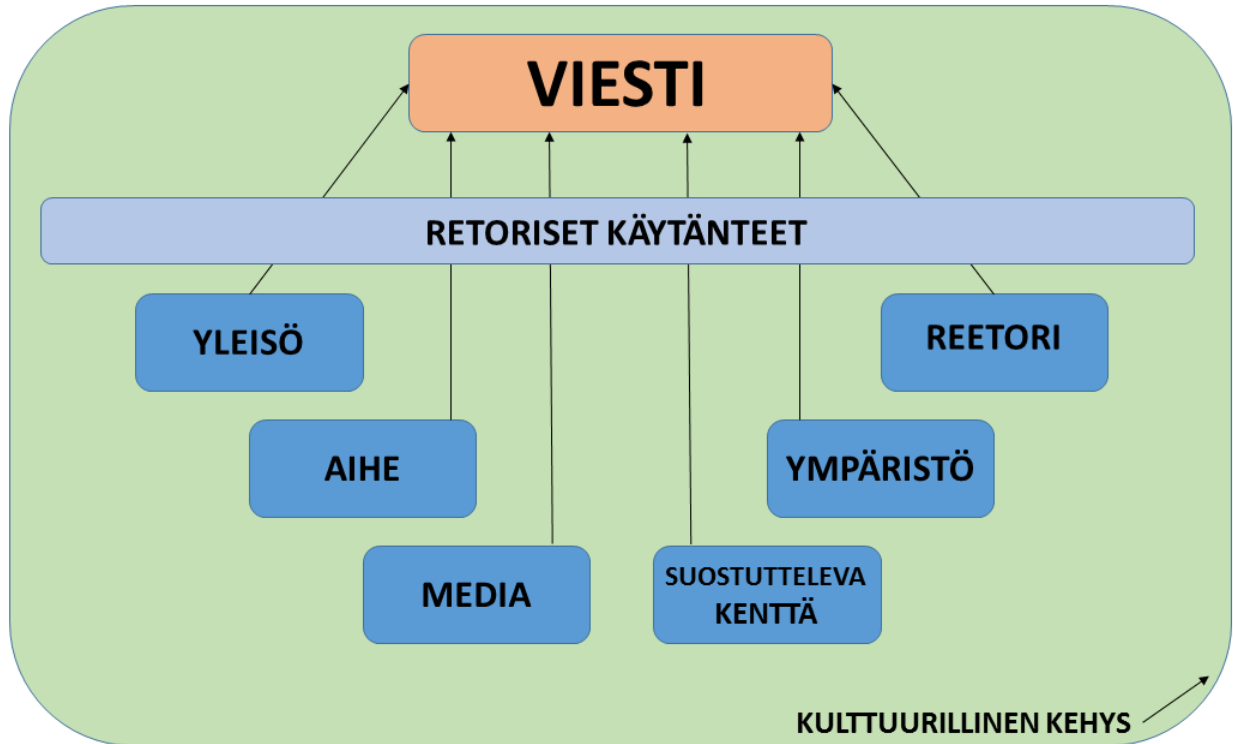
Vuoden 2015 kriisin yhteydessä Unkari sai runsaasti julkisuutta myöskin suomalaisessa mediassa: milloin ihmetytti maan läpi kulkevien ihmisten suuri määrä, milloin pääministeri Viktor Orbánin luotsaaman hallituksen nuiva suhtautuminen turvapaikanhakijoihin. Tietyissä piireissä Orbán taas haluttiin nähdä Euroopan ja eurooppalaisen elämäntavan suojelijana. Samoihin aikoihin alkoi valmistumiseni yhteiskuntatieteellisestä tiedekunnasta häämöttää nurkan takana ja huomasin, että voisin hyödyntää omaa Unkariin liittyvää erityisosaamistani ajankohtaisen yhteiskunnallisen aiheen tarkemmassa tutkimisessa. Tätä taustaa vasten halusin selvittää, mitä syitä löytyy Unkarin maahanmuuttopolitiikan taustalta ja määritin tutkimuskysymyksiksi: Miksi Unkari ei halunnut vastaanottaa turvapaikanhakijoita ja miten hallitus perusteli harjoittamaansa politiikkaa? Onko ääneen lausuttujen syiden taustalla olemassa piilotettuja tavoitteita?

Tutkimuskysymysteni pohjalta kävin systemaattisesti läpi kaikki 85 Unkarin pääministeri Viktor Orbánin vuonna 2015 pitämää puhetta. Valikoin niiden joukosta varsinaiseksi tutkimusaineistokseni kaikki sellaiset puheet, joissa edes hieman sivuttiin maahanmuuttoaihetta, joiden seasta puolestaan pyrin poimimaan kaikki hallituksen kantaa tavalla tai toisella perustelevat argumentit. Osassa näistä puheista maahanmuuttopolitiikkaa käsitellään vain muutamassa sivulauseessa, osa puheista taas keskittyy lähes yksinomaan Unkarin maahanmuuttopolitiikan ruotimiseen. Maahanmuuttopolitiikkaa käsiteltiin 37:ssä puheessa, 43,5 %:ssa kaikista puheista. Aiheen voidaan siis todeta olleen merkittävä osa vuoden 2015 poliittista keskustelua Unkarissa. Päätin tutkia hallituksen kantaa nimenomaan Orbánin puheiden kautta johtuen Unkarin hallituspuolue Fideszin hierarkisesta luonteesta ja vahvasta henkilöitymisestä

puheenjohtaansa. Valitsin tarkasteluajankohdaksi vuoden 2015, koska havaintojeni perusteella laiton maahanmuutto nousi tuolloin Unkarissa poliittisen keskustelun keskiöön. Vuoden mittaisen tarkastelujakson perusteella oli myöskin mahdollista tunnistaa aineistosta toiseen toistuvia argumentteja, jolla hallituksen maahanmuuttopolitiikkaa perusteltiin.

Aineistosta löytyi useita tyypillisiä, puheesta toiseen toistuvia argumentteja. Analysoin niitä tutkielman seuraavassa luvussa. Puheista löytyneiden argumenttien lisäksi pyrin katsomaan ongelmaa myös laajemmasta perspektiivistä, sillä julkisessa keskustelussa on myös esitetty väitteitä, joiden mukaan Orbánin tavoitteet kriisin hoidossa olisivat lähinnä sisäpoliittiset. Tutkielman toisessa analyysiluvussa tutkin maahanmuuttoaallon käyttöä poliittisena pelivälineenä osana sisä- ja EU-poliittista viitekehystä. Lyhyesti sanottuna voidaan todeta tämän gradun tutkivan Unkarin hallituksen toimintaa maahanmuuttoaiheen ympärillä yhtäältä eksplisiittisen argumentaation, toisaalta implisiittisen ideologisen operaation perspektiiveistä.

Ruth Wodakin ja hänen tutkijakollegoidensa teoksissa *Right-Wing Populism in Europe* (Wodak 2013) ja *Politics of Fear* (2015) julkaistut populismin luonteeseen ja ilmenemismuotoihin liittyvät aiemmat havainnot auttoivat minua löytämään perspektiiviä analysoidessani Fideszin ja sen kilpailijapuolueiden toimia. Tutkimukseen olennaisesti liittyvän nationalismin olemusta ja ilmenemismuotoja pohtiessani olivat minulle puolestaan suureksi hyödyksi modernin nationalismintutkimuksen klassikoteoksina pidetyt Benedict Andersonin *Kuvitellut yhteisöt* (Anderson 2007) ja Eric Hobsbawmin *Nationalismi* (Hobsbawm 1994). Graduun sisältyy runsaasti poliittisen retoriikan analyysia, jossa suurena apuna olivat Roderick P. Hartin ja Kenneth Burken aiheeseen liittyvät teoriat ja tutkimustyö, kuten myös Patrick T. Jacksonin teoksessa *Civilizing the Enemy* (Jackson 2006) esittämät ajatukset. Tulkitsin tutkimusaineistoa pitäen mielessä Hartin teoksessaan *Modern Rhetorical Criticism* (Hart 2004, 45-53) esittelemän mallin, joka auttaa kriitikkoa ymmärtämään puhujan viestin paremmin arvioimalla sosiaalista tilannetta laajemmin, kuin pelkästään itse viestiin keskittymällä. Viestin ja retoristen käytänteiden lisäksi tilanteen muodostumiseen vaikuttavat seuraavat niin sanotut retoriset muuttujat: yleisö, aihe, suostutteleva kenttä, ympäristö, media ja itse reetori. Malli on esitetty seuraavan sivun kuvassa 1.

Kuva 1: Hartin malli retorisen tilanteen analysointiin.

Lyhyt johdatus Unkarin järjestelmänmuutoksen jälkeiseen sisäpoliittiseen kenttään

Koska tässä tutkimuksessa käsitellään Unkarin sisäpolitiikkaa, luon aluksi lukijaa ajatellen lyhyen katsauksen Unkarin sisäpolitiikkaan. Rajaan katsaukseni reaaliosialismin luhistumisen jälkeiseen aikaan, keskittyen tutkimuksen kannalta olennaisimpiin poliittisiin puolueisiin. Katsauksen tärkeimpinä lähdeveksinä käytin Heino Nyysösen (2010) mainiota artikkelia ”Lähdin Budapestiin: Huomioita unkarilaisesta politiikasta 1980-luvulta nykypäivään.” ja László Kontlerin (1999) kirjaa ”Millennium in Central Europe. A History of Hungary”. Tulkitseen tapahtumia omien kokemusteni ja muiden tutkijoiden aiempien havaintojen kautta. Taulukkomuotoinen lyhyt yhteenveto kaikista tässä tutkielmassa mainituista Unkarin poliittisista puolueista on esitetty liitteessä 1.

Unkarin poliittinen järjestelmä muutettiin tasavallaksi 23.10.1989, jo muutama viikko ennen Berliinin muurin murtumista. Päivämäärään liittyi runsaasti historiallista symboliikkaa, sillä

Unkarin kansannousun katsotaan alkaneen tasan neljäkymmentä vuotta aikaisemmin, 23.10.1956. Nykyisessä historiantulkinnassa juuri vuoden 1989 syksy on nostettu keskipisteeseen Unkarin järjestelmävaihdoksesta puhuttaessa. Kontlerin (1999, 469) mukaan samaan asemaan oltaisiin yhtä hyvin voitu valita myös esimerkiksi vuoden 1988 toukokuu, jolloin Kádarin valtakausi loppui (vanhan vallan kukistuminen ja transitioprosessin käynnistyminen), ensimmäiset vapaat vaalit maaliskuussa 1990 (vastuullisen hallituksen muodostaminen), tai viimeisen neuvostosotilaan poistuminen maasta kesäkuussa 1991 (valtiollisen suvereeniteetin palauttaminen). Kevään 1990 vaalit voitti Unkarin demokraattinen foorumi (MDF) 24,7%:lla, joka oikeutti 164 kansanedustajapaikkaan. Parlamenttivaaleissa otettiin käyttöön suhteellisen ja enemmistövaalitavan yhdistelmä. Lisäksi parlamenttiin pääsivät Vapaiden demokraattien liitto (SZDSZ), Riippumaton pienviljelijäpuolue (FKGP), Unkarin sosialistinen puolue (MSZP), Nuorten demokraattien liitto (Fidesz) ja Kristillisdemokraattinen kansanpuolue (KNDP). Ensimmäisen hallituksen muodosti MDF:n puheenjohtaja József Antall Kristillisdemokraattien ja Pienviljelijöiden puolueen kanssa. Nyssösen (2010, 198) mukaan ensimmäisten vaalien jälkeisenä aikana puolueet vielä hakivat omaa paikkaansa ja suhdetta toisiin puolueisiin maan sisäpoliittisella kartalla. Vallan vaihtumiseen ja demokratisoitumiseen yli 40 vuotta kestäneen sosialismin kauden jälkeen liittyi valtavia, usein ylimitoitettuja odotuksia ja tuoreen hallituksen piti muun muassa aloittaa koko hallintokoneiston uudistaminen vastaamaan uutta demokraattista järjestelmää, sekä hakea ratkaisua sosialismin aikana kansallistetun omaisuuden palauttamiselle. Oma lukunsa oli maan lähihistoriassa tapahtuneisiin väärinkäytöksiin suhtautuminen: Ketä pitää rangaista esimerkiksi vuoden 1956 kansannousun kukistamiseen ja sitä seuranneisiin tapahtumiin liittyen? Kuka on vastuussa poliittisista pidätyksistä ja vankilatuomioista? Samassa yhteydessä Kontler (1999, 470) tuo keskusteluun mielenkiintoisesti mukaan myös eräänlaisen ”kadunmiehen näkökulman” ja siihen liittyvän problematiikan: Toisin kuin uusi poliittinen eliitti, tavalliset kansalaiset eivät olleet välttämättä yhtä innostuneita vapauden ja patriotismin filosofisista ihanteista, jos heidän henkilökohtainen toimeentulonsa oli edellisessä järjestelmässä ollut paremmin turvattu. Esimerkiksi vapaus matkustaa rajoituksetta länsimaihin ei välttämättä näyttäytynyt kovinkaan houkuttelevalta ihmiselle, joka oli valtio-omistuksen yksityistämisen seurauksena joutunut työttömäksi.

Jo yksin demokratisoitumisprosessiin liittyvistä valtavista haasteista johtuen Antallin hallitus oli tiettyssä mielessä tuomittu epäonnistumaan. Seuraavat, vuoden 1994 parlamenttivaalit voitti sosialismin kauden valtionhoitajapuolue MSZMP:n suora perillinen MSZP, johtajanaan niin ikään jo sosialismin kaudella valtiomiestehtävissä toiminut Gyula Horn. Jo vaalien ensimmäisen kierroksen jälkeen MSZP:n ylivoima (33%) oli niin suuri, etteivät edellisen hallituskoalition puolueet edes yhdessä yltäneet samaan lukemaan (MDF-KDNP-FKGP sai yhteensä 28%:a äänistä). MSZP:n saama paikkamäärä 209 olisi riittänyt hallituksen muodostamiseen yksinkin, mutta se päätyi ottamaan mukaan koalition liberaalipuolue SZDSZ:n, Vapaat demokraatit, joka sai vaaleissa 19,7% äänisaaliin. Nyssösen (2010, 200) mukaan koalition meno oli SZDSZ:lle hyödyksi siinä mielessä, että se kykeni vaikuttamaan hallituksessa parlamentaarista kokoaan enemmän. MSZP:lle ratkaisu oli erityisesti imagokysymys: puolue pyrki vakuuttamaan kansan siitä, että maa ei ole palaamassa sosialistiseen yksipuoluejärjestelmään. Oman tulkintani mukaan yksi syy MSZP:n menestykseen ja toisaalta edellisen hallituksen tappioon oli nimenomaan se, että unkarilaiset joutuivat järjestelmänmuutoksen jälkeen kohtaamaan demokratian hyvien puolien lisäksi myös markkinatalouden karut ehdot: kannattamattomia aiemmin valtion ylläpitämiä työpaikkoja oli lakkautettu runsaasti ja sosialismin kaudella tuntematon ilmiö, työttömyys, oli muuttunut osaksi arkipäivää. Tämä puolestaan johti monen sosialismin aikaan suhteellisen hyvinvoivan ihmisen elinolojen kurjistumiseen. Kuten eräs unkarin kielen opettajani aikanaan hieman kärjistäen totesi: ”Ennen meillä oli sosiaaliturva, mutta ei ihmisoikeuksia. Nyt on ihmisoikeudet, mutta ei sosiaaliturvaa.” MSZP:n ja SZDSZ:n hallitus kuitenkin vain kiihdytti liberaaliin markkinatalouteen siirtymistä entisestään: vuonna 1995 valtion omaisuutta yksityistettiin saman verran kuin neljänä edellisenä vuotena yhteensä (Nyssönen 2010, 201) ja samana vuonna esiteltiin myös valtion menoja karsiva, valtionvarainministeri Lajos Bokrosin mukaan Bokrosin pakettina tunnettu leikkausohjelma. Kuten monissa muissakin entisissä sosialistimaissa, valtion omaisuuden yksityistämiseen liittyi Unkarissakin paljon epäselvyyttä ja selkeitä väärinkäytöksiä. Juhani Huotari (2011, 144) kuvaa tuolloin vallinnutta tilannetta osuvasti Unkarin historiaa käsittelevässä artikkelissaan: ”Ammattiliittojen ja osuuskuntien omaisuus katosi, valtion yritysten toimiva johto lunasti kuralle ajettut firmat usein pilkkahintaan ja maatalousmaa siirtyi suurten agribisnes-yritysten haltuun.” Erään vuonna 1995 tehdyn mittauksen mukaan yli puolet Unkarin väestöstä piti entistä, sosialistista järjestelmää parempana,

kuin vallitsevaa (Kontler 1999, 471). Negatiivissävytteisen kappaleen lopuksi mainittakoon kuitenkin myös muutama Unkarin länsimaistumiskehityksen suhteen kiistaton saavutus Hornin hallituksen lukuun: niitä olivat maan luotsaaminen Natoon kansanäänestyksen jälkeen ja EU-jäsenneuvottelujen aloittaminen vuonna 1998.

35-vuotiaan Viktor Orbánin johtama Fidesz voitti vuoden 1998 parlamenttivaalit 28,2%:lla, ainoana parlamentissa istuneista puolueista, joka ei ollut vielä joutunut hallitusvastuuseen. Fideszin mukana hallitukseen pääsivät myös pieniksi kutistuneet pienviljelijät ja MDF, osin erilaisiin yhteisohjelmiksiin perustuen. Toimintansa ensimmäiset vuodet Fidesz ilmoitti olevansa ”liberális, radikális és alternatív” – liberaali, radikaali ja vaihtoehtoinen puolue, mutta vuoden 1993 puheenjohtajavaaliensa jälkeen puolue näytti tehneen linjassaan täyskäännöksen. Vuoden 1998 vaaleihin tultaessa se ilmoitti edustavansa kansallismielisiä ja kristilliskonservatiivisia arvoja (Kontler 1999, 473). Puolueen kansallismielisyys näkyi erityisesti naapurimaiden unkarilaisvähemmistöjen aseman ja ylipäätään kansallisten etujen puolustamisen nostamisena osaksi poliittista keskustelua. Hallitus säätö esimerkiksi ns. status-lain, joka takaa etnisesti unkarilaisille naapurimaiden kansalaisille tiettyjä oikeuksia, kuten mahdollisuuden opiskella Unkarissa. Naapurimaiden ynseästä suhtautumisesta huolimatta Fidesz jatkoi niissä asuvia etnisiä unkarilaisia suosivaa politiikkaansa vielä radikaalimmilla toimilla myöhemmin, vuonna 2010 alkaneella hallituskaudellaan. Vuonna 1998 alkaneen Fideszin ensimmäisen hallituskauden aikana Unkari alkoi selkeästi jakaantua kohti kaksipuoluejärjestelmää. Kuten monissa muissakin entisissä sosialistimaissa, kahteen keskenään vihamieliseen blokkiin olivat pienine apupuolueineen ajaantumassa entiset kommunistit – Unkarin tapauksessa MSZP – ja heidän kiihkeät vastustajansa Fideszin johdolla. Jako voidaan ajatella myös MSZP:n ja SZDSZ:n vasemmistoliberaalin blokin, sekä kristilliskonservatiivisen, kansallismielisen Fideszin ja sen apupuolueiden välisenä kilpailuna.

Seuraavissa, vuoden 2002 parlamenttivaaleissa voiton vei MSZP:n ja SZDSZ:n muodostama vasemmistoliberaali blokki niukalla kymmenen paikan enemmistöllä ja Fidesz jäi hallituksen ulkopuolelle toteuttamaan ärhäkän repivää ja populistista oppositiopolitiikkaansa. Pääministerinä aloitti talousmiehenä tunnettu Péter Medgyessy, joka kuitenkin joutui eroamaan paikaltaan saatuaan epäluottamuslauseen vuonna 2004. Hänen paikalleen nousi nuorempaa sukupolvea edustava Ferenc Gyurcsány, jonka johdolla MSZP onnistui ensimmäisenä

järjestelmänmuutoksen jälkeisenä puolueena uusimaan hallituspaikkansa vuoden 2006 vaaleissa. Gyurcsányin kautta leimasivat erilaiset mielenosoitukset ja jopa mellakat, joiden sarja alkoi loppuvuodesta 2006. Tuolloin julkisuuteen vuosi Gyurcsányin omalle puolueväelleen pitämä ”Őszödin puheena” tunnettu nauhoite, jossa pääministeri totesi puolueensa valehdelleen kansalle ennen vaaleja maan taloudesta. Valehtelun myöntämisen lisäksi kansaa tyrmistytti pääministerin erittäin karkea kielenkäyttö.

Kuva 2. Mellakkapoliisit valvoivat Budapestin katujen järjestystä 19.9.2006. Kuva: Antti Seppälä

Eräänlaisena käännepiirteenä voidaan pitää vuoden 2006 syyskuun 18. päivän iltaa, jolloin hallitusta vastustava mellakoiva väkijoukko murtautui Unkarin valtiollisen tv-yhtiö MTV:n tiloihin, vaatien saada lukea oman julkilausumansa valtiollisella tv-kanavalla. Mellakkaa pystyi seuraamaan suorana lähetyksenä tuohon aikaan Fidesz-puoluetta kannattavalta HírTV-kanavalta. Televisiokuvien perusteella varsin suuri osa mellakkaan osallistuneista oli kaljupäisiä jalkapallohuligaanin näköisiä ihmisiä, joista osa keskittyi varsinaisen aatteellisen toiminnan sijaan esimerkiksi varastamaan suklaapatukoita tv-talon kanttiinista. Fidesz-puolue on omassa

retoriikassaan esittänyt mellakoitsijat alusta alkaen ja systemaattisesti isänmaallisina vapaustaistelijoina, jotka joutuivat poliisiväkivallan uhreiksi. Julkisuudessa onkin spekuloitu runsaasti Fideszin roolia mahdollisena tapahtumien alkuunpanijana.

Kuva 3. Hallitusta vastustava mielenosoitus parlamenttitalon edustalla syyskuussa 2006. Taka-alalla näkyvässä kyltissä lukee "Új választás!", suom. "Uudet vaalit!". Kuva: Antti Seppälä

Lokakuun alussa pääministeri Gyurcsány sai parlamentilta luottamuslauseen äänin 207-165. Mielenosoitukset jatkuivat parlamentin edessä ja tilanteeseen tyytymätön Orbán yllytti kansaa hallitusta vastaan. Lokakuun lopussa, vuoden 1956 kansannousun muistojuhlallisuuksien yhteydessä, järjestettiin jälleen useita hallituksen vastaisia mielenosoituksia, jotka puhkesivat mellakoiksi. Pikanttina yksityiskohtana mainittakoon, että eräs mielenosoittajista onnistui käynnistämään ja ottamaan käyttöönsä Városháza tér-aukiolle museoesineeksi pystytetyn, jo vuoden 1956 kansannousuun osallistuneen, neuvostovalmisteisen T-34-panssarivaunun. Mielenosoitukset jatkuivat, kuitenkin vähitellen hiipuen, tämänkin jälkeen. Kansan parissa nyt jo erittäin epäsuosittu Gyurcsány ei luottamuslauseen saatuaan luopunut pääministeriydestään, vasta kuin keväällä 2009. Gyurcsányin jälkeen pääministerin tehtäviä hoiti seuraaviin vaaleihin asti Gordon Bajnai. Vuodesta 2006 Fidesz keskittyi rakentavan oppositiopolitiikan sijaan

vastustamaan hallituksen toimia, pyrkimyksenään sen kaataminen. Vuonna 2008 alkanut kansainvälinen talouskriisi heilutti erityisen rajusti Unkarin taloutta ja kuten Nyysönenkin (2010, 207) artikkelissaan toteaa, vuoden 2010 vaaleihin tultaessa maa oli ajautunut poliittiseen, moraaliseen ja taloudelliseen kriisiin.

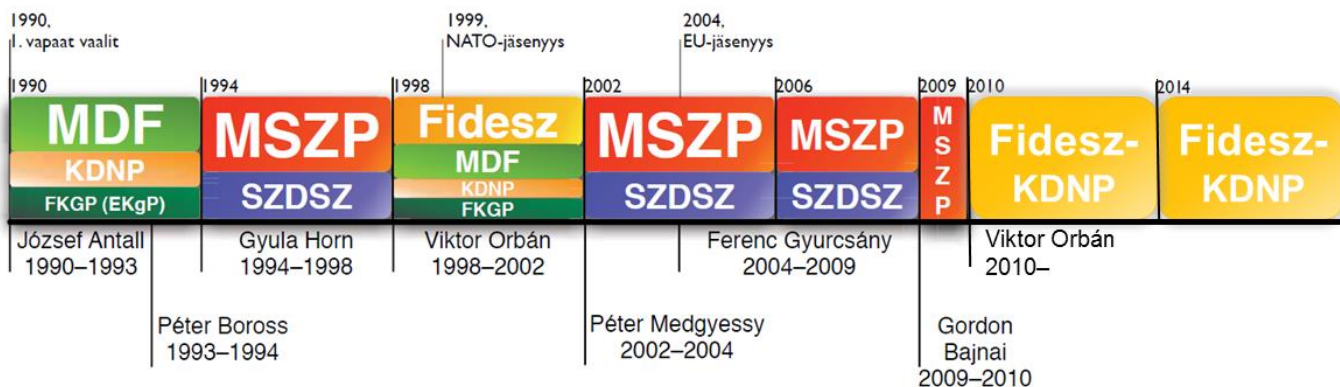
Gyurcsányin eron kanssa vuoden 2009 merkittävin poliittinen tapaus oli äärioikeistolaisen Jobbik-puolueen hyvä menestys europarlamenttivaaleissa, josta voidaan katsoa alkaneeksi puolueen nousu Unkarin sisäpolitiikan raskaaseen sarjaan. Kuten Nyysönen toteaa (2010, 206), vuoden 2009 eurovaalit olivat hyvin pitkälti sisäpolitiikan jatke: Jobbikin mainoksissa ei aina edes näkynyt EU:n tunnuksia. Vuonna 2003 perustettu puolue onnistui näissä vaaleissa saamaan kolme edustajaa Euroopan parlamenttiin. Tulos (14,7% äänistä) oli paras, mitä yksikään äärioikeistolainen puolue on onnistunut saamaan järjestelmänmuutoksen jälkeen (Bátory 2009, 7).

Jobbikin kotisivuilla (Jobbik 2016) esitetyn puolueen oman määritelmän mukaan Jobbik on ”arvoperiaatteellinen, konservatiivinen ja menetelmissään radikaali kansallis-kristillinen puolue”. Puolue on tunnettu kovista juutalais-, romani-, kommunisti- ja EU-vastaisista kannanotoistaan. Se on herätellyt uudelleen henkiin vanhaa antisemitististä retoriikkaa, jossa viitataan usein esimerkiksi juutalaisten maailmanlaajuiseen salaliittoon (Kovács 2013, 226). Vaikka puolueen harjoittama antisemitismi ei ole edennyt poliittisten vaateiden tasolle, romanien tapauksessa tilanne on toinen: Jobbik on ehdottanut muun muassa etnisesti unkarilaisten ja romanien lasten erottamista toisistaan kouluissa, sekä sosiaaliturvan heikennystä maan romaniväestölle.

Vuoden 2010 vaaleihin tultaessa sosialistihallituksen suosio oli pohjamudissa ja KDNP:n kanssa yhteisellä listalla vaaleihin lähtenyt Fidesz voitti ne murskaavalla enemmistöllä (52,71% äänistä), saaden perustuslain muutokseen oikeuttavat yli 2/3 kansanedustajapaikoista. Myös Jobbikin menestys jatkui vuoden 2010 parlamenttivaaleissa, joissa puolue sai 16,67 % äänistä (Nemzeti Választási Iroda 2010). Äänisaaliin perusteella Jobbik oli nyt Unkarin kolmanneksi suurin puolue ja eroa toisena oleviin sosialisteihin oli alle kolme prosenttia. Oppositiossa oli nyt MSZP:n lisäksi Jobbik ja vihreitä, liberaaleja, keskustavasemmistolaisia arvoja tunnustava LMP, Lehet Más a Politika (suom. Poliitiikka voi olla toisenlaista). Toista kertaa pääministerin asemaan noussut Viktor Orbán käytti kansan suomaa mandaattia varsin hanakasti ja kirjoitutti maan

perustuslain uusiksi siihen oikeuttavan kansanedustajapaikkaenemmistön turvin. Perustuslain muutoksen lisäksi Orbánin hallitus on suitsinut lehdistöä, asettanut maan keskuspankin johtoon poliittisesti luotettavina pitämiään henkilöitä, puuttunut kansalaisjärjestöjen toimintaan ja tehnyt monia muitakin toimia, joiden katsotaan vaikuttaneen negatiivisesti maan demokratian tasoon.

Vuonna 2010 alkaneella kaudellaan Fidesz jatkoi aiemmin aloittamaansa naapurimaissa asuvia etnisiä unkarilaisia suosivaa politiikkaansa. Hallitus hämmensi naapurimaitaan säätämällä lain, joka takaa myös ulkounkarilaisille Unkarin kansalaisuuden, jos hän pystyy todistamaan riittävän luotettavasti omaavansa unkarilaiset sukujuuret. Kansalaisuuteen ei kuitenkaan sisällynyt automaattisesti äänestysoikeutta Unkarin parlamenttivaaleissa, vaan sitä varten piti maan kansalaisen myöskin asua vakituisesti Unkarin valtion alueella. Hajanainen ja keskenään riitaisa oppositio ei kyennyt haastamaan Fidesziä seuraaviin vaaleihin mennessä ja niinpä Fidesz onnistui voittamaan myös vuoden 2014 parlamenttivaalit, jolloin puolueen vaaliohjelma koostui yhdestä ainoasta sanasta, ”Jatketaan!”. Fidesz pystyi siis samaan, mihin MSZP vuonna 2006 ja uusi hallituspaikkansa toiselle nelivuotiskaudelle. Vuoden 2014 parlamenttivaaleissa Jobbikia äänestäneiden suhteellinen osuus kasvoi entisestään 20,69 prosenttiin (Nemzeti Választási Iroda 2014). Tämän tutkimuksen kirjoitushetkellä tuoreimman saatavilla olevan, ZRI Závecin joulukuun 2016 mielipidetutkimuksen (kozvelemenykutatok.hu 2016) mukaan Unkarin poliittisista puolueista ylivoimaisesti suosituin on Fidesz 25%:n kannatuslukemalla. Perässä tulevat tasoissa MSZP ja Jobbik, molemmat 12%:n kannatuksella. Saman mielipidetutkimuksen perusteella 38% kansasta ei aio äänestää seuraavissa vaaleissa, tai ainakin jätti puoluekantansa ilmoittamatta tutkimuksen tekijöille. Seuraavat parlamenttivaalit järjestetään keväällä 2018 ja mikäli oppositiopuolueet eivät vaaleihin mennessä kykene nostamaan merkittävästi kannatustaan, tekee Fidesz jotain järjestelmänvaihdoksen jälkeisessä Unkarissa ennenkuulumatonta ja jatkaa hallituksessa kolmannen perättäisen kauden. Loppuyhteenvedona on kuvassa 5 esitetty Unkarin hallitukset ja pääministerit vuodesta 1990 alkaen tutkimuksen kirjoitushetkeen saakka. Pohjana on käytetty Nyyssösen (2010, 206) artikkelin aikajanaa vuosille 1990-2010.

Kuva 4. Unkarin hallitukset ja pääministerit 1990-

Vuonna 2010 alkanut Viktor Orbánin rautaisella otteella ohjastaman Fidesz-puolueen valtakausi on saanut runsaasti huomiota myöskin kansainvälisesti ja esimerkiksi EU on ilmaissut huolensa Unkarin demokratian rapautumisesta, muttei ole toisaalta kovan retoriikan lisäksi tehnyt asian suhteen juurikaan mitään konkreettista. Freedom Housen Freedom in the World-tutkimus on julkaistu vuosittain jo yli neljäkymmenen vuoden ajan ja se arvioi eri valtioiden vapautta poliittisten oikeuksien ja kansalaisvapauksien alueilla. Vapautta arvioidaan seitsemänportaisella asteikolla, jossa 1 edustaa eniten ja 7 vähiten vapaata. (Puddington 2015, 124). Unkarin sijoitus tutkimuksessa on vuonna 2010 alkaneella Fideszin valtakaudella huonontunut molemmilla edellä mainituilla alueilla: Ensin vuoden 2012 tutkimuksessa Unkarin saama arvosana kansalaisvapauksien alueella putosi yhdestä kahteen: ”due to controversial constitutional and legal changes that threaten to seriously undermine the independence of the judiciary.” (Freedom House 2012) Poliittisten oikeuksien alueella samanlainen pudotus nähtiin vuoden 2015 tutkimuksessa: “Hungary’s political rights rating worsened from 1 to 2 due to an election campaign that demonstrated the diminished space for fair competition given legislative and other advantages accrued by the ruling party.” (Puddington 2015, 134) Viimeisimmässä, vuoden 2017 tutkimuksessa (Freedom House 2017), arvosana poliittisten oikeuksien saralla laski jälleen:” Hungary’s political rights rating declined from 2 to 3 due to government practices that curtailed the ability of the opposition to freely and meaningfully participate in the formal political system, as well as continuing impunity for high-level corruption.”

Kuva 5. Pääministeri Viktor Orbánin kannattaja kansallispäivän vietossa 15.3.2012. Kuva: Antti Seppälä

Myös Jan-Werner Müller tuo EU:n demokratiaohjausta tutkivassa artikkelissaan *Defending Democracy within the EU* (Müller 2013) esille useita esimerkkejä Unkarin demokratian rapautumisesta: EU kritisoi Fideszin säätämää medialakia sananvapautta rajoittavana, jonka perusteella lakia muutettiin. Lain sananvapautta rajoittava perusluonne pysyi kuitenkin enemmän tai vähemmän samana. EU kertoi myös huolensa Unkarin keskuspankin itsenäisyydestä, johon Unkarin hallitus esitti vastauksensa. Keskuspankin johtajan toimikauden päättyessä vuonna 2013, Fidesz pystyi kuitenkin asettamaan uudeksi johtajaksi täysin laillisesti oman miehensä, Viktor Orbánin oikeana kätenä tunnetun György Matolcsyn.

On toki määrittelykysymys, milloin voidaan puhua yleisellä tasolla jonkin valtion demokratiakehityksestä suuntaan taikka toiseen. Kiistatonta kuitenkin on, että useiden mittarien mukaan Unkarin kehitys demokratiaan erottamattomasti liittyvien poliittisten oikeuksien ja

kansalaisvapauksien alueilla näyttäisi kulkeneen vuoden 2010 parlamenttivaalien jälkeen takapakkia.

PÄÄMINISTERIN ARGUMENTIT MAAHANMUUTTOA VASTAAN

Vuonna 2015 julkaistuista pääministerin puheista 37:ssä käsiteltiin maahanmuuttoa. Tässä luvussa analysoidaan tästä aineistosta löydettyjä perusteluja maahanmuuton suitsimiselle argumenttityyppien mukaan ryhmiteltynä, minkä jälkeen perehdytään pääministeri Orbánin ehdottamiin toimenpiteisiin tilanteen ratkaisemiseksi. Pyrkimyksenä oli kaivaa puheista esiin vastauksia tutkimuskysymyksiin ”Miksi Unkari ei halunnut vastaanottaa turvapaikanhakijoita ja miten hallitus perusteli harjoittamaansa politiikkaa?” Sellaiset argumentit, jotka perustelivat hallituksen maahanmuuttokantaa, on koostettu luvun väliotsikoiden alle. Tyypillisesti nämä argumentit toistuivat useammassa kuin yhdessä puheessa.

Kansan tahto

Aineistossa eräs tiheimmin toistuva perustelu Unkarin maahanmuuttopolitiikalle on Orbánin populistiseen tyyliin hyvin istuva väite kansan tahdon noudattamisesta. Jotta kansan tahto voitaisiin osoittaa selkeänä mittautustietona, hallitus järjesti alkukesästä 2015 kansallisen konsultaation nimellä toteutetun kyselyn (*Nemzeti konzultáció*). Konsultaatiolomake on kokonaisuudessaan nähtävillä tutkielman liitteenä (liite 3) Kaksisivuisen kyselyn ensimmäisellä lehdellä oli Orbánin kirje, jossa hän selitti kyselyn taustoja. Toisella sivulla olivat varsinaiset konsultaatiokysymykset, joihin kansalaiset pystyivät vastaamaan valmiiksi annetuilla vaihtoehdoilla rasti ruutuun -periaatetta noudattaen. Kysely lähetettiin jokaiselle, noin kahdeksalle miljoonalle täysi-ikäiselle unkarilaiselle, joita pyydettiin vastaamaan kahteentoista maahanmuuttoon ja terrorismiin liittyvään kysymykseen. Sen vastauslomake oli määrä palauttaa heinäkuun 2015 loppuun mennessä. Konsultaation tyylistä hyvänä esimerkkinä käy lomakkeen neljäs kysymys:

Tudta-e Ön, hogy a megélhetési bevándorlók törvénytelenül lépik át a magyar határt és az elmúlt időszakban húszezrosára nőt a bevándorlók száma Magyarországon? Igen. Hallottam róla. Nem tudtam.¹

¹ Tiesittekö, että elintasopakolaiset ylittävät Unkarin rajan laittomasti ja että viime aikona turvapaikanhakijoiden määrä Unkarissa on kasvanut kaksikymmenkertaiseksi. Kyllä. Olen kuullut siitä. En tiennyt.

Kysymyksenasettelu on varsin johdatteleva ja konsultaation muutkin kysymykset on laadittu samaan, vastaajaa ohjailevaan tyyliin. Turvapaikanhakijoihin viitattiin varsin negatiivisella termillä *megélhetési bevándorló*, jota vastaa suomessa lähimmin elintasopakolaisen käsite. Samassa lauseessa tuotiin kyselyyn vastaajalle myös ilmi rajanylitysten laittomuus. Hartin mallin mukaan yksi retorisen tilanteen muuttujista on vastaanottava yleisö, jonka aiemmat kokemukset vaikuttavat viestin vastaanottoon (Hart 2004, 48). Unkarilaisille Orbánin sanavalinnassa on jotain tuttua: aiemmin huonossa sosiaalisessa asemassa oleviin ihmisiin, erityisesti romaniväestöön, yhdistetystä tietyn tyyppisestä rikollisuudesta käytiin runsaasti keskustelua käsitteen *megélhetési bűnözés*, elintasarikollisuus, alla. Käsitteellä tarkoitetaan sitä, kun ihminen esimerkiksi varastaa kaupasta leivän ”henkensä pitimiksi” ja on huonoista sosiaalisista oloistaan johtuen ikään kuin pakotettu rikokseen. Ajan saatossa käsite on saanut tietynlaisen pejoratiivisen ja ironisen merkityksen. Orbánin turvapaikanhakijoiden yhteydessä käyttämä *megélhetési bevándorló* herättääkin kuulijassa herkästi samanlaisia mielleyhtymiä. Ylipäätään Orbán näyttää tietoisesti välttävän retoriikassaan käsitteen *menekült*, pakolainen, käyttämistä ja käyttää sen sijaan joko käsitettä *bevándorló*, maahanmuuttaja, tai *migráns*, migrantti. Käsitteen valinta on harkittu puheteko ja Hartin (1999, 16) mukaan tämän kaltainen nimeäminen onkin tehokas keino mukauttaa kuulijoita puhujan ajatuksiin. Merkillepantavaa on myöskin se, kuinka sekä kyselyn saatekirjeessä, että varsinaisissa konsultaatiokysymyksissä maahanmuutto niputetaan selkeästi yhteen terrorismin kanssa. Saatekirjeessään (Liite 3) Orbán toteaa:

Mint bizonyára emlékszik, Európát az év elején példátlan terrorcselekmény rázta meg. Párizsban ártatlan emberek életét oltották ki kegyetlen hidegvérrel es ijesztő brutalitással. Mindannyiunkat megdöbentette mindaz, ami történt. Ez az emberi ésszel felfoghatatlan szörnyűség ugyanakkor azt is megmutatta, hogy Brüsszel és az Európai Unió nem képes megfelelő módon kezelni a bevándorlás kérdését.²

Tämän logiikan mukaan Charlie Hebdon toimitukseen tehty terrori-isku olisi ollut suoraa seurausta EU:n harjoittamasta maahanmuuttopolitiikasta. Konsultaatiolomakkeen kaksi

² Kuten varmasti muistatte, vuoden alussa Eurooppaa järkytti vertaansa vailla oleva terroriteko. Pariisissa viattomien ihmisten elämät sammuiivat armottoman kylmäverisellä ja brutaalilla tavalla. Me kaikki yllätyimme siitä, mitä tapahtui. Tämä ihmisjärjellä käsittämätön hirveys osoitti samalla, että Bryssel ja Euroopan Unioni ovat kykenemättömiä käsittelemään maahanmuuttokysymystä oikealla tavalla.

ensimmäistä kysymystä eivät erillisinä tarkasteltuina edes suoranaisesti liity maahanmuuttoon, vaan yksinomaan terrorismiin.

Eräs 1900-luvun tärkeimmistä filosofiista ja politiikan teoreetikoista, Hannah Arendt, ymmärsi mielipidevaikuttamisen tärkeyden jo viime vuosisadan puolivälissä. Kirjassaan Totalitarismin synty (Arendt 1962, 474) hän toteaa, ”Totalitaarisen vallan ihannealamaisia eivät ole vakaumukselliset natsit tai kommunistit, vaan ihmiset, joille faktan ja fiktion (ts. koettu todellisuus) välinen ero, sekä oikean ja väärän (ts. ajattelun normit) välinen ero eivät enää ole olemassa.” Vaikka Arendt käsittelee kirjassaan totalitarismia, media on tehokas väline propagandan välitykseen myös demokratioissa. Fidesz-hallitus onkin käyttänyt toimikaudellaan runsaasti resursseja mielipidevaikuttamiseen: valtion yleisradioyhtiö miehitetiin puolueen linjalle myönteisillä henkilöillä, mistä johtuen valtiollisen television ja radion linja on noudatellut uskollisesti puolueen virallista linjaa. Vuonna 2015 perustettiin uusi, hallituksen virallisena äänitorvenakin tunnettu sanomalehti Magyar Idők. Maahanmuuttoaiheessa televisio- ja radiotarjonnan lisäksi kansalaisia on valistettu myös erilaisten tiedotelehtisten ja julistekampanjoiden voimin. Toisaalta hallituksen linjan vastaisia medioita, kuten perinteinen, vuodesta 1956 ilmestynyt, sosialistinen sanomalehti Népszabadság on lopetettu erilaisten hallitusta lähellä olevien tahojen toteuttamien yritysostojen kautta. Myös kansallinen konsultaatio voidaan nähdä yhtenä mielipidevaikuttamisen keinona monien joukossa. Mediakriittisten unkarilaisten on kyllä edelleen mahdollista saada tietoa ja muodostaa oma kuvansa maailman tapahtumista internetin kautta, mutta esimerkiksi syrjäseutujen iäkkäämmän väestön mediaseuranta on usein täysin valtiollisen tiedonvälityksen varassa. Tässä mielessä Unkarin tilanne muistuttaa jossain määrin Putinin Venäjää.

Alkuvuonna, ennen konsultaatiota pitämässä puheissaan Orbán kyllä käyttää muutamaan otteeseen kansan tahtoa yhtenä argumenttina hallituksen maahanmuuttopolitiikkaa perustellessaan, mutta kuitenkin melko säästeliäästi ja jopa hieman epäröiden:

Vannak országok, amelyek úgy döntöttek, hogy együtt kívánnak élni ezzel a problémával. Mi az ő döntésüket tiszteletben tartjuk, ők akarnak bevándorlás problémát,

ma a magyarok – úgy gondolom, hogy – nem akarnak ilyen problémát folytatni.³
(Orbán 18.5.2015)

Ezért mi egyenesen és nyíltan beszélünk arról is, kimondjuk a véleményünket, hogy mi, magyarok azt szeretnénk, ha Európa az európaiaké maradna, és meg akarjuk őrizni Magyarországot is magyar országnak.⁴ (Orbán 19.5.2015)

Molemissa yllä olevissa esimerkeissä Orbán väittää totututtavansa politiikallaan kansan tahtoa, mutta hän ei kuitenkaan vielä perustele argumenttia sen kummemmin. Tilanne muuttuu merkittävästi heinäkuun loppupuolella, jolloin konsultaation tulokset tulivat saataville. Heinäkuun 25. päivänä Romanian Tusnádfürdőssä pitämästä puheestaan alkaen Orbán käyttää konsultaation vastaustuloksia kansan tahdon ilmentäjänä, sekä esittelee niitä faktoina ja kiistattomana kvantitatiivisena tutkimustietona. Konsultaation myötä hallituksen käytössä oli nyt mittaustulos, johon väite kansan tahdon toteuttamisesta oli helppo perustaa.

Jól látható, hogy a magyarok még nem veszítették el a józan eszüket. A konzultáció eredményei tehát azt mutatják, hogy a magyarok nem akarnak törvénytelen bevándorlókat, és nem osztozkodnak az európai baloldal szellemi ámokfutásában. Magyarország döntött, és a magyar emberek így döntöttek.⁵ (Orbán 25.7.2015)

A bevándorláspolitikában sziklaszilárd a kormányzati álláspont. Mert nyolcmillióból egymillió ember válaszolt, és azoknak a 85-90 százaléka világosan megmondta, hogy mit akar. És azt is, hogy mit nem. Tehát van a magyar politikában egy egyetértési pont,

³ On olemassa maita, jotka ovat päättäneet elää tämän ongelman kanssa. Kunnioitamme heidän päätöstään, he haluavat maahanmuutto-ongelman. Tämän päivän unkarilaiset, mielestäni, eivät halua jatkaa tämän ongelman kanssa.

⁴ Siksi puhumme suoraan ja avoimesti myös siitä, lausumme ääneen mielipiteemme, että me unkarilaiset haluaisimme Euroopan pysyvän eurooppalaisten hallussa ja että haluamme pitää Unkarin unkarilaisena maana.

⁵ On hyvin nähtävissä, että unkarilaiset eivät ole vielä kadottaneet tervettä järkeään. Konsultaation tulokset osoittavat siis, etteivät unkarilaiset halua laittomia maahanmuuttajia, eivätkä osallistu eurooppalaisen vasemmiston henkiseen amok-juoksuun. Unkari on päättänyt ja unkarilaiset ihmiset ovat näin päättäneet.

illette a bevándorláspolitikát illetően van több egyetértési pont, ami stabilizálja, demokratikus módon stabilizálja a magyar kormányzat működését.⁶ (Orbán 7.9.2015)

Konsultaation tuloksia esittelevän verkkosivun (Nemzeti konzultáció 2015) mukaan kyselyyn vastasi 1 058 227 unkarilaista. Luku ei ole kovin korkea, vain noin yksi kahdeksasta vastasi kyselyyn. Siitä huolimatta, että kyselyyn vastasivat todennäköisesti lähinnä Fidesz-puolueen ja hallituksen linjan kannattajat, Orbán toteaa puheessaan kyselytulosten edustavan yleisesti kaikkien unkarilaisten mielipidettä. Siihen, mitä mieltä loput seitsemän miljoonaa kyselyn vastaanottajaa mahdollisesti olivat, ei Orbán ota kantaa millään tavoin.

Orbánin konsultaation yhteydessä harjoittama yleistys ei yllätä puolueen toimintatapoja pidempään seuranneita. Vuoden 2010 valtaannoususta ja parlamenttivaalien murskavoitosta lähtien Fideszin retoriikka on ollut hyvin vastaavan kaltaista: puolueen vastustajat on systemaattisesti pyritty demonisoimaan, sekä esittämään Unkarin ja unkarilaisuuden vastustajiksi, usein myös jonkinlaisten vieraiden voimien käytyreiksi. Kansallisten tunnusten, kuten maan lipun käyttö puoluepropagandassa on ollut Fideszin tavoille ominaista jo ennen vuoden 2010 hallitukseen nousua, ikään kuin puolue edustaisi ”sitä oikeaa” unkarilaisuutta, muiden puolueiden edustaessa jotain muuta. Samalla tavoin myös Fideszin ajama politiikka on pyritty esittämään koko Unkarin kansan tahtona.

Mi azonban, akik ebben a pillanatban Magyarország érdekeit a nép felhatalmazása alapján képviseljük, mi azt gondoljuk, hogy ha jó ez, ha rossz, mi nem akarjuk. ... Mi akarjuk eldönteni, hogy milyenek vagyunk, és kire akarunk hasonlítani. Ez egy magyar nemzeti kötelesség, ez egy alkotmányos kötelesség, ezt csak mi, magyarok dönthetjük el, ezt nem lehet megmondani az ENSZ-székházban, New Yorkban, sőt még a brüsszeli

⁶ Maahanmuuttopolitiikassa hallituksen kanta on vahva kuin kallio, sillä kahdeksasta miljoonasta ihmisestä miljoona vastasi ja heistä 85-90 % kertoi selkeästi, mitä he haluavat ja myöskin sen, mitä he eivät halua. Siispä unkarilaisessa politiikassa on kohta, tai maahanmuuttopolitiikkaa koskien useampikin kohta, josta ollaan yhtä mieltä, joka stabiloi, demokraattisella tavalla stabiloi Unkarin hallituksen toimintaa.

központokban sem mondhatják meg, ez csak a magyar nép döntése lehet.⁷ (Orbán 23.9.2015)

Kansan tahtoon viittaamisen lisäksi Orbán tukeutuu voimakkaasti ”me vastaan muut”-asetelmaan, jolloin Unkarin kansan tahtoon perustuva politiikka halutaan näyttää jonkinlaisena taisteluna vieraita voimia vastaan. Tilanne ei Unkarin poliittisessa perinteessä ole sinänsä uusi, vastoinkäymisiä on usein pyritty selittämään ulkopuolisilla tekijöillä.

Kansan tahtoon vetoamista ja kansallista konsultaatiota voidaan ajatella myös Fideszin harjoittaman populismin ilmenemänä: Populismin olemusta artikkelissaan Trust the People! Populism and the Two Faces of Democracy tutkinut Margaret Canovan (1999, 2-3) toteaa populististen puolueiden suosivan kansan suoraa osallistumista edellyttäviä toimintatapoja, kuten kansanäänestyksiä ja määrittelee yhdeksi populismin tunnusmerkiksi nimenomaan kansan tahdon toteuttamiseen vetoamisen. Tässä tapauksessa Fidesz toimi juuri samoin kuin Canovan kirjoittaa: Kansallista konsultaatiota käytetään osoittamaan kansan mielipide, jonka toteuttamiseen puolue vetoaa. Populistiseen retoriikkaan liittyy yleensä toisen määrittelyminen ja poissulkeminen, sekä itsen määrittely toisen negaationa. Wodak (2015, 2) toteaa oikeistopopulistisen ideologian yleensä yhdistävän kansallisvaltion ja kansalaiseksi ottamiseen nativistisen poliittisen yhteisön. Tällä tarkoitetaan sitä, että tiettyyn, ”omien” joukkoon kuulumattomat halutaan sulkea tavalla tai toisella ulos tästä joukosta. Oikeistopopulistisessa retoriikassa tätä omien joukkoa kuvaamaan käytetään yleensä kansan käsitettä. Kansan vastavoimaksi populistit ilmoittavat korruptoituneen eliitin, johon kuuluu populistipuolueisiin kuulumaton poliittinen johto ja heidän tukijansa. Tähän eliittiin kuuluvat populistien mukaan siis kaikki ne ihmiset, jotka eivät tue populistieja. Tarkemmin ajateltuna tämän ajatusmallin mukaan ”eliittiin” voi näin ollen siis kuulua enemmän ihmisiä kuin ”kansaan”.

Mutta mitä ylipäätään tarkoitetaan kansalla ja kansan tahdolla, joihin Orbán puheissaan hanakasti viittaa? Nationalismintutkija Benedict Anderson esitti alun perin vuonna 1983 julkaistussa

⁷ Sen sijaan me, jotka tällä hetkellä edustamme Unkarin intressejä kansan valtuuttamina, ajattelemme, että olkoon tämä sitten hyvä tai huono asia, tätä me emme halua. ... Me itse haluamme päättää, millaisia olemme ja ketä haluamme muistuttaa. Tämä on Unkarin kansallinen velvollisuus, tämä on perustuslaillinen velvollisuus, tästä voimme päättää vain me unkarilaiset, tätä ei voida sanella YK:n päämajassa, New Yorkissa, eikä edes Brysselin keskuksissa, tämä voi olla vain Unkarin kansan päätös.

teoksessaan *Imagined Communities* (Anderson, 2007) ajatuksen kansakunnista kuviteltuina yhteisinä. Andersonin teoriassa keskeistä on se, että suurissa yhteisöissä, joissa yksilön on mahdotonta tuntea kaikkia yhteisön jäseniä henkilökohtaisesti, yhteisöön kuulumisen perustuu siihen samaistumiseen. Andersonin ajatus kansakuntien kuvitteellisuudesta ei sinänsä ole uusi. Esimerkiksi Edward H. Carr totesi jo vuonna 1965 julkaistussa kirjassaan *Nationalism and After* seuraavasti: ”The nation is not a ”natural” or ”biological” group – in the sense that the individual can be said to have natural rights. The nation is not a definable and clearly recognizable entity; nor is it universal” (Carr 1965, 39). Tämänkaltaisia kuviteltuja yhteisöjä luodaan esimerkiksi keksimällä niille erilaisia perinteitä, jotka tarjoavat yhteisiä samaistumisen pisteitä yhteisön jäsenille. Tällaisia perinteitä ovat esimerkiksi kansallislaulut, kansalliset juhlapäivät, tai tiettyjen yhteisön jäsenten nostaminen kansallissankarin asemaan. Tärkeää onkin huomata, että se, kuka voi kuulua kuvitellun yhteisön jäseneksi on määrittelykysymys, ei mikään absoluuttinen fakta: Suomessa asuva ruotsinkielinen väestö pitää itseään suomalaisina, mutta Romanian unkarinkieliset ihmiset pitävät itseään unkarilaisina. Toisaalta esimerkiksi entisen Neuvostoliiton alueella asui useita eri kansallisuuksia, joilla oli neuvostoidentiteetin lisäksi myös oma kansallinen identiteetti. Vastaavasti suomalaisilla on kansallisen lisäksi myös laajempi, eurooppalainen identiteettinsä.

Populistipoliitikot, kuten tässä tapauksessa Orbán, pyrkivät tyypillisesti vetämään rajoja, joiden kautta he määrittelevät, kenet hyväksytään heidän kansaksi kutsumansa yhteisön jäseneksi ja ketä ei. Asia voidaan tässä tapauksessa nähdä Fidesz-puolueen harjoittamana, myös Unkarin rajojen ulkopuolella asuvia unkarilaisia suosivana kansakuntapolitiikkana, jota tehdään vähemmistöjen kustannuksella. Kuvitellun yhteisön jäsenyyttä voidaan ajatella retoriseksi selviöksi, jota populistipoliitikot venyttävät omien tarkoituseriensä mukaisesti: kenen halutaan kuuluvan kansaan (”meihin”) ja kuka määritellään ulkopuoliseksi? Kun kansa on määritelty, määritelmä esitetään ainoana hyväksyttävänä kuvauksena kansasta ja populistit esittävät itsensä tämän kansan ainoana rehellisenä ja oikeamielisenä edustajana, sekä sen puolustajana ”heitä” (ei-kansaa, korruptoitunutta eliittiä, juutalaisia, muslimeita, itää, länttä, EU:ta, ...) vastaan. Toisin sanoen voidaan ajatella, että populistin mukaan kansaksi luetaan heidän kanssaan samaa mieltä olevat ihmiset. Toimiaan populistipoliitikot oikeuttavat usein kansan tahtoon vedoten, aivan kuin kansalla olisi olemassa jokin yksi ja yhteinen mielipide. Kansan tahto-argumentin käyttö onkin

ymmärrettävä nimenomaan populistien harjoittaman kansan määrittelyn ja rajaamisen kautta. Jos kansaksi määritellään populistieja ja heidän toimiaan kannattava kansanosa, on heidän ajamansa politiikka helppo esittää kansan tahtona. Kokonaisuudessaan kansan tahto-argumentin logiikka turvapaikanhakijakysymyksen kanssa näyttää seuraavalta: Unkarin kansan mielipide on tullut kiistattomasti todistetuksi kansallisen konsultaation kautta ja hallitus on yhtä mieltä kansan kanssa siitä, miten maahanmuuttoasioiden suhteen tulee edetä. Koska kansan mielipide on selvillä, hallituksen on helppo toteuttaa kansan tahtoa politiikkansa kautta. Suvereenin valtion hallituksen kansan vahvalla mandaatilla tekemiin päätöksiin älkööt puolestaan ulkopuoliset puuttuko.

Euroopan talous ei kestä pakolaisia – varsinkaan elintasopakolaisia

Orbán kuvaa puheissaan maahanmuuttajat taloudellisena uhkana Euroopalle. Viittaus turvapaikanhakijoiden aiheuttamaan taloudelliseen uhkaan löytyy jo vuoden ensimmäisestä puheesta, jossa turvapaikanhakija-aihetta ylipäätään käsitellään.

És történik mindez egy olyan gazdasági helyzetben, amikor sok millió nyugat-európai polgár érzi úgy, hogy egyre többet kell dolgozniuk egyre kevesebb pénzért, ha egyáltalán képesek megtartani a munkahelyüket.⁸ (Orbán 28.2.2015)

Orbánin mukaan turvapaikanhakijat aiheuttavat taloudellista kuormaa, vaikka Euroopalla menee tällä hetkellä talouden näkökulmasta muutenkin heikosti. Orbán palaa aiheeseen muutamaa kuukautta myöhemmin antamassaan radiohaastattelussa. Haastattelussa hän perustelee Unkarin rajojen suojelua ja maahanmuuton suitsimista sillä, että jossain vaiheessa myös Saksan ja Itävallan kaltaisilla rikkaille mailla tulevat vastaan talouden realiteetit ja että siinä vaiheessa parempaa toimeentuloa etsivät turvapaikanhakijat voisivat mahdollisesti kohdistaa katseensa Unkariin:

⁸ Ja tämä kaikki tapahtuu sellaisessa taloudellisessa tilanteessa, jolloin monta miljoonaa länsieurooppalaista kansalaista tuntee, että heidän täytyy työskennellä yhä enemmän yhä pienemmällä palkalla, jos he ylipäätään onnistuvat pitämään työpaikkansa.

Tehát azt nem fogják megengedni a németek, meg az osztrákok az idők végtelenségéig, hogy az Európai Unió területére illegálisan belépő emberek szabadon menjenek az ő országaikba, ahol aztán elveszik a munkát az egyébként is munkanélküliséggel küszködő emberek elől, rátelepülnek a szociális rendszerre, és így a német, osztrák költségvetésből kapnak forrásokat, hogy ellenőrzés nélkül érkeznek, ezért a közbiztonság is veszélybe kerülhet.⁹ (Orbán 24.4.2015)

Samassa haastattelussa Orbán heitti myös ilmoille kysymyksen ”Tarvitseeko Eurooppa ylipäättänsä maahanmuuttajia?” ja toteaa oman vastauksensa kysymykseen olevan yksiselitteisen kielteinen. Orbánin mielestä oikea ratkaisu pienestä syntyvyydestä johtuvaan väestön vähenemisen ongelmaan ei ole maahanmuuton lisääminen, vaan ongelma voidaan ratkaista sen sijaan muilla tavoin. Näitä ratkaisuja tarkastellaan yksityiskohtaisemmin tämän luvun lopussa.

Kesäkuun alussa hallitus käynnisti näennäisesti turvapaikanhakijoita kohtaan suunnatun mediakampanjan, jossa julisteiden ja tv-mainosten kautta muun muassa kehoitettiin uusia maahantulijoita olemaan viemättä työpaikkoja unkarilaisilta ja kunnioittamaan maan lakeja.

Hallituksen kampanja synnytti myös vastakampanjan, jossa oppositio keräsi rahaa hallitusta kritisoiviin julisteisiin, joiden ilmiasu parodioi alkuperäisiä maahanmuuttovastaisia julisteita. Hallituksen kampanja leimaantui hyvin pian luonteeltaan sisäpoliittiseksi, olivathan jo mainosten tekstikin yksinomaan unkariksi, eivätkä esimerkiksi arabiaksi tai englanniksi, joita turvapaikanhakijat todennäköisemmin olisivat ymmärtäneet. Kielivalinnan perusteella näyttää siis siltä, että turvapaikanhakijoiden sijaan hallituksen viesti oli suunnattu ennemminkin unkarilaisille.

⁹ Siispä saksalaiset ja itävaltalaiset eivät tule sallimaan loppumattomiin sitä, että Euroopan unionin alueelle laittomasti tulevat ihmiset menevät vapaasti heidän maihinsa, joissa he sitten vievät työtä jo muutenkin työttömyyden kanssa taistelevilta ihmisiltä, rakentuvat sosiaalijärjestelmään ja saavat näin rahaa Saksan ja Itävallan budjeteista ja koska he saapuvat ilman kontrollia, yleinen turvallisuuskin voi olla vaarassa.

menestyksen ja EU:n heikkouden väliseen ristiriitaan ja siitä mahdollisesti seuraaviin ongelmiin. Orbán käyttääkin väitettään rikkaasta ja heikosta Euroopasta, sekä tämän yhdistelmän vaarallisuudesta useita kertoja loppuvuodesta (17.9.2015, 21.9.2015, 26.10.2015). Rikkaalta ja heikolta vahvempi tulisi ennemmin tai myöhemmin viemään pois tämän suojaamattoman rikkauden. Orbán haluaa luoda kuvan maahanmuutosta juuri tämänkaltaisena hyökkäyksenä rikasta ja heikkoa Eurooppaa kohtaan.

Toisaalta Orbán kyseenalaistaa myös turvapaikanhakijoiden hädän aitouden taloudellisiin seikkoihin vedoten. Eräs argumentti, johon Orbán tukeutui lähes jokaisessa aineistoni puheessa, on tuttu myös kotimaisesta maahanmuuttokeskustelusta: Unkariin saapuvat turvapaikanhakijat eivät ole pakolaisia, vaan he pyrkivät Eurooppaan ainoastaan paremman taloudellisen toimeentulon perässä. Suhtautumisesta kertovat jo aiemmassa kappaleessa esitellyn kansallisen konsultaation sanamuodot. Orbán perustelee väitteensä elintasopakolaisuudesta lähinnä sillä, että Unkariin on mahdollista tulla vain jonkin toisen, turvallisen maan kautta. Hänen mukaansa ihminen, jolla on todellinen hätä, jäisi ensimmäiseen turvalliseen paikkaan sen sijaan, että asettaisi itsensä ja perheensä salakuljettajien armoille. Useassa aineiston puheessa Orbán tuo ilmi, että ”oikeita” pakolaisia Unkari on aina auttanut ja että unkarilaiset tuntevat sydämissään armoa hätää kärsiviä kohtaan.

Láttuk mindannyian a kisfiúnak a képét a tenger partján. Nincs szív, amelyiket ne indítana meg, de mégis: ki ölte meg azt a kisgyereket? A szülei! Senki nem kényszerített senkit arra, hogy egy törökországi menekülttáborból, ahol az élet ugyan nem olyan, mint Németországban, de nem is fenyegeti a biztonságot semmi, az ember fölpakolja a gyerekeit, és a tengeren megpróbáljon egy lélekvesztő segítségével átjutni a jobb élet reményében valahova – kockáztatva ezzel saját maga meg a gyerekei életét. Ez az igazság!¹¹ (Orbán 17.9.2015)

¹¹ Me kaikki olemme nähneet kuvan pikkupojasta meren rannalla. Ei ole olemassa sellaista sydäntä, jossa se ei herättäisi tunteita, mutta joka tapauksessa: Kuka tappoi sen pikkulapsen? Hänen vanhempansa! Kukaan ei pakottanut ketään pakkaamaan lastansa ja lähtemään yrittämään meren yli pelastusveneellä paremman elämän toivossa johonkin – riskeeraten näin sekä oman että lastensa elämät – turkkilaiselta pakolaisleiriltä, jossa elämä ei toki ole samanlaista kuin Saksassa, mutta missä turvallisuutta ei uhkaa mikään. Tämä on totuus!

Tällä kertaa Unkariin ja Eurooppaan pyrkivät ihmiset eivät kuitenkaan ole heitä, jotka etsivät turvaa ja tarvitsevat suojelua. Itse asiassa he näyttävät jopa olevan valmiita riskeeraamaan omansa tai läheistensä elämän paremman taloudellisen toimeentulon vuoksi. Näin ollen Unkarilla ei ole Orbánin mielestä velvollisuutta auttaa maahanpyrkijöitä millään tavalla. Orbán toteaa toisaalta ymmärtävänsä Eurooppaan pyrkijöitä, onhan paremman elämän tavoittelu ihmiselle luontaista. Toisaalta hän kuitenkin huomauttaa, että eurooppalaisten ja unkarilaisten tulisi voida itse päättää, kenet he haluavat päästää maahan ja mantereelle etsimään parempaa elämää, sillä eihän voi olla niin, että uusi elämä aloitetaan tulijoiden omilla ehdoilla ja kohdemaan lakeja laittoman rajanylityksen kautta rikkomalla.

Eräs usein kuultu argumentti Unkarin toimia kritisoidessa oli se, että vuoden 1956 kansannousun yhteydessä 200000 unkarilaista, noin 2 % maan koko asukkaiden määrästä, oli itse pakolaisen asemassa ja sai apua kansainväliseltä yhteisöltä. Katalin Soósin (2002) vuoden 1956 kansannousuun liittyvän tilastotutkimuksen ”1956-os magyar menekültek a statisztikai adatok tükrében” mukaan eniten unkarilaisia pakeni Yhdysvaltoihin ja Kanadaan. Euroopassa suurimmat vastaanottajamaat olivat Iso-Britannia, Länsi-Saksa, Sveitsi ja Ranska. Lukujen perusteella länsi auttoi unkarilaisia hädässä, miksi he eivät nyt itse halua auttaa? Orbán puolustautuu tätä syytöstä vastaan useassakin puheessa ja kertoo unkarilaisten toimineen aikanaan toisin: he eivät ylittelleet valtioiden rajoja laittomasti ja ”elintasohoppailleet” maiden välillä, vaan menivät siihen maahan, joka heidät suostui ottamaan vastaan ja auttamaan:

De arról, hogy átlépi valaki a határt, illegális, és azért mondjuk neki, hogy de jó, hogy ide jöttél, akkor parancsolj, ilyen nem volt az '56-os menekültek idejében. Tehát ezek az analógiák, amiket velünk szemben hoznak fel, hamisak. Egy országnak – még egyszer mondom – legegységesebb joga, egy közösségnek, egy országnak, hogy eldöntse, hogy kit enged be a hazájába. Mint ahogy Önnek a legegységesebb joga, hogy eldöntse, hogy kit enged be a lakásába.¹² (Orbán 5.6.2015)

¹² Siitä, että joku ylittää rajan, laittomasti, mutta sanomme silti hänelle, että kiva kun tulit, ole hyvä! – tällaista ei ollut vuoden -56 pakolaisten aikaan. Siksi ne analogiat, joita nostetaan esiin meitä vastaan ovat vääriä. Tietyn valtion – sanon vielä kerran – mitä perustavanlaatuisin oikeus, tietyn valtion, tietyn yhteisön on päättää, että ketä hän päästää maahansa. Aivan kuten Teidänkin mitä perustavanlaatuisin oikeutenne on päättää siitä, ketä päästätte asuntoon.

Orbánin mukaan vuoden 2015 kriisin aikaan tapahtunutta ei siis voi millään tavoin rinnastaa vuoden 1956 tapahtumiin, eikä elintasopakolaisia *oikeisiin* pakolaisiin. Maan kantaväestön tulisi voida päättää, ketä he haluavat auttaa ja keiden kanssa he haluavat asua. Siksi laittomin keinoin maahan pyrkijöitä ei pidä hyväksyä Unkariin.

Taloudellisiin seikkoihin vedottiin siis kahdella toistensa kanssa ristiriitaisella argumentilla: toisaalta Euroopalla menee taloudellisesti liian huonosti, että se voisi ottaa turvapaikanhakijoita vastaan, sillä työtä ei riitä eurooppalaisille itselleenkään. Toisaalta Eurooppa on rikas ja heikko, joka on osoittautunut historiassa vaaralliseksi yhdistelmäksi. Sen olisi siis parasta alkaa puolustautua uhkaa – tässä tapauksessa turvapaikanhakijoita vastaan. Lisäksi Orbán kyseenalaistaa taloudellisten seikkojen perusteella turvapaikanhakijoiden avuntarpeen ylipäätensä, leimaten heidät kategorisesti elintasopakolaisiksi.

Yhteensovittamattomat kulttuurierot ja inhimillinen vastuunkanto

Useassa aineiston puheessa Orbán viittaa yhteiseen eurooppalaiseen arvopohjaan, jonka mukaan Eurooppa on kulttuurillisilta arvoiltaan kristillinen. Lähes yhtä monessa puheessa Orbán myöskin toteaa, että läntisessä Euroopassa muodissa oleva monikulttuurisuuden ihanne on silkkää utopiaa. Se ei voisi käytännössä toimia, sillä vaikka eurooppalaiset pyrkisivätkin olemaan suvaitsevaisia vieraista kulttuureista tulevia kohtaan, uudet tulokkaat eivät hänen mukaansa halua sopeutua samalla tavoin eurooppalaiseen kulttuuriin ja arvoihin. Näiden yhteensovittamattomien ristiriitojen vuoksi olisi siis parempi pitää Eurooppa eurooppalaisena ja Unkari unkarilaisena. Monessa puheessa Orbán viittaa muihin eurooppalaisiin valtioihin, jotka ovat valinneet toisin, kuten Ranskaan ja sen suureen muslimiväestöön. Hän toteaa hyväksyvänsä, että nämä maat ovat halunneet valita monikulttuurisuuden tien, mutta se ei tulisi kuitenkaan olemaan Unkarin valinta:

Meggyőzödésem, hogy nekünk nem dolgunk, hogy minősítsük ezt a kísérletet, szerintem még az sem megengedett számunkra, hogy a kísérlet eredményéről nyilatkozzunk. Nekünk csak annyit szabad mondanunk, de azt határozottan, hogy mi ezt

a kísérletet – látva az eredményeit – magunkon nem akarjuk megismételni, és ehhez jogunk van.¹³ (Orbán 25.7.2015)

Koska Unkari ei halua ottaa vastaan suuria määriä muista kulttuureista tulevia ihmisiä, Orbán toteaa vastuunkannon nimissä velvollisuudekseen kommunikoida heille, ettei matkalle kohti Unkaria kannata ylipäättänsä lähteä.

Azt kérem azoktól, akik Magyarországon keresztül akarnak menni Európába: ne gyertek. Ezt erkölcsi okokból mondom, mert nem tudunk mi, magyarok felelősséget vállalni azért, ami veletek az úton történni fog. Mi nem csábítunk titeket erre az útra. És nem tudok felelősséget vállalni, és mi, magyarok nem tudunk felelősséget vállalni azért, ha elnyel benneteket a hullámsír. Ne kockáztassátok se a magatok, se a gyerekeitek életét egy illúzió érdekében.¹⁴ (Orbán 7.9.2015)

Monet EU-maat syyttivät Unkaria haluttomuudesta kantaa vastuuta kriisin hoidossa. Orbán kääntää yllä olevalla argumentillaan asetelman toisin päin: hänen mielestään oikeanlaista vastuunkantoa olisi rehellisesti kertoa Eurooppaan ja Unkariin matkustamista suunnitteleville, että emme voi ottaa heitä vastaan, eikä maalailta illuusiota paremmasta elämästä Euroopassa. Jos turvapaikanhakijoille viestittäisiin tarpeeksi selkeästi, että heitä ei kaivata Unkariin ja Eurooppaan, voitaisiin välttää ihmishenkien menetys ja muut inhimilliset tragediat.

Terrorismi ja muu rikollisuus

Kuten kansan tahto-argumenttia käsittelevässä kappaleessa käy ilmi, Orbán vetää retoriikassaan selvän syy-yhteyden turvapaikanhakijoiden ja terrorismin välille. Rinnastus on nähtävissä jo alkuvuoden puheissa, mutta Pariisin terrori-iskujen jälkeen, loppuvuodesta Orbán käyttää

¹³ Olen vakuuttunut siitä, että meidän asiamme ei ole arvostella tätä koetta, eikä mielestäni meidän tule myöskään kertoa mielipidettämme kokeen lopputuloksesta. Me saamme vain todeta, tosin määrätietoisesti, että kokeen tulokset nähtyämme emme halua toistaa sitä itsellämme ja tähän meillä on oikeus.

¹⁴ Teiltä, jotka haluatte mennä Eurooppaan Unkarin kautta, pyydän: Älkää tulko. Sanon tämän moraalisisista syistä, sillä me unkarilaiset emme voi kantaa vastuuta siitä, mitä teille matkallanne tapahtuu. Me emme houkuttele teitä tälle matkalle. Minä en voi kantaa siitä vastuuta, eivätkä unkarilaiset voi kantaa siitä vastuuta, jos joukkohauta nielaisee teidät. Älkää vaarantako omaa tai lastenne elämää illuusion vuoksi.

terrorismiargumenttia runsaammin. Iskujen jälkeen terrorismi nousi luonnollisesti puheenaiheeksi koko Euroopassa, mutta Orbán näyttäisi käyttäneen sitä myös tietoisesti politiikan tekemiseen ja tukemaan Unkarin hallituksen valitsemaa tietä. Terrorismin lisäksi Orbán yhdistää turvapaikanhakijoihin rikollisuuden kasvun monessa muussakin mielessä. Sekä Orbánin talousseikkoihin, että rikollisuuteen ja terrorismiin liittyvä argumentaatio perustuu tietyn ryhmän, tässä tapauksessa turvapaikanhakijoiden, näyttämiseen uhkana omalle ryhmälle. Tämänkaltaisesta oikeistopopulistisille puolueille tyypillisestä retoriikasta populismintutkija Ruth Wodak (2015, 2) käyttää nimitystä pelon politiikka (politics of fear). Ilmiöön palataan seuraavan luvun puolueiden ideologioita vertailevassa osuudessa.

Retoriikassaan Orbán viittaa yleisimmin turvapaikanhakijoihin termillä *illegális bevándorló*, laiton maahanmuuttaja. Tällä valinnalla hän pyrkii leimaamaan koko ilmiön jo alun pitäenkin laittomaksi toiminnaksi. Orbánin kielellinen valinta on samalla hyvä esimerkki retorisen paholaistermin käytöstä. Retoriikantutkimuksen klassikoihin lukeutuvassa teoksessaan ”A Grammar of Motives” Kenneth Burke (1945, 74-76) käsittelee retorisia jumaltermejä. Jumaltermit ovat Burken mukaan sellaisia, jotka eivät tarvitse itsensä lisäksi enempää perusteluita, vaan ovat jo sellaisenaan arvoasteikon huipulla argumentoinnissa. Jumaltermeinä voidaan pitää esimerkiksi rahaa, terveyttä, tai kuten tässä tietyssä tapauksessa, lakia. Jumaltermien vastakohtia ovat puolestaan paholaistermit, joista esimerkkeinä mainittakoon vaikkapa terrorismi, rikollinen ja laittomuus. Laittomuuksista puhuttaessa toiminnan harjoittajat ovat rikollisia ja rikollisia kohtaan ei reetorin tarvitse tuntea sääliä, sillä vastaanottajan mielipide on oletusarvoisesti rikollista toimintaa vastaan. Tässä tapauksessa maahanmuuton laittomuus on keskustelun lähtökohta. Tämän pohjan päälle Orbán rakentaa puheissaan kuvastoa muunkin tyyppisestä rikollisuudesta, joka on kytköksissä maahanmuuttoon. Tusnádfüldössä pitämässään puheessa (Orbán 25.7.2015) hän kertoo varsin suorin sanoin oman näkemyksensä maahanmuuton ja rikollisuuden suhteesta tilastotietoon vedoten:

A nyugati rendőrségi statisztikák szerint ott, ahol nagy számban élnek törvénytelen bevándorlók, a bűnözés mértéke drasztikusan emelkedik, és ezzel arányosan csökken a polgárok biztonsága.¹⁵

Viesti on selvä: sen lisäksi että laiton maahanmuutto itsessään on rikos, siitä seuraa vielä lisää rikollisuutta ja kansalaiset saavat tuntea olonsa turvattomaksi. Itsensä maahanmuuttajien toimesta tapahtuvan rikollisuuden lisäksi Orbán muistuttaa yleisöään maahanmuuton lieveilmiönä tapahtuvasta, kotimaisessakin mediassa paljon esillä olleesta ihmissalakuljetuksesta. Hänen mukaansa maahanmuuttoaalosta hyötyvät nimenomaan ihmissalakuljettajat turvapaikanhakijoiden ja Euroopan kansalaisten kustannuksella. Mikäli Eurooppa sallii laittoman maahanmuuton, se hyväksyy myös ihmissalakuljetuksen ja siihen liittyvän järjestäytyneen rikollisuuden ruokkimisen.

Yksi rikollisuuden alalaji, johon on syytä kiinnittää erityistä huomiota, on terrorismi. Edellä mainitussa Tusnádfürdőn puheessa Orbán (25.7.2015) toteaa myös terrorismin ja maahanmuuton olevan suoraan yhteydessä toisiinsa muun rikollisuuden ohessa. Väitteensä hän perustelee ulkomaisella asiantuntijatiedolla:

...világos összefüggés van az Európába áramló törvénytelen bevándorlók és a terrorizmus tényerése között. Érdekes módon az angolszász országok számára ez nyilvánvaló, a többiek azonban tagadják. Legutóbb az Egyesült Államok egyik vezető közbiztonsági tisztviselője jelentette ki Magyarországon, hogy nyilvánvaló a két tényező közötti összefüggés.¹⁶

Orbánin väite terrorismin ja turvapaikanhakija-aallon yhteydestä kävi valitettavan hyvin toteen Pariisin terrori-iskuissa 13. marraskuuta. Kolme päivää Pariisin tapahtumien jälkeen parlamentissa pitämässään puheessa Orbán totesi käynnissä olevan kansainvaelluksen johtavan

¹⁵ Länsimaisten poliisitalastojen mukaan siellä, missä asuu paljon laittomia maahanmuuttajia, rikollisuuden määrä kasvaa drastisesti ja kansalaisten turvallisuus laskee samassa suhteessa.

¹⁶ ... Eurooppaan tulvivien laittomien maahanmuuttajien ja terrorismin kasvun välillä on selkeä riippuvuussuhde. Mielenkiintoisella tavalla anglosaksisille maille tämä on täysin selvää, mutta muut sen sijaan kieltävät asian. Viimeksi eräs Yhdysvaltain johtavista julkisen turvallisuuden virkamiehistä totesi Unkarissa, että yhteys näiden kahden tekijän välillä on päivänselvä.

terrorismin, ei ainoastaan terrorismin uhkaan. Toisin kuten aiemmin, nyt hän ei enää vedonnut esimerkiksi asiantuntijatietoon tai tutkimuksiin, vaan kokemusperäisyyteen. Samassa puheessa hän kysyy EU:n johtajilta, kumpi on inhimillisempää: sulkea rajat laittomilta maahanmuuttajilta vai altistaa viattomien Euroopan kansalaisten elämät vaaralle? (Orbán 16.11.2015). Orbán ei edelleenkään väitä kaikkien maahanmuuttajien olevan terroristeja, mutta toteaa heidän käyttävän hyväksi nykyisen hallitsemattoman maahanmuuttopolitiikan suomaan anonymiteettiä. Iskujen jälkipyykkiä selvitellessä kävi ilmi, että Orbán oli ainakin osittain oikeassa. Näyttäisi siltä, että Pariisiin terroristeilla oli jonkinlainen yhteys turvapaikanhakija-aaltoon, sillä ainakin yksi Pariisiin terroristeista oli käynyt ennen iskuja syystä tai toisesta kaksi kertaa Budapestissa tapaamassa Unkarin kautta Eurooppaan tulleita turvapaikanhakijoita. (Magyar Idők 5.1.2016). Lisäksi iskun tekijöillä oli puhelimissaan Unkarista kodittoman miehen henkilöllisyystiedoilla ostetut prepaid-liittymät, joita oli ostettu yhteensä 200 000 kappaletta. (Magyar Idők 5.10.2016).

Joulukuulle 2015 tultaessa Orbánin retoriikka koveni entisestään. Enää ei puhuttu pelkästään turvapaikanhakijoiden mukanaan tuomasta rikollisuudesta ja terrorismista, vaan suoranaisista sotatoimista:

Tehát azokon a területen, ahol most katonai akciókat hajtunk végre, az embercsempészek Európába induló tömegeket szerveznek, és nyilvánvaló, mint ahogy ez a fölismerés olyan régi, mint a hadviselés története, hogy az ellenfél hátországába juttatni a saját katonai erőink gerillaszerűen szervezett részeit, egy értelmes – nem emberséges, de értelmes – katonai cselekedet.¹⁷ (Orbán 3.12.2015)

Ajatuksenkulku on seuraava: koska eurooppalaiset olivat sotilaallisesti mukana kaatamassa vanhaa valtaa esimerkiksi Syyriassa ja Irakissa, on näissä maissa sellaisia toimijoita, jotka pitävät Eurooppaa sotilaallisessa mielessä vihollisenaan. Eurooppalaiset puolestaan ovat hyväntahtoisia hölmöjä, jotka pitävät itseään ainoastaan hyväntekijöinä, eivätkä ymmärrä, että kaikki eivät rakastakaan heitä ehdoitta. Eurooppaa itseään vihollisena pitävät tahot lähettävät nyt tarkoituksella omia sissejään turvapaikanhakijoiden mukana taistelemaan Eurooppaa vastaan.

¹⁷ Siis niillä alueilla, jossa teemme nyt sotilasoperaatioita, ihmisalakujettajat järjestelevät Eurooppaan lähteviä ihmisjoukkoja ja on yhtä päivänselvää, kuin että tämä oivallus on yhtä vanha kuin sodankäynnin historia, että omien sotavoimien sissiosastojen vihollisen selustaan vieminen on järkevä, ei inhimillinen, mutta järkevä sotilaallinen teko.

Mainitsemisen arvoista tässä yhteydessä on, että Fidesz käytti samaa terrorismin ja maahanmuuton yhdistävää logiikkaa vaaliaseenaan myös vuoden 2016 lokakuussa EU:n pakolaiskiintiöistä järjestämäänsä kansanäänestykseen tultaessa. Kansanäänestyksessä kysyttiin johdattelevaan tapaan ”Haluatteko EU:n voivan määrätä muiden kuin Unkarin kansalaisten asuttamisesta Unkariin ilman Unkarin parlamentin suostumusta?” Hallituksen nimissä jokaiseen unkarilaiseen kotiin lähetetty tiedotelehtinen (kuva 7) kertoo maahanmuuttajien tulevan suurilta osin sellaisilta alueilta, joissa eurooppalaiset valtiot harjoittavat sotilaallista toimintaa.

AZ ILLEGÁLIS BEVÁNDORLÁS NÖVELI A TERRORVESZÉLYT

ELUTASÍTJUK A KÉNYSZERBETELEPÍTÉST, MERT AZ NÖVELNÉ A TERRORVESZÉLYT.

A bevándorlók nagyrészt olyan területekről jönnek, ahol az európai államok éppen katonai akciókat hajtanak végre. Ez jelentősen növeli a biztonsági kockázatot.

A terroristák tudatosan és jól szervezeten arra használják fel az ellenőrzés hiányát, hogy elvegyüljenek a bevándorlók tömegében. Senki sem tudja megmondani, hogy hány terrorista érkezett a migránsok között eddig.

“ Orbán Viktor „hangosan kimondta azt, amit sok vezető gondol, de a politikai korrektség miatt nem beszélnek róla”

Beata Szydło, lengyel kormányfő, TVN24 lengyel hírtelevízió

A párizsi és a brüsszeli merényletek is bebizonyították, hogy A BEVÁNDORLÁS ÉS A TERRORIZMUS KÖZÖTT SZOROS ÖSSZEFÜGGÉS VAN.

2015. január PÁRIZS	2015. november PÁRIZS	2016. március BRÜSSZEL	2016. július NIZZA
† 17	† 130	† 32	† 86
HALOTT	HALOTT	HALOTT	HALOTT
+ 22 sérült	+ 368 sérült	+ 340 sérült	+ 303 sérült

Kuva 7. Unkarin hallituksen nimissä ennen vuoden 2016 kansanäänestystä julkaistu lehtinen kertoo: “Pariisin ja Brysselin iskutkin todistivat, että maahanmuutto ja terrorismi ovat tiiviissä yhteydessä toisiinsa.” Toteamuksen alla on lueteltu Pariisin, Brysselin ja Nizzan terrori-iskujen uhrien määrät. Kuva: Antti Seppälä

Lisäksi lehtisessä esitellään Pariisin, Brysselin ja Nizzan terrori-iskujen uhrilukuja, samalla todeten iskujen ja maahanmuuton olevan yhteydessä toisiinsa. Mitä kansanäänestyksen tuloksiin tulee, hallituksen kannalta takaiskuksi voidaan tulkita alle 50:n jäänyt äänestysprosentti

(41,32%), jolloin kansanäänestyksen tulos ei ollut virallisesti pätevä. Toisaalta äänestäneistä kansalaisista yli 98% asettui tukemaan hallituksen linjaa, joka voidaan tulkita valtavaksi tueksi Fideszin maahanmuuttopolitiikalle. Eräs päätelmä on se, että äänestämään menivät lähinnä Fideszin kannattajat, muiden jäädessä kotiin.

Ajan kuluessa Orbánin retorinen linja siis koveni huomattavasti rikollisuus- ja terrorismiargumentin yhteydessä, mikä on toisaalta ymmärrettävää Ranskan tapahtumien aiheuttaman järkytyksen myötä. Koska koventunut retoriikka oli terrori-iskujen vuoksi helpommin perusteltavissa yleisölle, Orbán käytti tilannetta hyödykseen tukemaan Unkarin hallituksen politiikkaa.

EU:n maahanmuuttopolitiikka – lännen vasemmistoliberaalien salajuoni

Kansan tahto-argumentin yhteydessä mainittuun viholliskuvien maalailuun on syytä perehtyä hieman tarkemmin. Tutkimusaineiston perusteella viholliskuvia ja Unkarin taistelua ulkopuolisia voimia vastaan käytetään useassa puheessa omana argumenttityyppinä hallituksen maahanmuuttopolitiikkaa puolustettaessa.

Kuten jo aiemmin mainittiin, Unkarin poliittiselle perinteelle on jo pitkään ollut tyypillistä vastoinkäymisten selittäminen Unkarin vastaisten, ulkopuolisten voimien avulla. Tällaisia voimia ovat aikojen saatossa olleet esimerkiksi turkkilaiset, entente, juutalaiset, saksalaiset ja Neuvostoliitto. Unkari on puolestaan haluttu esittää näiden ulkoisten voimien viattomana uhrina. Orbánin poliittisessa retoriikassa vastaavanlaisen uhkaavan ulkopuolisen voiman rooli on annettu EU:lle ja epätarkasti määritellylle ”lännelle”. Retorista asetelmaa Unkarista lännen valtopolitiikan uhrina ovat tutkineet esimerkiksi Heino Nyysönen ja Pekka Korhonen artikkelissaan *Contemplating Hungarian Borders* (Nyysönen, Korhonen 2010, 136) ja vastaavanlainen kuvio tuli esille selkeästi myös tutkimusaineiston perusteella. Vuonna 2015 tämän ulkopuolisen uhan muodosti Orbánin retoriikassa EU:n, lännen ja sosialistien kolmiliitto.

Nem kevesebb és nem kisebb kihívás előtt állunk, mint egy tudatos, baloldalinak mondható szellemi konstrukció megvalósításának a kapujában, ami a nemzetállamokat Európában zárójelbe akarja tenni, és ha már a keresztnységgel és a nemzetállami

identitással, az abból fakadó értékekkel és felelősséggel nem tudott megbirkózni a hagyományos politikai küzdelem világában, most ennek az etnikai alapjait kívánja fölszámolni. Ez a szomorú igazság. Árulás van, tisztelt Hölgyeim és Uraim! Európát elárulták, és ha nem állunk ki érte, akkor ezt az Európát el fogják tőlünk venni.¹⁸ (Orbán 30.10.2015)

Szialistien osuus ulkopuolisen uhan luomisessa on siinä mielessä mielenkiintoinen, että Orbánin tavoitteet sosialistien leimaamisessa ovat mielestäni lähinnä sisäpoliittiset ja kohdistuvat nimenomaan unkarilaisia sosialisteja vastaan. Aiheeseen tullaan kuitenkin kiertotietä EU:n ja koko maailman sosialistien kautta. Aineiston puheissa Orbán pyrki näyttämään unkarilaisten sosialistien toiminnan osana laajempaa, kansainvälistä sosialistien salaliittoa, joka pyrkii heikentämään Unkaria ja muitakin eurooppalaisia kansallisvaltioita. Myös EU:n maahanmuuttopolitiikan hän esitti osana tätä salajuonta: päästämällä suuria määriä pakolaisia Eurooppaan, EU:ta hallitsevat sosialistit saavat heikennettyä kansallisvaltioita, joka on kautta aikojen ollut sosialistien tavoitekin. Fidesz puolestaan pyrkii toimimaan näiden pyrkimysten vastavoimana, suojelemaan Unkaria, sekä taistelemaan kristillisen kulttuurin ja eurooppalaisten kansallisvaltioiden puolesta. Sen lisäksi, että Orbán syytti sosialisteja kansallisvaltioiden heikentämiseen tähtäävästä salaliitosta, hän pyrki antamaan vasemmistopuolueiden toiminnalle pakolaiskriisin yhteydessä myös raadollisemman selityksen:

Mások szerint egyszerűen csak rövidtávú szavazatszerzési megfontolásról van szó, hiszen mindannyian ismerjük azokat a tényeket, hogy az egykori migránsokból később állampolgárok lesznek, és ezeknek az állampolgároknak 80 százalék fölötti része szavaz mindig baloldali irányba Európában, sőt Európán kívül is.¹⁹ (Orbán 3.12.2015)

¹⁸ Emme ole yhtään vähäisemmän tai pienemmän haasteen edessä kuin sellaisen tietoisesti tehdyn, vasemmistolaiseksikin kutsuttavan henkisen rakennelman toteutuksen porteilla, joka haluaa panna kansallisvaltiot Euroopassa sulkumerkkeihin. Koska paini kristillisyyden ja kansallisvaltiollisen identiteetin, sekä siitä aiheutuvien arvojen ja vastuun kanssa ei onnistunut perinteisen poliittisen taistelun maailmassa, niiden etniset perusteet halutaan nyt tuhota. Tämä on surullinen totuus. On kyse petoksesta, hyvät naiset ja herrat! Eurooppa on petetty ja jos emme nouse sitä suojelemaan, tämä Eurooppa viedään meiltä.

¹⁹ Toisten mielestä kyse on yksinkertaisesti lyhyen tähtäimen äänen hankinnasta, nimittäin me kaikki tunnemme ne tosiasiat, että maahanmuuttajista tulee myöhemmin kansalaisia ja näistä kansalaisista yli 80 % tulee aina äänestämään vasemmistoa Euroopassa ja myös Euroopan ulkopuolella.

Tämän selityksen mukaan kyse olisi siis tulevien vasemmistoäänestäjien maahantuonnista, johon sosialistit pyrkisivät seurauksista välittämättä. Orbán esittää maahanmuuttajien taipumuksen äänestää sosialisteja luonnonlain omaisena faktana, hän ei tosin kerro mihin tutkimuksiin tämä päätelmä perustuu. Nationalismitutkimuksen uranuurtaja Eric Hobsbawmin (1994, 190) havainto sopiikin loistavasti Orbánin retoriikkaan: ”Kommunismien jälkeisissä yhteiskunnissa etninen tai kansallinen identiteetti on ennen muuta keino, jolla määritellään viattomien yhteisö ja osoitetaan syylliset ’meidän’ ahdinkoomme, varsinkin kun kommunistisista hallituksista ei enää ole syntipukeiksi.”

Orbánin mukaan sosialistien lisäksi on olemassa myös eräs toinen taho, joka ohjailee EU:n toimintaa ja on ollut syntipukin asemassa aiemminkin Euroopan historiassa. Aineistosta löytämäni seuraavat kaksi esimerkkiä viittaavat enemmän tai vähemmän suorasti juutalaisiin yhtenä kansallisvaltioiden heikentämiseen pyrkivänä voimana. Oikeastaan juutalaisia ja sosialisteja ei tässä mielessä edes pitäisi erottaa kovin vahvasti toisistaan, sillä kokemukseni mukaan eteenkin unkarilaisen oikeiston mielikuvissa nämä kaksi ryhmää kuuluvat selkeästi yhteen. Eräs syy tähän on se, että monet sosialismin kaudella korkeaan yhteiskunnalliseen asemaan nousseet henkilöt, kuten stalinismin ajan kommunistisen puolueen pääsihteeri ja Unkarin johtaja Mátyás Rákosi, saman aikakauden sisäministeri Ernő Gerő, kommunistisen salaisen poliisin johtaja Gábor Péter ja kulttuuriministeri György Aczél olivat syntyperältään juutalaisia. Riippuen siitä, lasketaanko määrä uskonnon harjoittamisen vai sukujuurten mukaan, nykyään Unkarissa elää 80 000 – 200 000 juutalaista. Kirjoittajan tulkinnan mukaan Orbán ei puheissaan kuitenkaan viittaa niinkään heihin, vaan yrittää luoda kuvaa jonkinlaisesta mystisestä, ylikansallisesta salaliitosta. Lokakuun 30. päivä pitämässään puheessa Orbán viittaa juutalaisiin puhumalla isoja rahoja liikuttelevasta ja kansallisvaltioiden ylitse ulottuvasta verkostosta:

Ez az Európa többé nem az európai polgárok Európája lesz, hanem néhány jól szervezett, ha most a Soros Alapítványra gondolnak, nem indokolatlan a gondolat, jól szervezett, nagypénzt mozgó, a nemzetállamok keretein túl gondolkodó aktivista,

senki által meg nem választott vezető hagyományos álmát teljesíti be.²⁰ (Orbán 30.10.2015)

Mikäli viittaus ei muuten olisi tarpeeksi selkeä, hän mainitsee nimeltä George Sorosin, joka edustaa monille unkarilaisille jonkinlaista juutalaisuuden perikuvaa. Sanavalintojen puolesta on myöskin tärkeää ymmärtää ”kansallisvaltioiden yli ajattelevat aktivistit” kansallismielisen ja retoriikassaan kansallis-sanastoa rakastavan Fidesz-puolueen vihollisina ja vastavoimana. Myös joulukuun 3. päivänä pitämässään puheessa Orbán viittaa mahdollisesti juutalaisiin:

Tudnunk kell, hogy az Európai Unió központjában, Brüsszelben meg a pénzügyi központok különböző európai fővárosaiban fölszaporodtak azok az európai erők, amelyek arra törekednek, hogy a nemzeti, nemzetállami kereteket fölszámolják Európában.²¹ (Orbán 3.12.2015)

Tällä kertaa yhteys on enemmän vihjaileva, kuin suora ja Orbán tyytyy viittaamaan vain Brysselissä ja rahaliikenteen keskuksissa toimiviin eurooppalaisiin voimiin. Tällaiset voimat voivat toki olla muutakin: sosialisteja, EU-uskovaisia, suuryrityksiä ja niin edelleen. Joka tapauksessa kohdeyleisö osaa lukea rivien välistä, keihin kohdistuu vihjaus talouselämää ohjailevista ylikansallisista voimista (vrt. Laakso 2013). Vaikka viittaus ei ole täysin yksikäsitteinen, Orbán laskenee sen varaan, että ainakin osa äänestäjäkunnasta ymmärtää sen edellä kuvatulla tavalla. Wodak (2015, 20) on havainnut populistipoliitikoilla olevan laajemminkin taipumusta retoriikkaan, jonka viestin voi vastaanottaja ymmärtää usealla kuin yhdellä tavalla. Hän käyttää tekniikasta nimitystä laskelmoitu ambivalenssi (*calculated ambivalence*). Laskelmoitu ambivalenssi toimii niin, että tietty osa vastaanottajakunnasta osaa lukea viittauksen (tässä tapauksessa juutalaisiin) reetorin puheesta, mutta viittaus on toisaalta riittävän epäsuora, että reetori voi tarpeen tullen kieltää siihen liittyvät syytökset (tässä

²⁰ Tämä Eurooppa ei tule enää olemaan eurooppalaisten kansalaisten Eurooppa, vaan se toteuttaa muutaman hyvin järjestäytyneen – jos nyt ajattelette Sorosin säätiötä, ajatus ei ole perustelematon – hyvin järjestäytyneen, isoja rahoja liikuttelevan, kansallisvaltioiden kehysten yli ajattelevan aktivistin ja johtajan, jota kukaan ei ole valinnut, houreista unelmaa.

²¹ Meidän tulee tietää, että Euroopan unionin keskuksessa, Brysselissä ja rahamaailman keskuksissa eri eurooppalaisissa pääkaupungeissa ovat levinneet sellaiset eurooppalaiset voimat, joiden pyrkimyksenä on tuhota kansalliset, kansallisvaltiolliset kehukset Euroopassa.

tapauksessa antisemitismi) ja väittää tulleensa tulkituksi väärin. Sekä ensiksi mainitun ”lännen”, että jälkimmäisten ”kansainvälisten, kosmopoliittisten voimien” löyhiin käsitteisiin sopivat mainiosti myös Patrick T. Jacksonin (2006) ajatukset retorisisista selviöistä, joihin palataan tarkemmin seuraavassa luvussa.

Toisin kuin useissa läntisen Euroopan maissa, Unkarissa antisemitismi elää ja voi hyvin kansan syvissä riveissä vielä 2010-luvullakin. Vuoden 1989 järjestelmänmuutoksen myötä yhteiskunnallinen keskustelu vapautui. Sanan- ja lehdistönvapauden myötä myös sosialismin aikana tukahdutetut antisemitistiset puheenvuorot saivat jalansijaa julkisessa keskustelussa. Tätä käsitystä tukevat kirjoittajan henkilökohtaiset arkipäiväiset kokemukset, mutta aihetta on tutkittu myös tieteellisesti. Erään tutkimuksen (Kovács 2012) mukaan vuonna 2011 väitteen ”Olisi parasta, jos juutalaiset poistuisivat maasta.” kanssa joko täysin samaa tai samaa mieltä oli 20 % vastanneista unkarilaisista. Samaisena vuonna väitteen ”On olemassa salainen juutalainen verkosto, joka määrittelee poliittisia ja taloudellisia suhteita.” kanssa täysin samaa tai samaa mieltä oli 34 % vastanneista. Tällaista taustaa vasten on helppoa ymmärtää myös juutalaisten syntipukkina käyttämisen valtava poliittinen potentiaali, varsinkin äänestäjäkentän oikeimmassa laidassa.

Olivatpa kansainvaellusta ohjaavina syntipukkeina sitten juutalaiset tai vasemmistoliberaalit voimat, ne eivät olisi voineet vaikuttaa tilanteen kehittymiseen yhtä voimakkaasti ilman EU:ta ja sen mekanismeja:

Mivel szabályos módon ennyi ember sohasem tudna bejutni az unió területére, egyre többen vállalják és fogják vállalni a törvénytelen bevándorlással járó veszélyeket. S mivel az Európai Uniónak csak elvei vannak, de valódi szuverenitása, például határárei nincsenek, nem is tud mit kezdeni az új helyzettel.²² (Orbán 25.7.2015)

Yhteenvetona voidaan todeta, että Orbánin mukaan erinäisten ylikansallisten ja vahvoihin kansallisvaltioihin negatiivisesti suhtautuvien voimien vallassa oleva EU päästää tarkoituksella

²² Koska luvallisin keinoin näin moni ihminen ei koskaan voisi päästä unionin alueelle, yhä useampi asettaa ja tulee asettamaan itsensä alttiiksi laittomaan maahantuloon liittyvälle vaaralle. Koska Euroopan unionilla on vain periaatteita, mutta ei todellista suvereniteettiä, sillä ei ole esimerkiksi rajavartioita, se ei kykene tekemään mitään uudessa tilanteessa.

sisään turvapaikanhakijoita, koska heistä suurella todennäköisyydellä tulee myöhemmin vasemmistoliberaalien puolueiden äänestäjiä. Unkarin on kuuliaisena ja lakeja kunnioittavana EU:n jäsenvaltiona pakko noudattaa tekemiään sopimuksia, joka taas on aiheuttanut maahan hallitsemattoman pakolaisvyöryn. Mikäli Unkari voisi kansallisella tasolla, itsenäisesti ja EU:n asiaan puuttumatta päättää rajavalvonnastaan, ei koko ongelmaa olisi.

Vaihtoehtoiset ratkaisut EU:n maahanmuuttopolitiikalle

Tässä luvussa on tähän saakka keskitytty syihin, joilla Unkarin hallitus perusteli maahanmuuttopolitiikkaansa ja toisaalta vastusti EU:n vallitsevaa maahanmuuttopolitiikkaa. Uskottavassa argumentaatiossa vastustettaville asioille tulisi kyetä tarjoamaan vaihtoehtoja. Millaista politiikkaa Orbánin mukaan sitten pitäisi tehdä ja kuinka Euroopan tulevaisuus saataisiin jälleen valoisaksi?

Vuoden 2010 vaalivoiton jälkeen ensimmäinen Fidesz-hallituksen näkyvä teko oli nimellä *Nemzeti Együttműködés Nyilatkozata*, Kansallisen yhteistoiminnan julistus (Magyar Közlöny 16.7.2010, 21481) kutsutun kannanoton pakollinen esillepano muun muassa kaikissa valtion virastoissa. Kannanotossa todetaan vaalituloksen kertovan Unkarissa syntyneestä uudesta yhteiskuntasopimuksesta, jonka mukaan kansalaiset päättivät luoda uuden yhteiskuntajärjestelmän, Kansallisen yhteistoiminnan järjestelmän (*Nemzeti Együttműködés Rendszere*). Tätä nimitystä on käytetty siitä lähtien jonkinlaisena synonyyminä Fidesz-hallituksen valtakaudelle. Valtion monopolisoidessa tupakanmyynnin, Unkarin katukuvaan ilmestyivät Kansalliset tupakkakaupat (*Nemzeti dohánybolt*). *Nemzeti*-sanaston luonti kertoo selvästi siitä, että Fidesz halusi jokaikisen kansalaisen ymmärtävän puolueen edustavan nimenomaan kansallismielistä ajattelutapaa ja kansallisia arvoja.

Tätä taustaa vasten ei ole kovinkaan yllättävää, että Fidesz haluaisi Euroopan perustuvan nimenomaan vahvoihin kansallisvaltioihin. Liittovaltiokehityksen sijaan Eurooppa kokonaisuutena voisi olla voimakkaampi ainoastaan siten, että kokonaisuuden muodostavat kansallisvaltiot ovat vahvoja ja hyvin toimivia. Puolestaan sen, mikä ei ole kansallista, vaan ylikansallista, monikansallista tai monikulttuurista, Fidesz näkee poliittisena vihollisenaan.

Kuten aiemmin tässä luvussa mainittiin, Fidesz syytti kansallisia arvoja vastaan taistelusta ja kansallisvaltioiden heikentämispyrkimyksistä erityisesti sosialisteja. Kristillisuus ja kristillinen kulttuuri ovat sellaisia kansallisia arvoja, jotka Orbán tuo näkyvästi esille lähes jokaisessa puheessaan. Erityisesti hän haluaa tuoda esiin monikulttuurisuuden ja islamin yhteensopimattomuuden eurooppalaisen, siis kristillisen kulttuurin kanssa. Jotta Eurooppa voisi menestyä, sen tulisi löytää uudestaan itsensä nimenomaan kristillisiä arvoja edustavana maanosana ja unohtaa tuohon tuomitun monikulttuurisuuden perään haikailu.

Maahanmuutto on perinteisesti esitetty yhtenä ratkaisuna Euroopan ikääntyvästä väestöstä ja matalasta syntyvyydestä johtuviin ongelmiin työmarkkinoilla. Orbán esittää maahanmuuton lisäämisen sijaan ongelmaan toisenlaisia ratkaisuja. Hänen mielestään syntyvyys voidaan saada kasvuun perheystävällisellä politiikalla. Syntyvyyden parantamisen lisäksi työmarkkinoille voitaisiin toisaalta saada potkua maassa jo ennestään olevien voimavarojen tehokkaammalla hyödyntämisellä. Fidesz onkin tehnyt vuonna 2010 alkaneella valtakaudellaan paljon syntyvyyden kasvuun tähtääviä muutoksia esimerkiksi verotukseen ja sosiaalitukiin: vähintään kolmilapsisten perheiden vanhemmat ovat esimerkiksi maksaneet muihin verrattuna huomattavasti pienempää tuloveroa, voineet matkustaa joukkoliikenteessä 90 % alennuksella ja vuodesta 2016 lähtien heidän on ollut myös mahdollista saada noin 30 000 euroa vastaava summa valtion tukea uuden asunnon hankintaan.

Maassa jo olevan työvoiman tehokkaammalla hyödyntämisellä Orbán tarkoittaa erityisesti maan romaniväestön työllistämistä. Unkarin väestöstä 6-8 %, eli noin 590000-790000 henkeä on romaneja (Bernát 2014). Heidän tarkkaa määräänsä on vaikea arvioida, sillä väestönlaskennassa tiettyyn etniseen ryhmään kuulumisen perustuu vastaajan omaan ilmoitukseen. Unkarin romaniväestölle on tyypillistä alhainen koulutustaso ja matala työllisyysaste. Erään tutkimuksen (Gábos 2014, 38–43) mukaan työikäisestä romaniväestöstä vain noin neljäsosa (27 %) kävi ansiotyössä ja jopa neljäsosa voitiin laskea pitkäaikaistyöttömäksi. Tilanne on siis haasteellinen, mutta toisaalta, kuten Orbán asian esittää, se voidaan nähdä myös hyödyntämättömänä voimavarana. Fidesz-hallitus on muuttanut kaudellaan sosiaaliturkijärjestelmää vastikkeellisempaan suuntaan ja samalla työttömyystukia on leikattu niin määrällisesti, kuin kestollisestikin. Vastikkeettomien tukien tilalle hallitus käynnisti työllistämistyöohjelman (*közmunka*program), joka on kiistämättä pienentänyt tilastoitujen työttömien määrää, mutta on

myöskin saanut osakseen myöskin runsaasti kritiikkiä (esim. Ténytár 13.10.2015). Ohjelmaa on syytetty näennäistyöpaikkoihin perustuvaksi tilastokikkailuksi, tarjotut työtehtävät eivät yleensä ole kovinkaan mielekkäitä ja 50000 forintin (kirjoitushetken vaihtokurssilla noin 160 euroa) kuukausipalkasta on käytännössä mahdotonta elää. Vaikka toisaalta ohjelma aktivoi työttömiä tekemään edes jotain pelkän tukien varassa elämisen sijaan, on vaikeaa nähdä sitä aidosti toimivana ratkaisuna työllisyysasteen parantamiseksi.

MAAHANMUUTTOPOLITIikka SISÄPOLIITTISEN KILPAILUN VÄLINEENÄ

Edellisessä luvussa esitellyt tutkimusaineistossa esiin tulleet argumentit eivät itsessään olleet kovinkaan yllätyksellisiä, vaikka käytetyn kielen kovuus ja asenteiden jyrkkyys ovatkin aivan toista luokkaa, kuin esimerkiksi Suomen pääministerin suusta on totuttu vastaavanlaisissa yhteyksissä kuulemaan. Mielenkiintoisempaa on sen sijaan se, mitä voidaan lukea rivien välistä. Monessa yhteydessä Fideszin maahanmuuttokriittisyyttä on syytetty sisäpoliittisten pisteiden keruuksi. Väitettä on perusteltu muun muassa sillä, että todellisuudessa ylivoimaisesti suurin osa turvapaikanhakijoista piti Unkaria ainoastaan kauttakulkumaana matkallaan kohti Saksaa ja Pohjois-Eurooppaa. Näin ollen vain erittäin harvat heistä olisivat ylipäättään halunneet jäädä Unkariin asumaan ja todellista tarvetta taistella turvapaikanhakijavirtoja vastaan ei ehkä olisi ollutkaan.

Mitä sitten ovat ne sisäpoliittiset tekijät, joita vastaan Fideszin valitsema strategia olisi suunnattu? Tutkimusaineistossa tulevat toistuvasti esiin sosialistit ja vasemmistoliberaalit, joita vastaan Orbán hyökkää nimeltä mainiten useassa puheessaan. Viktor Orbánin alusta asti luotsaama Fidesz perustettiin vuonna 1988 kommunistisen järjestelmän vedellessä viimeisiä henkäyksiään. Jo perustamisjulistuksessaan (Orbán et al. 1988) se määrittelee olevansa vaihtoehto kommunistisen puolueen nuorisojärjestö KISZille. Puolue onkin perustamisestaan saakka kamppailut MSZMP:tä, sekä sen jälkeläispuoluetta MSZP:tä vastaan ja sen retoriikan olennainen osa on ollut alusta saakka ensin kommunistien vastustaminen ja sen jälkeen kommunistien valtaan paluun estäminen. Tässä mielessä Fideszin politiikkaa pidempään seuranneelle aineisto ja sen sisältämä vanhan perivihollisen retorinen läksytys ei tarjonnut mitään uutta tai yllättävää.

Tämän tutkimuksen piirissä lienee mielenkiintoisempaa kääntää katse vasemmalta oikealle ja tarkastella Fideszin maahanmuuttokriittistä linjaa operaationa nimenomaan Jobbik-puoluetta vastaan. Kuten tutkimuksen johdannossa todettiin, Jobbikin suosio on kasvanut tasaisesti vuoden 2009 europarlamenttivaaleista alkaen. Lisäksi verrattaessa vuoden 2014 parlamenttivaalien tulosta edellisiin vuoden 2010 vaaleihin, voidaan nähdä, että siinä missä Fidesz oli menettänyt lähes puoli miljoonaa (441512) äänestäjää, oli Jobbik lisännyt kannatustaan 165040:llä

äänestäjällä. Näiden lukujen valossa voisi olettaa Fideszin näkevän Jobbikin poliittisena uhkana ja vakavasti otettavana kilpailijana.

Unkarin sisäpolitiikka oli vuoden 1998 parlamenttivaaleista vuoden 2010 vaaleihin saakka käytännössä MSZP:n ja SZDSZ:n muodostaman vasemmistoliberaalin siiven, sekä Fideszin ja sen apupuolueiden muodostaman oikeiston välistä kaksinapaista kilpailua. Ideologisella tasolla kilpailivat oikeiston “patrioottiset”/nationalistiset, kristilliskonservatiiviset, etatistiset ja Unkarin vuonna 2004 alkaneesta EU-jäsenyydestä saakka yhä enemmän euroskeptiset näkemykset, sekä vasemmiston “kosmopoliittinen”, sekulaarinen, markkinamyönteinen ja integraatiomyönteinen kanta (Bátory 2016, 286). Ennen vuoden 2010 parlamenttivaaleja MSZP alkoi osittain pirstaloitua pienempiin puolueisiin. Vaaleissa kärsityn murskatappion jälkeen MSZP ja siitä irronneet pienemmät puolueet eivät ole kyenneet tämän tutkielman kirjoitushetken mennessä haastamaan hallitusta ja innostamaan suuria kannattajajoukkoja taaksensa.

Avoimen muukalaisvastainen ja antisemitistinen (vrt. Shafir 2012, 367) Jobbik on puolestaan onnistunut jatkuvasti nostamaan suosiotaan: vuoteen 2015 mennessä se oli kasvattanut äänisaalistaan kolmissa perättäisissä vaaleissa. Kilpailu äänestäjistä onkin ollut vuoden 2010 vaalien jälkeen kovinta nimenomaan poliittisen kentän oikealla laidalla. Jobbikin kasvattaessa kannatustaan, perinteisesti kansalliskonservatiivisena puolueena tunnettu Fidesz on kannanotoillaan ja tekemällään politiikalla samaan aikaan hivuttautunut lähemmäksi äärioikeistoa. Ilmiö on huomattavissa erityisen selvästi tavoissa, joilla puolue on käsitellyt pakolaiskriisiä. Herääkin kysymys, kuinka suuri osuus puolueen muuttuneesta poliittisesta profiilista on aitoa ideologista aatteen paloa ja missä määrin on kyse kylmästä laskelmoinnista, sekä puolustautumisesta Jobbikin aiheuttamaa uhkaa vastaan Unkarin sisäpolitiikan näyttämöllä?

Tutkimusaineistoon syventyessäni sain hämmästykseni huomata, että siinä missä aineistosta löytyy useita viittauksia Fidesz-puolueen arkkiviholliseen, sosialisteihin ja heistä irronneisiin pienpuolueisiin, jää vaalimenestyksen ja gallup-tutkimusten mukaan Fideszin tärkein kilpailijapuolue, Jobbik, aineistossa lähes täysin vaille mainintaa. Ainoa löytämäni suora viittaus oli huhtikuun 24. päivän radiohaastattelussa, jossa Orbán kommentoi Fideszin Jobbikille häviämien Tapolcan paikallisvaalien tulosta. Hän toteaa lyhyesti hallituksen takana olevan 65 % parlamenttipaikoista ja että hallitus tulee jatkamaan työtänsä Tapolcan tappiosta huolimatta, sillä

tuloksen ei voida katsoa kertovan minkäänlaisesta muutoksesta. Puheiden sisällöissä sosialistit mainitaan useita kertoja Euroopan kansallisvaltioiden tuhoa havittelevana voimana, mutta Jobbikia ja äärioikeistoa Orbán ei mainitse puheissa kertaakaan minkäänlaisena uhkana, jos mainitsee ylipäättään. Toisaalta aineiston perusteella voi huomata Fideszin tyylin muuttuneen vuoden 2015 aikana radikaalimpaan suuntaan. Tästä näkökulmasta väite nimenomaan Jobbikia vastaan suunnatusta strategiasta näyttäisi perustellulta: jos hallituksessa istuva Fidesz on toimissaan hyvin radikaali ja muukalaisvastainen, on Jobbikin vaikeaa olla vielä radikaalimpi ja muukalaisvastaisempi. Eräs retoriikantutkimuksen keinoista on kiinnittää huomiota sanotun lisäksi myös vaikenemiseen tarkoituksellisena toimintana. Esimerkiksi McKerrow (1989, 107) toteaa symbolista toimintaa ymmärrettäessä ja arvioitaessa poissaolevien elementtien olevan yhtä tärkeitä kuin läsnä olevien. Hall (1985, 109) sanoo saman asian hieman toisin: “Meaning is relational within an ideological system of presences and absences.” Tämän näkemyksen mukaan itse viesti kokonaisuudessaan rakentuu sanotun ja sanomatta jätetyn suhteen varaan. Koska tutkimusaineistossa näkyvä ero sosialistien ja Jobbikin käsittelyssä on niin silmiinpistävä, uskon kyseessä olevan nimenomaan rektorin tekemä tietoinen valinta, joka ansaitsee osakseen syvällisempää tarkastelua.

Oikealta ohi – hallitus opposition asialistan toteuttajana

Edellä esitettiin ajatus siitä, että Fideszin kovat otteet pakolaiskriisin hoidossa ovat suurelta osin sisäpolitiikan tekoa. Näin ollen lienee syytä myöskin tarkastella sitä, millä tavoin puolue käyttää pakolaiskriisiä sisäpoliittisena pelivälineenä. Oman tulkintani mukaan pystyäkseen voittamaan kilpailun äänestäjistä Jobbikin kanssa, Fidesz on muuttanut tekemäänsä politiikkaa muistuttamaan yhä enemmän Jobbikin linjaa ja että Fideszin tiukka maahanmuuttopoliittinen kanta on osa tätä muuntautumisprosessia. Unkarilaisessa keskustelussa on totuttu kuulemaan syytöksiä (esim. Kovács 2013, 225) siitä, että Fidesziltä puuttuu oma linja ja että se keskittyisi opportunistisesti toteuttamaan muiden puolueiden mahdollisesti kansansuosioon johtavia ideoita, sekä esittämään niitä ominaan.

Hyvän pohjan väitteen analysoinnille tarjoaa Jobbikin vuoden 2010 vaalilupausten kriittinen tarkastelu ja niiden vertaaminen Fideszin vuonna 2010 alkaneen hallituskauden aikana tekemiin

toimiin. Jobbikin vuoden 2010 vaalimainos, jossa on esitelty heidän vaaliohjelmansa kymmenen keskeistä teemaa, on kokonaisuudessaan luettavissa liitteessä 2 suomennoksineen. Mainoksessa esitetyistä vaalilupauksista poliitikkojen rötöstelyn kitkemiseen keskittyvä ensimmäinen, entisten kommunistijohtajien eläkkeiden leikkaamisiin liittyvä kuudes ja santarmikunnan perustamista enteillyt yhdeksäs lupaus ovat ainakin tämän tutkielman kirjoitushetken mennessä jääneet vaille Fidesz-hallituksen huomiota, sen sijaan kaikki loput seitsemän se on ainakin jollain tasolla toteuttanut vuonna 2010 alkaneen valtakautensa aikana. Katsokaamme seuraavaksi hieman tarkemmin kyseessä olevia vaalilupauksia:

Adó- és járuléksökkentést hajtunk végre, mellyel munkahelyeket mentünk meg és újakat teremtünk.²³

Vuoden 2010 valtaannousun jälkeen Orbánin ensimmäisiä näkyviä tekoja oli tuloverotuksen muuttaminen progressiivisesta järjestelmästä 16 prosentin tasaveroksi. Jotta muutoksesta saatiin mahdollisimman pysyvä, se kirjattiin uuteen perustuslakiin sellaisena erityisenä lakina (*sarkalatos törvény*), jonka muuttamiseksi tarvitaan parlamentissa paikalla olevien kansanedustajien 2/3 enemmistön puoltoäänät. Tästä johtuen seuraavien hallitusten on siis erittäin vaikeaa saada verojärjestelmää muutettua.

Tasaveroa on kritisoitu siitä, että se hyödyttäisi hyvätulaisia ihmisiä köyhemmän kansanosan kustannuksella. Tasaveron positiivisista talousvaikutuksista on olemassa kannanottoja puolesta ja vastaan. Hallitusta puolustavat tahot väittävät tasaveromallin lisänneen kuluttajien ostovoimaa ja kotimaista kulutusta, samalla työpaikkoja luoden. Hallituksen kritisoijat puolestaan tuovat kannanotoissaan esille jo mainitun yhteiskunnallisen epätasa-arvon lisääntymisen lisäksi myös valtion verotulojen pienenemisen. Luotettavan tilastotiedon puuttuessa kokonaisvaikutusta on vaikea arvioida. Vaikka lupaus verojen laskemisesta oli Jobbikin vuoden 2010 vaalilupauslistalla, on toisaalta myös Fidesz ollut tasaveron kannattaja pitkään: puolue kannatti tasaveromallia jo vuoden 2006 sosialisteille häviämässään vaaleissa. Tässä mielessä ideaa ei voida ajatella Jobbikilta varastetuksi, mutta kokonaisuuden kannalta se on syytä ottaa mukaan tarkasteluun.

²³ Pienennämme veroja ja veroluonteisia maksuja. Näin luomme uusia työpaikkoja ja pelastamme olemassa olevia.

A devizahiteleseket megmentjük a kilakoltatástól a hiteleik támogatott forintosításával, amelynek költségét bankadó formájában a bankokra terheljük.²⁴

Samoin kuin tasaveron käyttöönotto, myös ”valuuttavelkaisten pelastaminen” oli yksi vuonna 2010 muodostetun Fidesz-hallituksen ensimmäisistä näkyvistä toimista. Edeltävän sosialistihallituksen aikana unkarilaiset pankit tarjosivat kuluttajille varsin auliisti valuuttamuotoisia asunto- ja autolainoja, jotka olivat tyypillisesti sidottuja stabiileina pidettyihin valuuttoihin, kuten Sveitsin frangiin tai Japanin jeniin.

Yhdysvalloissa käytännössä luottokelvottomille henkilöille myönnettyistä korkeariskisistä subprime-asuntoluotoista alkusysäyksensä saanut vuoden 2008 maailmanlaajuinen talouskriisi heilutti erityisen rajusti Unkarin taloutta. Kriisin seurauksena Unkarin forintin arvo putosi merkittäviin valuuttoihin nähden huomattavasti ja esimerkiksi asuntolainoissa suosittu Sveitsin frangin kurssi nousi fornttiin nähden kriisiä edeltäneeseen tasoon verrattuna kymmeniä prosentteja. Vuonna 2008 yli puolet Unkarin asuntolainoista oli otettu valuttamääräisinä (portfolio.hu 26.4.2009) ja talouskriisistä johtuvan forintin rajun heikkenemisen takia suuri osa kansasta oli ajautumassa maksukyvyttömyyteen.

Valtaan noustuaan Fidesz teki juuri siten kuin Jobbik lupaa omassa vaalimainoksessaan. Fideszin säätämien lakien voimalla valuuttamääräiset lainat muutettiin vaiheittain fornttimuotoisiksi erilaisin toimenpitein. Aluksi valuuttalaina oli mahdollista maksaa pois kokonaisuudessaan todellista huomattavasti matalammalla valuuttakurssilla. Erään talousjulkaisun (portfolio.hu 12.3.2012) arvion mukaan tästä pankeille aiheutuneet tappiot olivat yli 260 miljardia Unkarin fornttia. Myöhemmin loputkin valuuttalainat muutettiin fornttikantaan keinotekoisesti alennetun kurssin ja pidennettyjen laina-aikojen avulla. Suurin osa toimenpiteestä muodostuneista kustannuksista vieritettiin pankkien harteille. Päätöksen jälkeen useat pankit uhkailivat toiminnan lopettamisella Unkarissa ja jopa maan keskuspankki oletti useiden suurpankkien lopettavan toimintansa Unkarissa (Világgazdaság 20.5.2014). Loppujen lopuksi reaktiot jäivät pääasiassa lievemmiksi, kuten asiakasmaksujen korotuksiin tai konttoriverkoston

²⁴ Pelastamme valuuttavelkaiset hädöiltä muuntamalla heidän lainansa tuetuiksi fornttilainoiksi, Toimenpiteen kustannukset siirretään pankeille pankkiveron muodossa.

harventamiseen. Valuuttalainan ongelman tapauksessa Jobbikin vaalilupaus ja Fideszin toteuttama ratkaisu näyttäisivät korreloivan toistensa kanssa lähes yksi yhteen.

Az energiaszektor nemzeti tulajdonba vételével csökkentjük a lakosságot terhelő közüzemi díjakat.²⁵

Myös energiasektorin tapauksessa Fideszin toimet ovat noudattaneet samaa kaavaa Jobbikin vaalilupauten kanssa. Fidesz-hallituksen myötä kaikille unkarilaisille on tullut tutuksi käsite *rezsicsökkentés*, jolla tarkoitetaan asuinkulujen, kuten vesi-, sähkö- ja kaasulaskujen pienentämistä, tai toisin sanoen hallituksen puuttumista markkinatalouteen pakottamalla tietyt julkisen palvelun tahot hinnanalennuksiin. Asiasta säädetyn lain nojalla edellä mainituissa laskuissa on myöskin rangaistuksen uhalla ilmoitettava, paljonko laskun saaja on säästänyt hallituksen asuinkuluja pienentävien toimien ansiosta. Puolue on myöskin ilmoittanut tavoitteekseen hankkia takaisin valtion käsiin kaiken veden-, sähkön-, kaasun- ja lämmönjakelun ja perustaa tätä tarkoitusta varten voittoa tavoittelemattoman valtionyhtiön. (444.hu 9.2.2016) Vaikka hallitus ei ole vielä kokonaan toteuttanut valtiollistamisohjelmaansa, heidän ilmoittamansa suunnitelmat yhtenevät selvästi Jobbikin vaaliohjelman kanssa.

A hazai vállalkozások terheinek mérsékelése, valamint az egyenlő és tisztességes verseny céljából megadóztatjuk a multinacionális vállalatokat.²⁶

Unkarissa toimii paljon suuria ulkomaisia yrityksiä, esimerkkeinä mainittakoon pankkisektorilta Raiffeisen Bank ja Erste Bank (Itävalta), teleoperaattorit Vodafone (Englanti) ja Deutsche Telekom (Saksa), tai vähittäiskaupan alalta hypermarketketjut Auchan (Ranska) ja Tesco (Englanti). Hallituskaudellaan Fidesz on verojen ja muiden toimien muodossa kuormittanut voimakkaasti edellä mainittujen kaltaisia monikansallisia suuryrityksiä: esimerkiksi teleoperaattoreille säädettiin maksettavaksi erillisvero ja valuuttalainojen forinttikantaan muuttamisesta aiheutuneet kulut maksoivat suurilta osin ulkomaisessa

²⁵ Hankkimalla energiasektorin kansalliseksi omaisuudeksi pienennämme asukkaita kuormittavia julkisten palveluiden maksuja.

²⁶ Verotamme monikansallisia yrityksiä, tavoitteenamme kotimaisten yritysten kuorman pienentäminen, sekä tasapuolinen ja reilu kilpailu.

omistuksessa olevat pankit. Pääasiassa ulkomaisiin ruokakauppaketjuihin kuuluvien supermarkettien ja kauppakeskusten aukioloa rajoitettiin kieltämällä niiden sunnuntaiaukiolo. Samalla paikallista yrittäjyyttä tuettiin monopolisoimalla kaikki tupakanmyynti valtion luvanvaraisiin kioskeihin ja antamalla pienten, kotimaisten yrittäjien ruokakauppojen olla auki silloin, kun isojen piti lain mukaan pysyä suljettuina. Kauppojen sunnuntaiaukiolon rajoittaminen osoittautui kuitenkin kansan erityisesti vihaamaksi toimenpiteeksi ja kokeiltuaan tätä noin vuoden ajan, hallitus perui rajoituksensa kauppojen sunnuntaiaukiolon suhteen. Tällä saralla Fidesz on kattanut Jobbikin vaalilupauksen täysin.

A munkakerülés visszaszorítása érdekében a szociális jellegű segélyeket közmunkához kötjük, és szociális kártyán fogjuk kifizetni.²⁷

Kuten jo tutkielman aiemmassa luvussakin totesin, Fidesz-hallitus muutti kaudellaan sosiaaliturvajärjestelmää vastikkeellisempaan suuntaan. Jobbikin listalla esiintyneen vaalilupauksen mukaisesti Fidesz-hallitus käynnisti vastikkeettoman työttömyystuen tilalle työllistämistyöohjelman (*közmunkaprogram*), joka sitoo työttömyyskorvauksen saamisen osittain erilaisiin työllistämistöihin. Jobbikin ehdotusta sosiaalikortille, jolla tarkoitetaan sellaista maksuvälinettä, jolla voi ostaa esimerkiksi elintarvikkeita, muttei tupakkaa tai alkoholia, maksettavasta palkasta ei Fidesz ole kuitenkaan vielä toteuttanut ja palkka työllistämistöistä maksetaan toistaiseksi rahana.

A földtörvényt úgy módosítjuk, hogy megakadályozzuk a magyar föld külföldi kézbe kerülését.²⁸

Liittyttyään Euroopan unioniin vuonna 2004, Unkari sopi seitsemän vuoden siirtymäajasta, jonka puitteissa ulkomaalaisilla ei olisi mahdollista ostaa maata Unkarista. Siirtymäaikaa jatkettiin Unkarin toiveesta vielä kolmella vuodella vuonna 2011. Vuonna 2014 Fidesz-hallitus esitteli uuden maalain, joka periaatteessa salli maanoston luonnollisille henkilöille, jotka ovat EU-kansalaisia. Toisin sanoen maanostomahdollisuus rajattiin yksiselitteisesti pois EU:n ulkopuolisilta henkilöiltä ja niin kotimaisilta, kuin ulkomaisiltakin yrityksiltä. Käytännössä laki

²⁷ Työnvälttelyn vaikeuttamiseksi sidomme sosiaaliturvet työllistämistyöhön, jonka palkka maksetaan sosiaalikortille.

²⁸ Muutamme maalakia niin, että unkarilaisen maan ulkomaisiin käsiin joutuminen tulee estetyksi.

pyrki tekemään mahdottomaksi maanoston myös muilta kuin unkarilaisilta EU-kansalaisilta erinäisin pykälin, kuten edellyttämällä asumista Unkarissa ja paikallisen maanviljelyslautakunnan hyväksyntää kaupoille. Muiden pykälien täytyessä Unkarin valtiolla on lain mukaan joka tapauksessa etuosto-oikeus maakaupoissa. (Eurologus 26.5.2016) Euroopan komissio on haastanut Unkarin oikeuteen maalain käytännössä muita EU-maita syrjivän luonteen vuoksi, mutta jutusta ei ole vielä saatu päätöstä tätä tutkielmaa kirjoitettaessa. Maakauppojen suhteen Fidesz näyttää toteuttaneen Jobbikin vaalilupauksen.

Az elszakított nemzetrészekén élő magyarok számára törvényben biztosítjuk a magyar állampolgárságot.²⁹

Jobbikin kampanjalupausten joukossa ollut ajatus kansalaisuuden antamisesta ulkounkarilaisille ei ollut millään tavoin uusi vuonna 2010. Vuoden 1989 järjestelmänmuutoksen jälkeen keskustelu maan rajojen ulkopuolella elävistä unkarilaisista vapautui. Maan ensimmäinen demokraattisesti valittu pääministeri József Antall totesi, että vaikka hän lain suomien valtuuksien puitteissa johtaa kymmenen miljoonan asukkaan valtiota, on hän henkisesti viidentoista miljoonan unkarilaisen pääministeri (Nyssönen, Korhonen 2010, 130; Kontler 1999, 473). Ulkounkarilaisten kaksoiskansalaisuudesta järjestettiin kansanäänestys ensimmäisen kerran vuonna 2004, hallituksessa istuvien MSZP:n ja SZDSZ:n vastustaessa, ja muiden parlamenttipuolueiden pääasiassa kannattaessa ajatusta. Jo tuolloin Fidesz kampanjoi voimakkaasti kaksoiskansalaisuuden sallimisen puolesta. Kaksoiskansalaisuuden kannattajien äänimäärä voitti kansanäänestyksessä niukasti sitä vastustaneiden äänimäärän, mutta osallistumisprosentin jäädessä liian pieneksi, äänestyksen tulos julistettiin kuitenkin pätemättömäksi. Voitettuaan vuoden 2010 vaalit, Fidesz säätöi 2/3 kansanedustajapaikkaenemmistönsä turvin lain, jonka nojalla Unkarin rajojen ulkopuolella asuvan etnisen unkarilaisen on mahdollista saada maan kansalaisuus. Orbánin hallituksen esittelemä kansalaisuuskonsepti on kuitenkin siinä mielessä erikoinen, että siihen ei sisälly automaattisesti äänestysoikeutta parlamenttivaaleissa, vaan äänestysoikeus on sidottu unkarilaiseen asuinsoitteeseen. On vaikeaa sanoa, mitkä ovat Fideszin todelliset kansalaisuuspolitiikallaan tavoittelemat pyrkimykset. Nyssönen ja Korhonen (2010, 139)

²⁹ Varmistamme kansalaisuuden laissa niille unkarilaisille, jotka asuvat luovutetuilla alueilla.

näkevät kansalaisuuskeskustelun oireena nimenomaan Unkarin sisäpolitiikan polarisoitumisesta, mutta myös toisaalta vastavetona naapurivaltioiden, erityisesti Slovakian, kiristyneeseen vähemmistöpolitiikkaan. Tässä tapauksessa ei voida sanoa Fideszin omineen ideaa Jobbikilta, mutta puolueiden päämäärät ovat olleet selvästi yhtenevät.

Tämän vertailun perusteella voidaan nähdä arviolla hallituksen toteuttamasta Jobbikin ideoiden varastamisesta olevan totuus pohjaa. Vaikka kaikkia Jobbikin materiaalissaan esittämiä vaalilupauksia ei voida suoraan pitää puolueen omina ideoina, on selvästi nähtävissä jo edellä käydyn vertailun perusteella, että Fideszin ajatusmaailma on lähentynyt sen tärkeintä kilpailijapuoluetta. Samaa mieltä kanssani on Enyedi (2016), joka oman tutkimuksensa perusteella toteaa puolueiden välisen ideologisen etäisyyden vähitellen kaventuneen yhä pienemmäksi. Tältä pohjalta ajateltuna tuntuu täysin luontevalta, että Fidesz olisi käyttänyt myöskin pakolaiskriisiä ja sen kovaotteista käsittelyä sisäpoliittisena lyömäaseena nimenomaan Jobbikia vastaan.

Fideszin ja Jobbikin lähentyminen ideologisella tasolla

Edellisessä luvussa tarkastelin Fideszin ja Jobbikin linjojen lähentymistä käytännön esimerkkien valossa. Millaisia nämä kaksi puoluetta ovat ideologioiltaan ja kuinka ne eroavat toisistaan? Sekä Fideszin, että Jobbikin kuvataan usein olevan populistisia, oikeistolaisia, nationalistisia ja euroskeptisiä. Gellnerin (2006, 1) määritelmän mukaan nationalismi on ”ensisijaisesti pääasiassa poliittinen periaate, jonka mukaan poliittisen ja kansallisen yksikön tulee olla kongruentteja.” Arendt (1962, 231) määrittelee nationalismin samalla tavoin, mutta kriittisemmällä äänenävyllä: “Nationalismi on pohjimmiltaan sen ilmaisua, jossa valtio vääristyy kansan välineeksi ja kansalainen identifioituu kansan jäseneksi.” Määritelmien perusteella molempien puolueiden voidaan katsoa olevan nationalistisia. Sopiva esimerkki Fideszin nationalismista on tutkimusaineiston puheista poimimani Orbánin (19.5.2015) toteamus.

...mi, magyarok azt szeretnék, ha Európa az európaiaké maradna, és meg akarjuk őrizni Magyarországot is magyar országnak.³⁰

Samalla tavoin myös Jobbik näkee Unkarin nimenomaan unkarilaisena kansallisvaltiona, eli kannattaa poliittisen ja kansallisen yksikön kongruenssia. Jobbik käyttää kuitenkin Fidesziä hanakammin kannanotoissaan kansallista yksikköä poissulkemaan muita: puhuttaessa unkarilaisesta Unkarista, Jobbik pyrkii ilmaisulla sulkemaan joukosta pois maan perinteiset etniset vähemmistöt, kuten romanit tai juutalaiset. Jo 1990-luvun alkupuolelta saakka, jolloin maan ensimmäinen äärioikeistopuolue MIÉP irtaantui hallituspuolue MDF:stä kirjailija István Csurkan johdolla, on Unkarin äärioikeisto tulkinnut maata kohdanneet vaikeudet erilaisten ”epäunkarilaisten” ryhmien syyksi. Esimerkiksi järjestelmänmuutoksen jälkeiset taloudellisesta ja kulttuurillisesta globalisaatiosta aiheutuneet haasteet on pyritty esittämään kosmopoliittisten (juutalaisten) ja kansallisten intressien konfliktina. (Kovács 2013, 223) Fidesz ei ole retoriikassaan aiemmin näin tehnyt, mutta on ottanut keinon käyttöön maahanmuuttokeskustelun yhteydessä: unkarilaisten maahan ja Eurooppaan ei kaivata unkarilaiselle tai eurooppalaiselle kulttuurille vieraita elementtejä.

Kuinka sitten on populismin tunnusmerkkien täyttymisen laita? Yksikäsitteisen ja kaiken kattavan populismin määritelmän sijaan on helpompaa tunnistaa populismin erilaisia ilmenemismuotoja ja katsoa, kuinka ne sopivat Fidesziin ja Jobbikiin puolueina. Ehkä yleisimmin tunnettu populismin tunnusmerkeistä on kansan ja eliitin suhteen ympärille rakentuva ajatusmalli, jonka mukaan kansaa johtava, erilaisia etuoikeuksia nauttiva korruptoitunut eliitti kohtelee kansaa kaltoin ja jonka valta saadaan kumottua, mikäli kansa yhdistää voimansa eliittiä vastaan. Eliittiin katsotaan yleensä kuuluvan kaikki ”perinteiset” poliittiset puolueet. Enyedín (2016, 10) mukaan populistit vaativat hyvin usein jonkinlaista suoraa kansan osallistumista päätöksentekoon, samalla edustuksellista demokratiaa väheksyen. Lisäksi hänen mukaansa populistit suhtautuvat yleensä epäilevästi moniarvoisuuteen ja vastustavat vähemmistöjen intressien suosimista, toisin sanoen kannattavat enemmistödemokratiaa. Wodak (2015, 2) esittää vielä muutaman tunnuksenomaisen piirteen, jotka ovat havaittavissa tyypillisesti kaikissa

³⁰ ...me unkarilaiset haluaisimme, että Eurooppa olisi jatkossakin eurooppalaisten ja haluamme säilyttää Unkarin unkarilaisena maana.

oikeistopopulistisissa puolueissa. Ensimmäinen on etnisten/uskonnollisten/lingvististen/poliittisten vähemmistöjen käyttö syntipukkina kansan kokemuksiin, sekä ko. ryhmän esittäminen uhkana ”meille” tai ”meidän” kansakunnallemme. Tästä ilmiöstä Wodak käyttää nimitystä pelon politiikka (politics of fear). Toisesta hänen tunnistamastaan ilmiöstä hän käyttää nimitystä tietämättömyyden ylimielisyys (arrogance of ignorance), jolla hän tarkoittaa populistipoliitikkojen harjoittamaa anti-intellektualismin kannattamista ja maalaisjärkeen vetoamista.

Molemmat puolueet kannattavat konsensushakuisuuden sijaan enemmistödemokratiaa, jonka tunnusmerkkejä ovat tyypillisesti poissulkevuus, kilpailuhenkisyys ja vastakkainasettelevuus, siinä missä konsensusedemokratian mallille on tyypillistä mukaan ottaminen, neuvottelu ja kompromissit (Lijphart 1999,2). Sekä Fidesz että Jobbik ovat yhtä mieltä siitä, että kunhan perustavanlaatuisimmat ihmisoikeudet on turvattu, kansallisen yhteisön kollektiiviset edut menevät yksilöiden ja vähemmistöjen edun edelle (Enyedi 2016, 11). Molempien puolueiden tiedetään suhtautuvan nihkeästi seksuaalivähemmistöjen oikeuksiin ja esimerkiksi Fideszin kaudella laadittu Unkarin uusi perustuslaki määrittelee avioliiton miehen ja naisen väliseksi. Jobbikin otsikolla Kimondjuk, megoldjuk³¹ (Jobbik 2014) julkaistussa vaaliohjelmassa puolestaan todetaan puolueen paheksuvan homoseksuaalisuuden esittämistä myönteisessä valossa ja toteaa samassa yhteydessä, että jonkun asian hyväksyminen ei tarkoita samaa kuin että se voitaisiin asettaa esikuvaksi (Jobbik 2014, 62). Enyedin (2016, 20) mukaan edellä mainittujen kaltaisia lännelle monikulttuurisuuden vaaroista, sekä kristillisyyden ja kansallisvaltioiden rappiosta saarnaavia kannanottoja on toki kuultu myös Unkarin naapurimaiden poliitikkojen suista, mutta missään muussa alueen maassa tällaisten puolueiden takana ei yhtäältä ole niin suuria kannattajajoukkoja kuin Unkarissa, toisaalta edellä mainitut aiheet eivät ole myöskään yhtä systemaattisesti esillä naapurimaiden puoluejohtajien kannanotoissa.

Mitä taas tulee kansallisiin vähemmistöihin, Fidesz on suhtautunut puolueena maassa merkittäviin romani- ja juutalaisvähemmistöihin ainakin näennäisen neutraalisti tai sallivasti. Unkarin valtio esitti virallisen anteeksipyyntönsä osuudestaan holokaustiin ensimmäistä kertaa nimenomaan Fideszin ollessa hallituksessa vuonna 2014. Jobbikin edustajien suista on

³¹ Sanomme ääneen, ratkaisemme.

puolestaan totuttu kuulemaan avoimen antisemitistisiä ja romanivastaisia lausuntoja. Jobbik on elvyttänyt retoriikassaan vanhan antisemitistisen topoksen juutalaisten maailmanlaajuisesta salaliitosta, jossa viitataan joskus suoraan ja joskus peiteltysti mielikuvaan globalisaation agenttina toimivasta kosmopoliittisesta juutalaisesta (Kovács 2013, 225). Vaikka Fideszin aiempaa keskustaoikeistolaista profiilia vasten sen kovat otteet pakolaiskriisin käsittelyssä ovatkin hieman yllättäviä, ne eivät ole kuitenkaan ristiriidassa sen harjoittamaa enemmistöääntöä kunnialla pitävää politiikkaa vastaan.

Populismien ja nationalismien yhteydessä mainitaan usein myös käsite äärioikeisto. Erään mielestäni osuvan määritelmän äärioikeistolle antaa Hans-Gerd Jaschke (2001, 30). Sen mukaan äärioikeistolaisuus, *Rechtsextremismus* on ”sellaisista teoista, käyttäytymistavoista ja asenteista muodostuva kokonaisuus, olivatpa ne organisoituja tai eivät, jotka perustuvat ihmisten rodun tai etnisyyden nojalla määritettyyn yhteiskunnalliseen epätasa-arvoon, vaativat kansan etnistä homogeenisyyttä, kiistävät ihmisoikeuksien julistuksen pyrkimyksen tasa-arvoon, painottavat yhteisöä tärkeämpänä yksilöön nähden ja kansalaisen alisteisuutta valtioneuun nähden, torjuvat liberaalin demokratian arvopluralismin ja haluavat kääntää demokratisoitumiskehityksen kulkemaan taaksepäin.” (Jaschke 2001, 30) Verrattaessa tätä määritelmää tässä luvussa edellä mainittuihin Fideszin toimintatapoihin, voidaan huomata niissä olevan piirteitä, jotka osuvat yksin määritelmän kanssa. Näitä ovat esimerkiksi yhteisön ja valtioneudun ensisijaisuuden painottaminen, sekä liberaalin demokratian arvopluralismin vastustaminen. Fidesz ei kuitenkaan ideologisella tasolla pyri suhtautumaan ihmisiin eri tavalla heidän etnisyytensä perusteella. Toisin on Jobbikin laita: puolue täyttää ideologialtaan kaikki Jaschken äärioikeiston määritelmän tunnusmerkit.

Myös Wodakin ajatus syntipukkien käytöstä politiikan teossa on vahvasti läsnä niin Fideszin kuin myös Jobbikin retoriikassa. Ero piilee lähinnä käytetyissä syyllisissä. Syntipukkiteoriaan yhdistyy molempien puolueiden tapauksessa myös Unkarin politiikkaa jo ikiajat hallinnut ajatus ulkoisesta uhasta ja puolueen oman toiminnan esittäminen ulkoisen uhan torjujana. Jo tutkimusaineistona käyttämieni puheiden perusteella on Unkarin sisäpolitiikkaa paremmin tuntemattomankin helppoa havaita, minkä tahon harteille Fidesz yleensä vierittää negatiiviset asiat:

Világosan ki kell mondanunk, hogy az európai baloldalnak a programja egyértelmű. Ők helyeslik a bevándorlást. Ők a humanizmus álcája mögé bújva valójában leendő baloldali szavazókat importálnak Európába.³² (Orbán 26.10.2015)

Kuten monien muidenkin entisten sosialistimaiden tapauksessa, Unkarin sisäpolitiikka on järjestelmänvaihdoksesta saakka rakentunut pitkään saman vastakkainasettelun varaan, jossa keskenään kilpailevat ryhmittymät muodostavat entiset kommunistit ja heidän vastustajansa. Fidesz ja puheenjohtajansa Viktor Orbán ovat olleet jälkimmäisen ryhmän näkyvimät edustajat maassa jo yli neljännesvuosisadan ajan. Fidesz perustettiin ennen kapitalistiseen järjestelmään siirtymistä kommunismia vastustavaksi voimaksi. Myös järjestelmänvaihdoksen jälkeen puolue on keskittynyt syyttämään lähes kaikesta Unkaria kohdanneesta epäonnesta kommunisteja, tai entisen valtionhoitajapuolue MSZMP:n raunioille perustettua sosialistipuoluetta. MSZP:n heikentymisen ja vuoden 2010 parlamenttivaalien jälkeen Fidesz on siirtynyt retoriikassaan suomimaan yleisesti vasemmistoliberaaleja voimia. Kuluneen hallituskautensa aikana puolue onkin onnistunut muuttamaan käsitteen *balliberális*, vasemmistoliberaali, arvolataukseltaan erittäin negatiiviseksi. Vuoden 2010 jälkeisenä aikana Orbánin hallitus on ylipäätään hyvin tietoisella tavalla luonut omaa poliittista käsitteistöään. Näin ollen valveutunut vastaanottaja pystyy helposti tunnistamaan lukemastaan tai kuulemastaan tekstistä, onko kyseessä mahdollisesti Fidesz-puolueen tai puoluetta lähellä olevan henkilön kannanotto. Vasemmistoliberaalien positiivinen vastavoima on Fidesz-käsitteistössä puolueen itsensä edustama *nemzeti*, kansallinen.

Fideszin tapaan venyttää käsitteitä *balliberális* ja *nemzeti* näyttäisivät soveltuvan erinomaisesti Jacksonin (2006) ajatukset retorisisista selviöistä. Selviö on eräänlainen löyhästi määritelty käsite. Ihmiset tunnistavat ja hyväksyvät sen ja sillä on tietyt raamit, jonka sisään ihmiset käsitteen pistävät. Toisaalta se kuitenkin sisältää erilaisia merkityksiä ja voidaan ymmärtää varsin monella tavalla. Näyttäisi että sen sisältö muokkautuisi sosiaalisen interaktion perusteella. Jackson (2006, 44-45) erittelee tekstissään kolme tärkeää mekanismia selviöiden määrittelemiseksi. Ne ovat

³² Meidän täytyy sanoa selkeästi, että eurooppalaisen vasemmiston ohjelma on ilmiselvä. He puolustavat maahanmuuttoa. Todellisuudessa he tuovat humanismin naamion taakse piiloutuen tulevia vasemmiston äänestäjiä Eurooppaan.

spesifiointi (specifying) ja sen apumekanismit rikkominen (breaking) ja liittäminen (joining). Spesifiointimekanismissa aiemmin tunnetun, ihmisten käsityksissä väljemmin määritellyn selviön määritelmää lähdetään tarkentamaan, sekä samalla kiinnittämään ja stabiloimaan sen epämääräisempää merkitystä kohti jotain tiettyä, konkreettisempaa merkitystä. Päämääränä on tehdä tällä tavoin selviöstä retorinen resurssi jonkun tietyn linjauksen legitimointia varten. Rikkomismekanismissa puhuja pyrkii kaappaamaan selviön vastustajaltaan ja hajottamaan väitetyn yhteyden kyseessä olevan ja muiden selviöiden väliltä. Liittämismekanismi on puolestaan edellä mainitun vastakohta: puhuja pyrkii liittämään selviön muihin ja osoittamalla näin kohti tietynlaisia toimintatapoja.

Käsitteiden *nemzeti* ja *balliberális* tapauksessa Fideszin toiminta on lähinnä selviöiden spesifiointia: ensiksi mainittu on tuotu puheen voimalla lähemmäksi käsitettä kommunisti. Samassa asiayhteydessä on voitu mainita esimerkiksi käsite *hazaáruló*, isänmaanpetturi, ja annettu ymmärtää vasemmistoliberaaleja arvoja noudattavan henkilön laittavan sosialistisen internationalismin isänmaan edun edelle. Jälkimmäinen, *nemzeti*, on alkuperäisestä merkityksestään poiketen muodostunut koodisanaksi kaikelle Fidesz-puoluetta lähellä olevalle toiminnalle. Hyvä esimerkki tästä on tupakanmyynnin monopolisoinnin jälkeen muodostettu kansallisten tupakkakauppojen (*Nemzeti dohánybolt*) verkosto: Tupakkakauppojen pitäjiksi ja monopolista johtuen varman tulonlähteen nauttijoiksi valittiin puolueen linjalle uskollisiksi tiedettyjä henkilöitä.

Burken (1953, 124) mukaan reetorin kuuluu näyttää vihjeiden avulla vastaanottajalle tie mysteerin ratkaisemiseksi. Kun vastaanottaja osaa päätellä reetorin vihjeiden perusteella syylliseksi saman tahon kuin mihin reetori päätyy kerronnassaan, vastaanottaja on tyydytetty ja reetorin puheakti on onnistunut. Hän korostaa myös vastaanottajien ideologian voiman hyväksikäyttöä: jos ihmiset uskovat johonkin, puhuja voi käyttää hyväkseen tätä uskoa saadakseen haluamansa vaikutuksen aikaan (Burke 1953, 161). Fidesz onkin toiminut tässä suhteessa lähes oppikirjamaisesti: Kuten aiemmassa luvussa totesin, eräänä ensimmäisten toimiensa joukossa vuoden 2010 vaalivoiton jälkeen hallitus säätöi asetuksen (Magyar Közlöny 16.7.2010, 21481), jonka mukaan erinäisten valtion laitosten oli kiinnitettävä näkyvälle paikalle *Nemzeti együttműködés nyilatkozata*, suomeksi Kansallisen yhteistoiminnan/yhteistyön julistus, värillisenä ja vähintään kokoon 50X70 cm painettuna. Julistuksessa muun muassa nimetään

vuoden 2010 parlamenttivaalit vallankumoukseksi ja rinnastetaan tapahtunut vaalivoitto vuoden 1956 kansannousuun. Lisäksi julistuksessa todetaan, että sosialismin aikakausi ja sitä seuranneen järjestelmävaihdoksen jälkeiset 20 vuotta johtivat maan lopulta henkiseen ja taloudelliseen kriisiin. Vuonna 2010 tapahtuneesta valtaannoususta lähtien Fideszin viesti on ollut kutakuinkin ”Poliittisista puolueista vain Fidesz edustaa aitoja, isänmaallisia, unkarilaisia arvoja. Suojelemme Unkaria ja torjumme kansakuntaamme kohdistuvat ulkopuolisten voimien (kuten EU:n, kommunistien ja vasemmistoliberaalien) hyökkäykset.” Puolueen vastustajat on puolestaan systemaattisesti pyritty demonisoimaan ja esittämään Unkarille ja unkarilaisuudelle vieraiden voimien käytyinä.

Myös Jobbikin retorisessa maailmassa on paljon syntipukkeja, joista löytyy runsaasti esimerkkejä puolueen vuoden 2014 vaaliohjelmasta (Jobbik 2014). Vaaliohjelman mukaan Fideszin tai MSZP:n kaltaisten perinteisten puolueiden tekemä politiikka on johtanut pisteeseen, jossa Unkarista on muotoutunut jonkinlainen EU:n siirtomaa, jossa vallitsevat ”eurooppalaiset hinnat, kolmannen maailman palkat” (Jobbik 2014, 9) Unkarin ulkopoliittiset suhteet tiettyihin maihin ovat puolestaan huonontuneet vallitsevan siionismin, sekä maata ja maailmaa valloittamaan pyrkivän Israeliin kohdistuvan kritiikittömän ystävällisyyden vuoksi (Jobbik 2014, 82-83). Romaniväestön suhteen puolue kannustaa lopettamaan poliittisen korrektiuden perinteen ja puhumaan asioista niiden oikeilla nimillä. (Jobbik 2014, 30) Vaaliohjelma puhuukin avoimesti mustalaisrikollisuudesta ja mustalaiskysymyksen ratkaisemisesta. Puolue korostaa, että se ei halua tehdä etnisyyden perusteella minkäänlaista eroa unkarilaisten ja romanien suhteen, vaan edellyttää molemmilta kansanryhmiltä samanlaista vastuunkantoa yhteiskunnassa. Unkarilaiset ovat Jobbikin mukaan vuosien varrella tehneet paljon osansa romanien integroimiseksi muuhun yhteiskuntaan ja nyt olisi romanien vuoro tehdä oma osansa. (Jobbik 2014, 31).

Edellä mainittujen esimerkkien valossa voidaan nähdä molempien puolueiden käyttävän Wodakin (2015,2) mainitseman pelon politiikan mukaisessa retoriikassaan vähemmistöjä syntipukkeina. Jobbik kuitenkin on yhdessä suhteessa Fidesziä tyypillisempi oikeistopopulistinen puolue: Siinä missä Fidesz löytää syntipukkeja lähinnä vanhoista kommunisteista ja vasemmistoliberaalien joukosta, Jobbik leimaa kategorisesti kaikki vanhat puolueet, kuten Fideszin ja MSZP:n korruptoituneeksi eliitiksi, jotka ovat koko järjestelmävaihdoksen jälkeisen ajan johtaneet Unkaria väärälle polulle ja joita vastaan vain Jobbik voi taistella. Suhtautuminen

perinteisiin valtavirtapuolueisiin on täysin erilaista Fideszin ja Jobbikin välillä. Tämä ero näkyy selvästi myös näiden kahden puolueen toiminnassa EU-tasolla.

Fideszin ja Jobbikin toiminta EU:ssa

Edellä käsitellyn perusteella Jobbikilla ja Fideszillä on siis varsin paljon yhteistä. Usein puhuttaessa EU-kriittisistä, nationalistisista ja oikeistopopulistisista voimista, Fideszin sijaan jalustalle nostetaan unkarilaisisten puolueiden joukosta nimenomaan Jobbik. Huolimatta viime aikojen siirtymästä oikealle, Fidesz on useissa yhteyksissä edelleen nauttinut perinteisen keskustaoikeistolaisen vaihtoehdon statuksesta Unkarin puoluekartalla. Yhtenä syynä tähän lienee Jobbikin huomattavasti kovempi, usein vihapuheen määritelmätkin täyttävä, ja näin myös mediaa kiinnostavampi retoriikka. Taustalla piilee myöskin toinen syy, nimittäin Fideszin pitkäaikainen yhteistyö EU-tasolla ja puolueen toiminta Euroopan kansanpuolueen ryhmän, EPP:n, sisällä. Unkarilla on EU-parlamentissa 21 edustajanpaikkaa, joista Fidesz kahmi itselleen vuoden 2014 vaaleissa kaksitoista. Jobbik puolestaan ei ole samalla tavoin vakiinnuttanut yhteistyöverkostoaan EU-tasolla, vaan sen kaikki kolme vuonna 2014 valitut europarlamentaarikkoja toimivat EU-parlamentin ryhmiin sitoutumattomina edustajina.

Vaikka vuoden 2015 pakolaiskriisin ja myös sitä seuranneiden vuosien aikana Fidesz ja Viktor Orbán tulivat Euroopassa tunnetuiksi EU-kriittisistä kannanotoistaan, on yksi puolueen merkittävistä tukijaloista ollut jatkuvasti toiminta EU:ssa ja EPP:ssä. Vaikka sisäpolitiikan näyttämöllä Fidesz ei sitä kannanotoissaan yleensä tarkoituksella julki tuokaan, mielestäni juuri EU:n sisäinen puolueyhteistyö on erittäin tärkeä tukipilari Fideszille, jonka suomaa taustatukea sen on mahdollista hyödyntää myöskin kotimaan politiikassa. Fidesz on toki saanut valtakaudellaan kritiikkiä EU:lta. Koska Fideszin menestys edesauttaa kuitenkin myös EPP:n menestystä europarlamentissa, EPP pysyy toimissaan lojaalina Unkarin Fidesz-hallitukselle ja puolustaa sen tekemisiä EU-tasolla. Batoryn mielipide (2016, 298) on vahvasti saman suuntainen: “Niin kauan kuin EPP, jonka jäsen Fidesz on, ei vedä pois tukeaan, kaikki kritiikki EU:n suunnalta tulee todennäköisesti pysymään vaiennettuna.”

Tutkimusaineistossa Orbán suorii EU:ta välillä varsin rajustikin, kuten esimerkiksi 19.5. Strasbourgissa pitämässä puheessaan, jossa hän tuo mielipiteensä EU:n suunnittelemista pakolaiskiintiöistä:

Kellő tisztelettel mondom, de meggyőződéseim szerint örölség az a javaslat, hogy engedjük be a menekülteket Európába, és osszuk szét őket valamilyen mesterségesen meghatározott kvóta alapján.³³ (Orbán 19.5.2015)

EU:n kritisoinnin lisäksi Orbán on kuitenkin tilanteen niin vaatiessa ottanut myöskin kantaa EU:n puolesta. Näin kävi esimerkiksi vuoden 2016 Brexit-äänestyksen jälkeen, jolloin Orbán painotti Unkarin kuuluvan EU:hun siksi, koska unkarilaiset uskovat Unioniin (BBJ 24.6.2016). Uskoa yhtenäiseen Eurooppaan ja poliittisia yhteistyökuvioita raadollisempaan motivaattorina toiminee myöskin raha: Vuosien 2014-2020 EU:n koheesio-ohjelmassa Unkarille varattu osuus oli yhteensä 21,9 miljardia euroa, joka nostaa Unkarin 28 EU-maan joukosta kuudenneksi suurimmaksi koheesiotukien saajaksi Puolan, Italian, Espanjan, Romanian ja Tšekin jälkeen. Vertailun vuoksi mainittakoon myös, että vastaavalla ajanjaksolla Suomen saman ohjelman kautta saamiin tukiin verrattuna Unkarin osuus on lähes viisitoistakertainen. (EPRS 2014) Näyttää siis varsin selvältä, että Orbán ei missään nimessä ainakaan halua luotsata Unkaria eroon EU:sta. Tämä saa puolestaan hänen maahanmuuttoaiheen puitteissa EU:ta vastaan käymänsä retorisen vapaustaistelun vaikuttamaan näytellyltä ja kriittisen tarkastelijan suuntaamaan katseensa jälleen kohti Unkarin sisäpolitiikkaa.

Kuten Fidesz, myös Jobbik peräänkuuluttaa retoriikassaan kansallisten etujen ensisijaisuutta EU:n etuihin nähden. Se vastustaa EU:n liittovaltiokehitystä ja suosittelee vuoden 2014 vaaliohjelmassaan (Jobbik 2014, 80) uutta kansanäänestystä EU-jäsenyydestä, mikäli vallan keskittäminen Brysseliin jatkuu. Suoraa kansan osallistumista korostava vaatimus on hyvin linjassa puolueen populistisen profiilin kanssa. Samassa yhteydessä Jobbik syyttää myöskin Fidesziä kaksinaamaisuudesta: kotimaassa Fidesz esiintyy vapaustaistelijana, ollen kuitenkin todellisuudessa EU:n talutusnuorassa, Brysselin ohjeita noudattaen. Kuitenkin siinä missä

³³ Sanon tämän asiaankuuluvalla kunnioituksella, mutta olen vakuuttunut siitä, että ehdotus, jonka mukaan päästäisimme Eurooppaan pakolaisia ja jakaisimme heidät jonkin keinotekoisesti määritetyn kiintiön perusteella, on hulluutta.

Fidesz-yrkii vaikuttamaan EU:n sisällä sovinnaisesti EPP:n kautta, Jobbik toimii europarlamentin sisäisiin ryhmiin sitoutumattomien ehdokkaiden välityksellä, kuten myös esimerkiksi Kreikan Kultainen Aamunkoitto-puolue. Syitä tähän lienee useita. Yleensä ajatellaan, että europarlamentin ryhmiin sitoutumattomina toimivat edustajat eivät joko ole löytäneet tarpeeksi samalla tavoin ajattelevia edustajia muista puolueista voidakseen muodostaa ryhmän, tai ovat syystä tai toisesta tulleet alkuperäisen ryhmänsä hylkäämiksi. Erään tulkinnan mukaan (Krekó et al. 2015) Ranskan Front Nationalin puheenjohtaja Marine Le Pen ei olisi halunnut imagosyistä mukaan euroskeptisen äärioikeiston ENF-ryhmään avoimen antisemitistisiä tai uusnatsistisia puolueita ja olisi tästä syystä jättänyt Jobbikin ja Kultaisen Aamunkoitton ryhmän ulkopuolelle. Toisaalta voidaan myös ajatella, että toimiminen mihinkään ryhmään kuulumattomien, sitoutumattomien edustajien kautta voi olla myöskin tarkoituksellinen veto, jolla populistipuolue yrkii tekemään pesäeroa paheksumaansa ”kansaa sortavaan ja korruptoituneeseen puolue-eliittiin”.

EU-yhteistyön tiivistämisen sijaan Jobbik näkee vuoden 2014 vaaliohjelmassaan parempana ratkaisuna euraasialaisen yhteistyön tiivistämisen ja ilmoittaa Unkarin tärkeimmäksi tehtäväksi löytää tasapaino alueellisten suurvaltojen, Saksan, Turkin ja Venäjän välillä. Samassa yhteydessä todetaan Venäjän suurvaltastatus ja geopoliittinen vaikutus sivuuttamattomiksi tosiasioiksi, sekä hyvien Venäjä-suhteiden olevan Unkarille elinkysymys. (Jobbik 2014, 83) Venäläisessä mediassa (iarex.ru 22.1.2014) julkaistussa haastattelussa puolueen puheenjohtaja Gábor Vona sanoo euroatlantismin vieneen Unkarin taloudelliseen, poliittiseen ja kulttuurilliseen kriisiin ja näkee Unkarin tulevaisuuden euraasialaisessa yhteistyössä jonkinlaisena Euroopan ja Aasian välisen välittäjän roolissa. Samassa yhteydessä hän kertoo myöskin tuntevensa henkilökohtaisesti euraasianismin pääideologi Alexander Duginin. Kirjassa “I am Eurasian”: The Kremlin Connections of the Hungarian Far-Right Unkarin äärioikeiston Venäjä-kytköksiä analysoinut tutkijaryhmä on tehnyt mielenkiintoisen havainnon Jobbikin kannattajapohjan mielipiteiden ja puolueen linjan välisestä ristiriidasta: Vuonna 2014 tehdyn mielipidemittauksen perusteella Jobbikin kannattajista 48% ilmoitti olevansa uuden kylmän sodan sattuessa USA:n puolella ja vain 27% heistä tukisi Venäjää. Toisin sanoen näyttää siltä, että Jobbikin Venäjä-myönteinen politiikka ei näin ollen olisi lähtöisin ainakaan puolueen äänestäjäpohjasta. Tutkimuksessa

todetaankin sen taustalla olevan mitä todennäköisimmin puolueen Venäjältä saama rahoitus (Juhász et al. 2015, 7.)

Tässä luvussa esitetyt Fideszin ja Jobbikin ideologiset ominaisuudet on tiivistetty seuraavan sivun taulukkoon.

Puolue	Fidesz	Jobbik
Syntipukki	(Ex-)kommunistit, sosialistit, vasemmistoliberaalit.	Korruptoitunutta eliittiä edustavat ”perinteiset” valtavirtapuolueet.
Suhtautuminen seksuaalivähemmistöihin	Maltillisen kielteinen	Vihamielisen kielteinen
Suhtautuminen romaneihin	Näennäisen suvaitsevainen. Haluaa integroida romanit yhteiskuntaan.	Kielteinen. Puhuu mustalaisrikollisuudesta. Yksittäisten jäsenten kannanotoissa vihamielinen.
Suhtautuminen juutalaisiin	Näennäisen suvaitsevainen. On pyytänyt hallituksessa istuessaan anteeksi holokaustia valtion nimissä	Kielteinen. Näkee juutalaisten pyrkivän maailmanvalloitukseen.
Suhtautuminen EU:hun	Kritisoii puheen tasolla EU:ta voimakkaasti. On kuitenkin aktiivinen toimija EU:n sisällä EPP-ryhmän kautta.	Näkee EU:n uhkana. Ei perinteitä EU-yhteistyössä, edustajat EU-parlamentissa sitoutumattomia. Kannattaa euraasialaista yhteistyötä.
Suhtautuminen enemmistödemokratiaan	Kannattaa	Kannattaa
Ulkoinen uhka	EU, ”liberaali länsi”, maahanmuutto, ei- kansalliset vieraat voimat (tarkoituksellisesti väljäksi jätetty käsite)	EU, antiunkarilaiset, kosmopoliittiset taloudelliset voimat (=juutalaiset).

Taulukko 1: Fideszin ja Jobbikin ideologisia ominaisuuksia.

YHTEENVETO

Tutkielman tarkoituksena oli löytää vastauksia kysymyksiin, miksi Unkari ei halunnut vuonna 2015 vastaanottaa turvapaikanhakijoita ja kuinka maan hallitus perusteli tuolloin harjoittamaansa politiikkaa. Lisäksi tavoitteena oli myös mahdollisten taustalla piilevien tavoitteiden tunnistaminen. Pääministeri Orbán toikin vuonna 2015 pitämässään puheissa julki useita argumentteja maahanmuuttoa vastaan. Argumentit osoittautuivat sinänsä melko yllätyksettömiksi ja niistä oli luettavissa useita oikeistopopulistisille puolueille tyypillisiä retorisia tehokeinoja, kuten pelon lietsominen syntipukkien välityksellä. Näiden varsinaisten ääneen lausuttujen argumenttien analyysiä hedelmällisemmäksi osoittautui Fideszin muuttuneen retoriikan ja sen taustalla piilevien syiden tarkempi analysointi.

Unkari ei ole ollut tähän saakka Eurooppaan suuntautuvan maahanmuuton suosittu kohdema. Suuret maahanmuuttajamassat tulivat unkarilaisille tutuiksi vuoden 2015 aikana, jolloin Afrikasta ja Lähi-idästä tulevat ihmiset käyttivät sitä kauttakulkumaana matkallaan niin sanotun Balkanin reitin kautta Länsi-Eurooppaan. Vuoden 2015 aikana Unkarissa tilastoitiin lähes 400000 laitonta rajanylittäjää (UNHCR 2016). Suurin osa heistä ei kuitenkaan halunnut jäädä rakentamaan tulevaisuuttansa Unkariin, vaan jatkoi matkaansa kohti Itävaltaa, Saksaa tai muita vauraita Länsi-Euroopan maita. Samana vuonna Unkari otti vastaan pakolaisstatuksella maan tilastokeskuksen, KSH:n, mukaan 146 ihmistä (KSH 2016). Vaikka pääministeri Orbán esittää puheissaan useita perusteita maan haluttomuuteen ottaa vastaan maahanmuuttajia, lukujen valossa Fideszin luoma kuva maahanmuuttajien ja islamilaisen kulttuurin nimenomaan Unkaria vastaan kohdistamasta uhasta vaikuttaa keinotekoiselta. Puolue on kuitenkin käyttänyt maahanmuuton uhkakuvaa hyväkseen varsin menestyksekkäästi tekemässään kotimaan politiikassa.

Toinen ulottuvuus liittyy puolueen toimintaan EU-tasolla. Julkisessa keskustelussa käytetyissä puheenvuoroissa on arveltu Orbánin pyrkivän toiminnallaan haastamaan EU:n nykyisen politiikan ja tätä kautta pyrkivän näkyvämpään positioon EU:n sisällä. Orbánin ajatukset ovatkin saaneet kannatusta esimerkiksi maahanmuuttoon kriittisesti suhtautuvissa Visegrad-maissa Tsekissä, Slovakiassa ja Puolassa (vrt. Kuusisalo 2016). Ajateltaessa maahanmuuttoa koko EU:ta koskettavana ilmiönä, tosiasia on, että Eurooppaan pyrkii jatkuvasti luvattomasti valtava määrä

vieraista kulttuureista peräisin olevia ihmisiä. Tosiasia on myöskin se, että EU:ssa on paljon ihmisiä, jotka eivät ole yhtä mieltä Angela Merkeliin henkilöityvän EU:n virallisen suvaitsevan maahanmuuttolinjan kanssa. Näissä ihmisissä Orbán näkee poliittisen potentiaalinsa. Sen, kuinka aitoa on Orbánin huoli eurooppalaisen kulttuurin rappiosta islamin ikeen alla, tietää vain Viktor Orbán itse. Joka tapauksessa tulkitsen hänen näkevän tilanteessa mahdollisuuden asettua EU:n virallista maahanmuuttopolitiikkaa vastustavan rintaman kärkeen ja saada tätä kautta nykyistä suurempaa poliittista painoarvoa koko Euroopan tasolla, yhtenä EU:n johtavista poliitikoista.

Vaikka Fidesz on edustanut pitkään nationalistisia arvoja, se ei ole ennen nykyistä valtakauttaan pitänyt islamilaisen kulttuurin leviämistä uhkana Unkarille kannanotoissaan, tai esittänyt äänekkäästi maahanmuuttoa vastustavia kommentteja. Erittäin tärkeää onkin huomata, että Fideszin poliittisen position muutos lähemmäksi äärioikeistoa ei ole kuitenkaan ensimmäinen kerta, kun puolue hienosäätää ideologiaansa tai vaihtaa sijaintiaan puoluekartalla. Kuten aiemmin todettua, toimintansa ensimmäiset vuodet Fidesz ilmoitti olevansa arvoiltaan liberaali, radikaali ja vaihtoehtoinen puolue. Puolueen linjasta käydyt sisäiset keskustelut huipentuivat vuoden 1993 puheenjohtajavaalissa, jolloin Viktor Orbánin vaalivoitto merkitsi Fideszin liberaalin siiven tappiota ja puolueen ideologista täyskäännöstä kohti konservatismia. Näin ollen on myös Fideszin nykyinen linjamuutos ja ideologinen joustavuus helpommin ymmärrettävissä. Tätä taustaa vasten ei ole kaukaa haettua syyttää Viktor Orbánia poliittisesta opportunistista.

Kuten aiemmissa kappaleissa esitettyjen perusteella voidaan huomata, Fideszin politiikka on monessa suhteessa puolueen vuoden 2010 valtaannousun jälkeen selkeästi lähestynyt sen tärkeintä kilpailijapuoluetta, Jobbikia. Verrattaessa Jobbikin vaaliohjelmaa Fideszin hallituskaudellaan toteuttamiin toimiin, yhtymäkohtia löytyi runsaasti. Myös edellisen kappaleen ideologiavertailussa oli nähtävillä runsaasti samankaltaisuutta näiden kahden puolueen välillä. Tätä taustaa vasten näkisin myös Fideszin maahanmuuttokannan muutoksen ja taistelun EU:n maahanmuuttopolitiikkaa vastaan olevan motiiveiltaan hyvin suurilta osin sisäpoliittisia ja nimenomaan Jobbikia vastaan suunnattuja manöövereitä. Tulkintani mukaan Fidesz pyrkii sisäpolitiikan näyttämöllä voittamaan omaan leiriinsä äänestäjiä puoluekentän oikealta laidalta muuttamalla politiikkaansa muistuttamaan yhä enemmän Jobbikia. Fideszin nykyistä erittäin tiukkaa maahanmuuttopolitiikkaa vastaan on Jobbikin vaikeaa kilpailla muuten, kuin

äärimmäisyyksiin menemällä, mitä kautta sen puolestaan ei ole mahdollista saada taaksensa suuria äänestäjämassoja.

Kuva 8. Juttu valtiollisen televisiokanava M1:n pääuutislähetyksessä 18.1.2017 otsikolla "Migraatiopaine raja-aitauksella ei hellitä." Kuvassa sisäministeri Sándor Pintér (Fidesz) keskustelelee tilannekuvasta taustalla näkyvää raja-aitausta valvovien poliisien ja sotilaan kanssa.

Burken (1974, 193) mukaan "Kokonaisuudessaan ja kaikkina aikoina todellisen kansallisen johtajan tehokkuus muodostuu pääasiassa kansan huomion hajaantumisen estämisestä ja sen keskittämisestä yhteen viholliseen." Vuodesta 2015 alkaen maahanmuuttoaihe on leimannut voimakkaasti Unkarin julkista keskustelua. Yksi suurimmista syistä tähän on täysin hallituksen hallinnassa oleva valtiollinen televisio, jonka uutiskanavan sisällöstä suuri osa pyöri vielä tämän tutkimuksen kirjoitushetkelläkin kyseessä olevan teeman ympärillä. Syksyllä 2016 maahanmuutosta järjestetyssä kansanäänestyksessä hallituksen linjaa tuki yli 3,3 miljoonaa äänestäjää, vastustajien määrän jäädessä noin viiteenkymmeneentuhanteen. Äänestysaktiivisuuden jäädessä alle vaaditun 50 prosentin kynnyksen vaalin tulos on ristiriitainen, mutta jos katsotaan vain annettuja ääniä, se voidaan tulkita kansan vahvaksi tueksi hallituksen maahanmuuttopolitiikalle. Orbánin käymän taistelun maahanmuuttoa vastaan voi nähdä myös harhautuksena ja Burken mainitseman ihmisten huomion jakautumisen estämisen

välineenä: kun kansan huomio kiinnitetään mahdollisimman tehokkaasti maahanmuuttokeskusteluun, vaimenevat maan todellisiin ongelmiin, kuten poliittiseen korrupioon, huono-osaisuuden kasvuun, terveydenhuollon heikkoon tilaan, tai Fidesz-hallituksen demokratiaa rapauttaviin toimiin huomiota kiinnittävät puheenvuorot taustakohinaan.

LÄHDELUETTELO

Aineisto

Orbán, Viktor (28.2.2015):” A keményen dolgozó emberekről szólnak a következő évek”.
<<http://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/beszedek-publikaciok-interjuk/a-kemenyen-dolgozo-emberekrol-szolnak-a-kovetkezo-evek>>

Orbán, Viktor (24.4.2015): ”Orbán Viktor a Kossuth Rádió „180 perc” című műsorában”.
<<http://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/beszedek-publikaciok-interjuk/orban-viktor-a-kossuth-radio-180-perc-cimu-musoraban-20150424>>

Orbán, Viktor (18.5.2015): ”Orbán Viktor sajtótájékoztatója a Modern Városok Program debreceni állomásán”. <<http://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/beszedek-publikaciok-interjuk/orban-viktor-sajtotajekoztatoja-a-modern-varosok-program-debreceni-allomasan>>

Orbán, Viktor (19.5.2015): ”Orbán Viktor felszólalása az Európai Parlamentben”.
<<http://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/beszedek-publikaciok-interjuk/orban-viktor-felszolalasa-az-europai-parlamentben>>

Orbán, Viktor (5.6.2015): ” Orbán Viktor interjúja a Kossuth Rádió „180 perc” című műsorában”. <<http://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/beszedek-publikaciok-interjuk/orban-viktor-a-kossuth-radio-180-perc-cimu-musoraban-2>>

Orbán, Viktor (25.7.2015): ”Orbán Viktor előadása a XXVI. Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktáborban”. <<http://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/beszedek-publikaciok-interjuk/orban-viktor-eloadasa-a-xxvi-balvanyosi-nyari-szabadegyetem-es-diaktaborban>>

Orbán, Viktor (7.9.2015): ”Orbán Viktor beszéde a külképviselet-vezetők értekezletén”.
<<http://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/beszedek-publikaciok-interjuk/orban-viktor-beszede-a-kulkepviselet-vezetok-ertekezleten-2015>>

Orbán, Viktor (17.9.2015): ”Orbán Viktor beszéde a XIV. kőtcsei polgári pikniken”. Saatavilla:
<<http://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/beszedek-publikaciok-interjuk/orban-viktor-beszede-a-xiv-kotcsei-polgari-pikniken>>

Orbán, Viktor (23.9.2015): "Orbán Viktor viszontválasza". <<http://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/beszedek-publikaciok-interjuk/orban-viktor-viszontvalasza20150921>>

Orbán, Viktor (26.10.2015): "Orbán Viktor beszéde az Európai Néppárt kongresszusán". <<http://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/beszedek-publikaciok-interjuk/orban-viktor-beszede-az-europai-neppart-kongresszusan20151024> >

Orbán, Viktor (30.10.2015): "Orbán Viktor beszéde az „Idők jelei” vitairat bemutatásakor”. <<http://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/beszedek-publikaciok-interjuk/orban-viktor-beszede-az-idok-jelei-vitairat-bemutatasakor>>

Orbán, Viktor (16.11.2015): "Orbán Viktor napirend előtti felszólalása". <<http://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/beszedek-publikaciok-interjuk/orban-viktor-napirend-elotti-felszolalasa20151116>>

Orbán, Viktor (3.12.2015): "Orbán Viktor beszéde a Magyar Állandó Értekezlet XIV. Ülésén". <<http://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/beszedek-publikaciok-interjuk/orban-viktor-beszede-a-magyar-allando-ertekezlet-xiv-ulesen>>

Tutkimuskirjallisuus

Arendt, Hannah (1962): *The Origins of Totalitarianism*. Meridian Books, The World Publishing Company, Cleveland and New York.

Anderson, Benedict (2007): *Kuvitellut yhteisöt: Nationalismin alkuperän ja leviämisen tarkastelua*. Vastapaino, Tampere.

Bátory, Ágnes (2009): *The European Parliament election in Hungary, June 7 2009*. European Parliament Election Briefing No. 25, 1-11. Sussex European Institute, Sussex.

Bátory, Ágnes (2016): *Populists in Government? Hungary's "system of national cooperation"*. *Democratization*, Vol. 23, No. 2, 283-303.

Bernát, Anikó (2014): *Leszakadóban: a romák társadalmi helyzete a mai Magyarországon*. *Társadalmi Riport 2014*, 246–264.

Burke, Kenneth (1945): *A Grammar of Motives*. Prentice-Hall, New York.

Burke, Kenneth (1953): *Counter-statement*. The University of Chicago Press, Chicago.

Burke, Kenneth (1974): *The Rhetoric of Hitler's "Battle"*. Julkaistu teoksessa *The Philosophy of Literary Form. Studies in Symbolic Action*. University of California Press, Berkeley.

Canovan, Margaret (1999): *Trust the people! Populism and the Two Faces of Democracy*. *Political Studies*, Vol. 47, No. 1, 2–16;

Carr, Edward Hallett (1965): *Nationalism and After*. Macmillan & Co, London.

Enyedi, Zsolt (2016): *Paternalist Populism and Illiberal elitism in Central Europe*. *Journal of Political Ideologies*, Vol. 21, No. 1, 9-25.

EPRS (2014): *Structural and Cohesion Funds in the Member States: an overview*: <http://www.europarl.europa.eu/EPRS/EPRS-At_a_glance-CFinMS_SS_GS.pdf>

Freedom house (2012): *Freedom in the World 2012*: <<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/hungary>>

Freedom house (2017): Freedom in the World 2017: <<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2017/hungary>>

Gábos András (toim.) (2014): Társadalmi folyamatok Magyarországon a Nemzeti Felzárkózási Stratégia elfogadásának időszakában 2009 – 2012. TÁRKI, Budapest.

Gellner, Ernest (2006): Nations and Nationalism. Blackwell, Oxford.

Hall, Stuart (1985): Signification, Representation, Ideology: Althusser and the Post-Structuralist Debates. Critical studies in Mass Communication, 2, 91-114.

Hart, Roderick P. 2004: Modern Rhetorical Criticism. Pearson, Boston, New York, San Francisco, Mexico City, Montreal, Toronto, London, Madrid, Munich, Paris, Hong Kong, Singapore, Tokyo, Cape Town, Sydney.

Hobsbawm, Eric (1994): Nationalismi. Vastapaino, Tampere.

Huotari, Juhani (2011): Unkari. Teoksessa Järvinen, Jouni ja Lindstedt, Jouko (toim.): Itä-Eurooppa matkalla länteen, 128-147. Gaudeamus, Helsinki.

Jackson, Patrick Thaddeus (2006): Civilizing the Enemy. German Reconstruction and the Invention of the West. The University of Michigan Press, Ann Arbor.

Jobbik Magyarországért mozgalom (2014): Kimondjuk. Megoldjuk. A Jobbik országgyűlési választási programja a nemzet felemelkedéséért:

<https://jobbik.hu/sites/default/files/cikkcsatolmany/kimondjukmegoldjuk2014_netre.pdf>

Jobbik Magyarországért mozgalom (2016): Alapító Nyilatkozat:

<<https://jobbik.hu/jobbirol/alapito-nyilatkozat>>

Juhász, Attila et al. (2015) "I am Eurasian": The Kremlin Connections of the Hungarian Far-Right. Political Capital Institute & Social Development Institute, Budapest

Kontler, László (1999): Millennium in Central Europe. A History of Hungary. Atlantis Publishing House, Budapest.

Kovács, András (2012): Antisemitic Prejudice and Political Antisemitism in Present-Day Hungary. *Journal for the Study of Antisemitism* 4:2, 443–469.

Kovács, András (2013): *The Post-Communist Extreme Right: The Jobbik Party in Hungary*. Teoksessa Wodak, Ruth: *Right-Wing Populism in Europe: Politics and Discourse*, 223-233. Bloomsbury Academic, London.

Kozvelemenykutatok.hu (2016): "2016. decemberi kutatási eredmények – ZRI-Závecz":

<<http://kozvelemenykutatok.hu/2016-decemberi-kutatasi-eredmenyek-zri-zavec/>>

Központi Statisztikai Hivatal (2016): "Magyarországra érkezett menedékkérők és a nemzetközi védelemben részesülők száma (2000-)":

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_wnvn003.html>

Lijphart, Arend (1999): *Patterns of Democracy*. Yale University Press, New Haven.

Magyar Közlöny 103. numero (16.7.2015): 1/2010. (VI. 16.) OGY politikai nyilatkozat. A nemzeti Együtműködésről, 21481:

<<http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDEF/hiteles/mk10103.pdf>>

McKerrow, Raymie E. (1989): *Critical Rhetoric: Theory and Praxis*. *Communication Monographs*. Jun1989, Vol. 56 Issue 2, 91-111.

Müller Jan-Werner (2013): *Defending Democracy within the EU*. *Journal of Democracy*, Vol. 23, No. 2, April 2013, 138-149.

Nemzeti konzultáció (2015): <<http://nemzetikonzultacio.kormany.hu/>>

Nemzeti Választási Iroda (2010): "A pártok területi listáinak eredményei országos összesítésben": <<http://www.valasztas.hu/dyn/pv10/outroot/vdin1/hu/1403.htm>>

Nemzeti Választási Iroda (2014): "Az országos listás választás eredménye":

<<http://valasztas.hu/dyn/pv14/szavossz/hu/orszlist.html>>

Nyysönen, Heino (2010): Lähdin Budapestiin: huomioita unkarilaisesta politiikasta 1980-luvun lopulta nykypäivään. Teoksessa Sievers, Jaakko (toim.): Veljeskansan keskuudessa, Suomen Unkarin-edustustotoiminnan historiikki, 195-208. Suomen suurlähetystö, Budapest.

Nyysönen, Heino ja Pekka Korhonen (2010): Contemplating Hungarian Borders. Teoksessa Miklóssy, Katalin ja Pekka Korhonen (toim.): The East and the Idea of Europe, 119-141. Cambridge Scholars Publishing.

Orbán, Viktor et al. (1988): Nyilatkozat a Fialal Demokraták Szövetsége létrehozásáról. Magyar Füzetek 19/20., 203-206.

Puddington, Arch: A Return to the Iron Fist. *Journal of Democracy*, Vol. 26, No. 2, April 2015, 122-138.

Shafir, Michael (2012): "Polls and Antisemitism in Post-Communist Romania". *Journal for the Study of Antisemitism* 4 (#2), s. 387–422.

Soós, Katalin (2002): 1956-os magyar menekültek a statisztikai adatok tükrében. *Levéltári szemle* 2002 / 3, 56–60.

UNHCR (2016): "Europe's Refugee Emergency Response Update #17":
<<https://data.unhcr.org/mediterranean/download.php?id=405>>

Wodak, Ruth (2013): *Right-Wing Populism in Europe: Politics and Discourse*. Bloomsbury Academic, London.

Wodak, Ruth (2015): *The Politics of Fear*. Sage, Los Angeles.

Keskustelu- ja uutissivustot

444.hu (2.9.2016): ” Jöhet a földi mennyország: a kormány nonprofit szennyvíz-, ivóvíz-, gáz- és áramszolgáltatást, távfűtést, hulladékkezelést és közétkeztetést akar”:

<<http://444.hu/2016/02/09/johet-a-foldi-mennyország-a-kormány-nonprofit-szennyviz-ivoviz-gaz-es-aramszolgáltatást-tavfűtést-hulladékkezelést-es-kozetkeztetést-akar>>

Budapest Business Journal (24.6.2016): “Orbán on Brexit: ‘Hungary believes in the EU’”:

<http://bbj.hu/politics/orban-on-brexit-hungary-believes-in-the-eu_118218>

Eurologus: ”Nem sikerült hülyére venni Brüsszelt a földtörvénnyel” (26.5.2016):

<http://index.hu/kulfold/eurologus/2016/05/26/nem_sikerult_hulyere_venni_brusszelt_a_foldtorvennyel/>

iarex.ru (22.1.2014): “Лидер партии «Йоббик - За лучшую Венгрию» Габор Вона о евроатлантизме, России, Грузии, Сирии, русинах, Трансильвании и Сербии”

<<http://www.iarex.ru/interviews/44688.html>>

Laakso, Johanna (2013): Sentrooppa-Santra: Rivien väliin:

<<https://sentrooppasantra.wordpress.com/2013/01/05/rivien-valliin/>>

Krekó, Péter et al. (2015): “Europe’s New Pro-Putin Coalition: the Parties of ‘No’”:

<<http://imrussia.org/en/analysis/world/2368-europes-new-pro-putin-coalition-the-parties-of-no>>

Kuusisto, Mikko (15.2.2016): ” Visegrad-maat valmiita tukemaan Balkanin maita rajavalvonnassa”: <<http://yle.fi/uutiset/3-8675587>>

portfolio.hu (26.4.2009): ” Hitelválság és magyar lakáshitelpiac - Mi is történt valójában?”:

<<http://www.portfolio.hu/ingatlan/lakas/hitelvalsag-es-magyar-lakashitelpiac-mi-is-tortent-valojaban.114065.html>>

portfolio.hu (12.3.2012): “Vége a végtörlesztésnek: több mint 260 milliárdot buktak a bankok”:

<<http://www.portfolio.hu/vallalatok/penzugy/vege-a-vegtorleszesnek-tobb-mint-260-milliardot-buktak-a-bankok.164188.html>>

Magyar Idők (5.1.2016): "Kétszer is járt Magyarországon Salah Abdeslam egy francia értesülés szerint": <<http://magyaridok.hu/belfold/ketszer-is-jart-magyarorszagon-salah-abdeslam-egy-francia-ertesules-szerint-272578/>>

Magyar Idők (5.10.2016): "A terroristáknak is jutott a SIM-kártyákból":
<<http://magyaridok.hu/belfold/terroristaknak-jutott-sim-kartyakbol-1064626/>>

Ténytár (13.10.2015): "Közmunkaprogram: így épült ki a Fidesz-féle feudalizmus":
<http://www.tenytar.hu/elemzes/kozmunkaprogram_igy_epult_ki_fidesz_fele_feudalizmus>

Világ gazdaság (20.5.2014) "MNB: számos bank elhagyja majd az országot":
<<http://www.vg.hu/penzugy/penzugyi-szolgalatok/mnb-szamos-bank-elhagyja-majd-az-orszagot-427725>>

LIITTEET

LIITE 1: Tutkielmassa mainitut Unkarin poliittiset puolueet

Lyhenne	Logo	Puolueen virallinen nimi	Puolueen nimen suomennos
Fidesz		Fiatal Demokraták Szövetsége (1988-1995)	Nuorten demokraattien liitto
		Fidesz – Magyar Polgári Párt (1995-2003)	Fidesz – Unkarin kansalaispuolue
		Fidesz- Magyar Polgári Szövetség (2003-)	Fidesz – Unkarin kansalaisliitto
FKGP		Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt (1930-1956; 1988-)	Riippumaton pienviljelijäpuolue
Jobbik		Jobboldali Ifjúsági Közösség (2002-2003)	Oikeistolainen nuorisoyhdistys
		Jobbik Magyarországért Mozgalom (2003-)	Liike paremman Unkarin puolesta
KDNP		Kereszténydemokrata Néppárt (1989-)	Kristillisdemokraattinen kansanpuolue
LMP		Lehet Más a Politika (2009-)	Politiikka voi olla toisenlaista
MDF		Magyar Demokrata Fórum (1987-2011)	Unkarin demokraattinen foorumi
MIÉP		Magyar Igazság és Élet Pártja (1993-)	Oikeus ja elämä -puolue

MSZMP		Magyar Szocialista Munkáspárt (1956-1989)	Unkarin sosialistinen työväenpuolue
MSZP		Magyar Szocialista Párt (1989-)	Unkarin sosialistinen puolue
SZDSZ		Szabad Demokraták Szövetsége – a Magyar Liberális Párt (1988-2013)	Vapaiden demokraattien liitto

LIITE 2: Jobbikin vaalilupaukset 2010

Jobbik 2010	Poliittikkorikollisuuden lopettamiseksi esittelemme uuden nollatoleranssilain, jonka osana poistamme poliitikkojen syytesuojan.
Jobbik 2010	Pienennämme veroja ja veroluonteisia maksuja. Näin luomme uusia työpaikkoja ja pelastamme olemassa olevia.
Jobbik 2010	Pelastamme valuuttavelkaiset hädöiltä muuntamalla heidän lainansa tuetuiksi forinttilainoiksi, Toimenpiteen kustannukset siirretään pankeille pankkiveron muodossa.
Jobbik 2010	Hankkimalla energiasektorin kansalliseksi omaisuudeksi pienennämme asukkaita kuormittavia julkisten palveluiden maksuja.
Jobbik 2010	Verotamme monikansallisia yrityksiä, tavoitteenamme kotimaisten yritysten kuorman pienentäminen, sekä tasapuolinen ja reilu kilpailu.
Jobbik 2010	Leikkaamme entisten MSZMP:n huippujohtajien luksuseläkkeet monesta sadastatuhannesta forintista minimieläkkeeksi ja jaamme näin säästetyt rahat muille eläkeläisille.
Jobbik 2010	Työnvälttelyn vaikeuttamiseksi sidomme sosiaalituet työllistämistyöhön, jonka palkka maksetaan sosiaalikorille.
Jobbik 2010	Muutamme maalakia niin, että unkarilaisen maan ulkomaisiin käsiin joutuminen tulee estetyksi.
Jobbik 2010	Yleisen turvallisuuden palauttamiseksi perustamme santarmikunnan, poliisin vahvistamisen rinnalla
Jobbik 2010	Varmistamme kansalaisuuden laissa niille unkarilaisille, jotka asuvat luovutetuilla alueilla.

Taulukko 2. Jobbikin esittämät ja Fideszin toteuttamat ideat on merkitty vihreällä. Ne ideat, joita Fidesz ei tämän tutkielman valmistumiseen mennessä ollut toteuttanut on merkitty punaisella värillä.

A Jobbik kormány első 10 intézkedése

1. A politikusbűnözés felszámolása érdekében bevezetjük a zéró tolerancia törvényt, melynek részeként **eltöröljük a mentelmi jogot.**
2. **Adó- és járulékcsoökkentést hajtunk végre**, mellyel munkahelyeket mentünk meg és újakat teremtünk.
3. A **devizahitelesek megmentjük** a kilakoltatástól a hitelek támogatott forintosításával, amelynek költségét bankadó formájában a bankokra terheljük.
4. Az energiaszektor nemzeti tulajdonba vételével **csökkentjük a lakosságot terhelő közüzemi díjakat.**
5. A hazai vállalkozások terheinek mérsékelése, valamint az egyenlő és tisztességes verseny céljából **megadóztatjuk a multinacionális vállalatokat.**
6. Az egykori **MSZMP csúcsvezetőinek luxusnyugdíját visszanyessük** több százezer forintról minimálnyugdíjra, és az így megtakarított pénzt szétosztjuk a többi nyugdíjas között.
7. A munkakerülés visszaszorítása érdekében a **szociális jellegű segélyeket közmunkához kötjük**, és szociális kártyán fogjuk kifizetni.
8. A **földtörvényt úgy módosítjuk**, hogy megakadályozzuk a magyar föld külföldi kézbe kerülését.
9. A közbiztonság helyreállítása céljából a rendőrség megerősítése mellett **felállítjuk a csendőrséget is.**
10. Az elszakított nemzetrészekben élő magyarok számára **törvényben biztosítjuk a magyar állampolgárságot.**

„Az elmúlt húsz év nem a várt szabadságot, a rendet és a jólétet hozta Magyarországnak, hanem a szolgátságot, a hazugságot és a korrupciót. Erről kell most közösen ítéletet mondanunk. **Radikális változásra** van szükség a mellébeszélés helyett! Nem a megélhetési politikusok, hanem **a nép nevében!** Április 11-én ezért szavazzon az új erőre, a Jobbikra, hogy megvalósulhasson a számonkérés, felvirágozzon a gazdaság és Magyarország újra a magyaroké legyen!”

(Vona Gábor, kormányfőjelölt)

Készen állunk a kormányzásra!

LIITE 3: Kansallinen konsultaatio

Tisztelt Magyar Polgár!

Mi, magyarok 2010-ben úgy határoztunk, hogy minden fontos kérdést megbeszélünk egymással, mielőtt döntéseket hozunk. Ezért indítottunk nemzeti konzultációt többek között az ország új alaptörvényéről, mindannyiunk szociális biztonságáról, a nyugdíjasok helyzetének javításáról. És ezért indítunk most is nemzeti konzultációt a megélhetési bevándorlás kérdéséről.

Mint bizonyára emlékszik, Európát az év elején példátlan terrorcselekmény rázta meg. Párizsban ártatlan emberek életét oltották ki kegyetlen hidegvérrel és ijesztő brutalitással. Mindannyiunkat megdöbbentette mindaz, ami történt. Ez az emberi ésszel felfoghatatlan szörnyőség ugyanakkor azt is megmutatta, hogy Brüsszel és az Európai Unió nem képes megfelelő módon kezelni a bevándorlás kérdését.

A megélhetési bevándorlók törvénytelenül lépik át a határt, és miközben menekültnek állítják be magukat, valójában a szociális juttatásokért és a munkalehetőségért jönnek. Csak az elmúlt néhány hónapban mintegy húszszorosára nőtt a megélhetési bevándorlók száma Magyarországon. Ez egy új típusú fenyegetést jelent, amit meg kell állítanunk.

Mivel Brüsszel kudarcot vallott a bevándorlás kezelésében, Magyarországnak a saját útját kell járnia. Nem fogjuk hagyni, hogy a megélhetési bevándorlók veszélyeztessék a magyar emberek munkahelyeit és megélhetését.

Döntést kell hoznunk arról, hogyan kell védekeznie Magyarországnak a törvénytelen határátlépésekkel szemben. Döntenünk kell, hogyan korlátozzuk a robbanásszerűen növekvő megélhetési bevándorlást.

Tisztelettel arra kérem, lépjen velünk kapcsolatba, mondja el nekünk is, hogy mit gondol a foltett kérdésekről, töltsse ki, és küldje vissza a kérdőívet. Számítok a véleményére.

Üdvözlettel:

Orbán Viktor

NEMZETI KONZULTÁCIÓ

a bevándorlásról és a terrorizmusról

FELELŐS KIADÓ: MINISZTERELNÖKSÉG

Töltse ki a kérdőívet!

1] Sokféle véleményt lehet hallani az erősödő terrorcselekményekkel kapcsolatban. Ön mennyire tartja fontosnak a terrorizmus térnyerését (a franciaországi vérengzés, az ISIS riasztó cselekményei) a saját élete szempontjából?

Nagyon fontos Fontos Nem fontos

2] Ön szerint az elkövetkező években lehet-e terrorcselekmény célpontja Magyarország?

Komoly esély van rá Előfordulhat Teljesen kizárt

3] Vannak, akik szerint a Brüsszel által rosszul kezelt bevándorlás összefüggésben van a terrorizmus térnyerésével. Ön egyetért ezekkel a véleményekkel?

Teljesen egyetértek Inkább egyetértek Nem értek egyet

4] Tudta-e Ön, hogy a megélhetési bevándorlók törvénytelenül lépik át a magyar határt és az elmúlt időszakban húszszorosára nőtt a bevándorlók száma Magyarországon?

Igen Hallottam róla Nem tudtam

5] Sokféle véleményt hallani a bevándorlás kérdésével kapcsolatban. Vannak, akik szerint a megélhetési bevándorlók veszélyeztetik a magyar emberek munkahelyeit és megélhetését! Ön egyetért ezekkel a véleményekkel?

Teljesen egyetértek Inkább egyetértek Nem értek egyet

6] Vannak, akik szerint Brüsszel politikája a bevándorlás és a terrorizmus kérdésében megbukott és ezért új megközelítésre van szükség ezekben a kérdésekben. Ön egyetért ezekkel a véleményekkel?

Teljesen egyetértek Inkább egyetértek Nem értek egyet

7] Támogatná-e Ön a magyar kormányt, hogy Brüsszel megengedő politikájával szemben szigorúbb bevándorlási szabályozást vezessen be?

Igen, teljes mértékben támogatnám
 Részben támogatnám Nem támogatnám

8] Támogatná-e Ön a magyar kormányt, hogy szigorúbb szabályokat vezessen be, ami alapján őrizetbe vehetők a magyar határt törvénytelenül átlépő bevándorlók?

Igen, teljes mértékben támogatnám
 Részben támogatnám Nem támogatnám

9] Egyetért-e Ön azzal a véleménnyel, hogy a magyar határt törvénytelenül átlépő bevándorlókat a lehető legrövidebb időn belül vissza kell fordítani a saját hazájukba?

Teljesen egyetértek Inkább egyetértek Nem értek egyet

10] Egyetért-e Ön azzal, hogy a megélhetési bevándorlók, amíg Magyarországon tartózkodnak, saját maguk biztosítsák az ellátási költségeiket?

Teljesen egyetértek Inkább egyetértek Nem értek egyet

11] Egyetért-e Ön azzal, hogy a bevándorlás elleni küzdelem legjobb eszköze, ha az Európai Unió tagországai segítik azon országok fejlesztését, ahonnan a bevándorlók érkeznek?

Teljesen egyetértek Inkább egyetértek Nem értek egyet

12] Egyetért-e Ön a magyar kormánnyal abban, hogy a bevándorlás helyett inkább a magyar családok és a születendő gyermekek támogatására van szükség?

Teljesen egyetértek Inkább egyetértek Nem értek egyet